

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

DRUSKININKŲ MIESTO VIETOS PLĖTROS 2024–2029 M. STRATEGIJA

Miesto vietos veiklos grupė „Druskininkų harmonija“

PATVIRTINTA

Miesto vietos veiklos grupės „Druskininkų harmonija“

Visuotinio narių susirinkimo

2024 m. balandžio 30 d. protokolu Nr.1

TURINYS

IVADAS.....	2
VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS	4
TERITORIJA	4
GYVENTOJAI.....	5
TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ	15
POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ	15
STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ	46
VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES.....	47
GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIA STRATEGIJĄ EIGA	53
VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS	53
DRUSKININKŲ MIESTO VIETOS PLĖTROS 2024–2029 M. STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS	59
VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA	66
VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI.....	66
PRIEDŲ SĄRAŠAS	70

IVADAS

2023 m. Druskininkų savivaldybės taryba, verslo asociacija „Druskininkų klubas“, Druskininkų socialinės pagalbos draugija, Dirbančių neįgaliųjų asociacija, Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Druskininkų viltis“ ir asociacija „Padėkime vaikams“ įkūrė miesto vietos veiklos grupę „Druskininkų harmonija“ (toliau – Druskininkų MVVG). Jos misija – telkti suinteresuotų vietos valdžios, verslo, nevyriausybinių ir kitų organizacijų pastangas ir ieškoti tinkamiausių sprendimų, kuriant Druskininkų miesto ekonominę ir socialinę gerovę. Misiją pasiekti padės įgyvendinami projektai, skatinantys aktyvią gyventojų įtrauktį, gerinantys vietines įsidarbinimo galimybes ir didinantys socialinę integraciją.

Druskininkai susiduria su gyventojų senėjimo ir įsidarbinimo galimybių iššūkiais, dėl kurių auga socialinių paslaugų ir veiksmų, užtikrinančių gyventojų socialinę ir ekonominę įtrauktį, poreikis. Siekiant spręsti pagrindines darnaus miesto vystymo problemas, parengta Druskininkų miesto vietos plėtros 2024–2029 m. strategija (toliau – VPS) (vadovaujantis PFSA nuostatomis, prisidedant prie 2021–2027 metų investicijų programos 4 prioriteto „Socialiai atsakingesnė Lietuva“ 4.9 konkretaus uždavinio „Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas“, veiklos 4.9.5 „Užtikrinti bendruomenės inicijuotos vietos plėtros (BIVP) metodo taikymą“).

VPS rengta atsižvelgiant į Alytaus regiono 2022–2030 m. plėtros planą, Druskininkų savivaldybės 2021–2029 metų strateginį plėtros planą, oficialius statistikos duomenis, Druskininkų miesto gyventojų apklausos rezultatus, susitikimuose su Druskininkų miesto nevyriausybinių, bendruomeninių organizacijų, verslo įmonių, savivaldybės ir jos įstaigų bei kitų institucijų atstovais išsakytas išvalgas ir bendruomenės kūrybinių dirbtuvių metų ir po jų inicijuotas vietos plėtros projektų idėjas. Siekiant efektyvaus VPS įgyvendinimo, išskirtas tikslas, uždaviniai ir veiksmas.

1 TIKSLAS – SKATINTI DRUSKININKŲ Miesto GYVENTOJŲ AKTYVIĄ INTEGRACIJĄ Į DARBO RINKĄ IR JŲ ĮTRAUKTĮ Į BENDRUOMENĘ.

1.1 uždavinys – sustiprinti gyventojų žinias ir įgūdžius, reikalingus sėkmingai įsitvirtinti šiuolaikinėje darbo rinkoje.

1.1.1 veiksmas – šiuolaikinei darbo rinkai reikalingų įgūdžių ir verslumo gebėjimų ugdymas, organizuojant neformaliojo ugdymo veiklas ir savanorystės praktikas.

1.1.2 veiksmas – paramos teikimas jauno verslo kūrimui ir plėtrai.

1.2 uždavinys – užtikrinti socialiai pažeidžiamų, socialinėje rizikoje ir (arba) atskirtyje esančių gyventojų įtrauktį ir integraciją bendruomenėje.

1.2.1 veiksmas – socialinių ir kitų viešųjų paslaugų spektro didinimas ir prieinamumo gerinimas, remiant socialinio verslo kūrimą ir plėtrą.

1.2.2 veiksmas – socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką ir (arba) atskirtį patiriančių asmenų įgalinimas, kuriant ir plėtojant jų poreikius atitinkančias socialines ir kitas viešąsias paslaugas.

Tikimasi, kad bus įgyvendinti iš viso 18 bendruomenės inicijuotų vietos plėtros (toliau – BIVP) projektų, kuriuose dalyvaus mažiausiai 365 asmenys, ir bus įkurtos 3 darbo vietos socialinio verslo projekte. Bus pasiekta, kad įgyvendinus BIVP, ne mažiau kaip 40 proc. jų dalyvių ir toliau dalyvaus

socialinės integracijos veiklose ar darbo rinkoje. Įgyvendinant VPS, bus išplėsta bendruomenėje teikiamų socialinių ir kitų viešųjų paslaugų įvairovė ir sukurtos naujos paslaugos bei padidinta aprėptis, sudarytos galimybės silpnesniems visuomenės nariams integruotis į ekonomines veiklas.

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

TERITORIJA

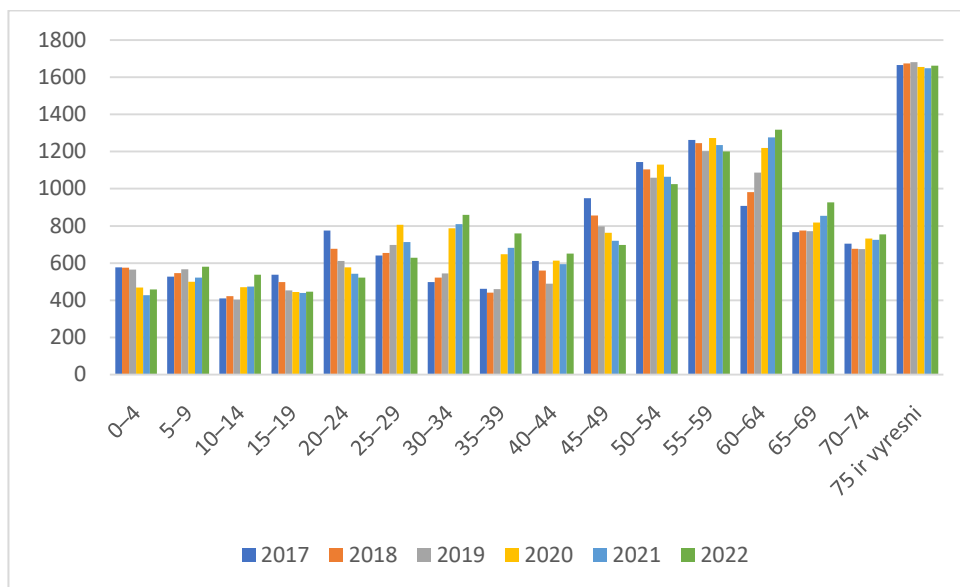
Druskininkai – kurortinis miestas pačiuose Lietuvos pietuose, Dzūkijoje, Alytaus apskrityje, 60 km į pietus nuo Alytaus, netoli sienos su Baltarusija, Druskininkų savivaldybės centras. Druskininkų savivaldybė yra viena iš penkių Alytaus apskrities savivaldybių, besiribojanti su Alytaus, Lazdijų ir Varėnos rajonų savivaldybėmis. Tai daugiausia į pietus nutolusi šalies savivaldybė, kurios plotas siekia 454 km². Taip pat savivaldybės teritorijai priklauso Leipalingio ir Viečiūnų miesteliai bei 62 kaimai. Administraciniu-teritoriniu požiūriu savivaldybės teritorija, išskyrus Druskininkų miestą, suskirstyta į Viečiūnų ir Leipalingio seniūnijas¹.

Druskininkai yra seniausias ir didžiausias visus metus veikiantis Lietuvos balneologinis, purvo ir klimatinis kurortas. Druskininkų senamiestis yra urbanistikos paminklas. Miesto ekonomikos svarbiausią dalį sudaro su turizmu, rekreacija ir sveikatinimo paslaugomis susijusi veikla. Mieste išvystyta pramogų ir sporto infrastruktūra.

¹ Druskininkų savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų planas.

GYVENTOJAI

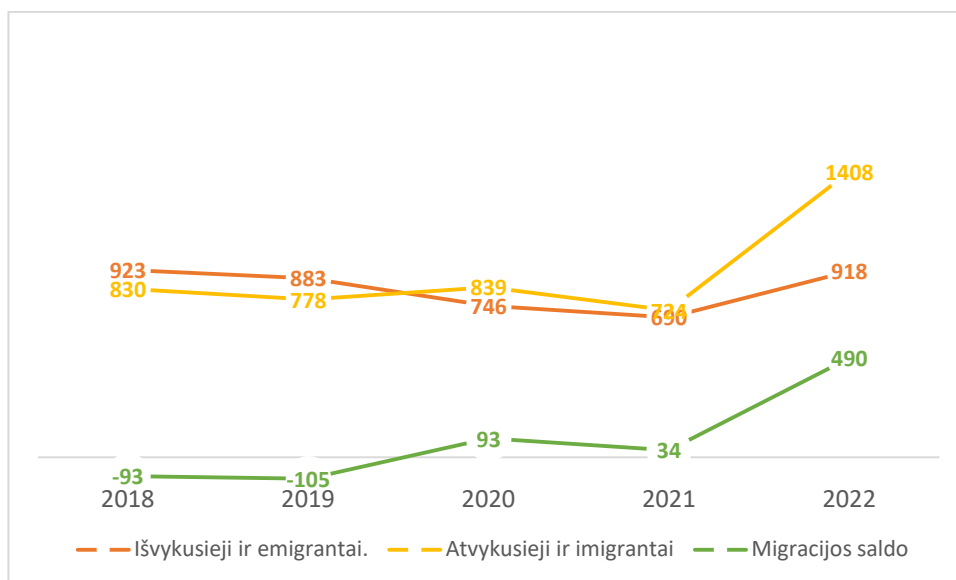
Remiantis Valstybės duomenų informacija, Druskininkų savivaldybėje 2022 m. (2023 m. pradžios duomenys) gyveno 20 094 žmonės. 2022 m. (2023 m. pradžios duomenys) Druskininkų mieste gyveno 13 027 gyventojai. Per penkerius metus šis skaičius augo 7 proc., todėl skaičiuojama, kad Druskininkų mieste gyveno 65 proc. visų savivaldybės gyventojų. 2022 m. (2023 m. pradžios duomenys) didžiausia gyventojų dalis – 75 m. ir vyresni asmenys, jie sudarė 13 proc. visų gyventojų. Mažiausiai gyventojų, tai yra 3 proc., fiksuota 15–19 m. amžiaus grupėje. Sparčiausias gyventojų augimas stebimas 30–34 m. gyventojų grupėje – 2018–2022 m. skaičiuojamas 72 proc. teigiamas pokytis. Šis augimas gali būti nulemtas pasaulinės pandemijos metu stebėtos emigrantų grįžimo tendencijos visoje Lietuvoje. Druskininkų mieste labiausiai mažėja 20–24 m. gyventojų – 2022 m. šio amžiaus žmonių sumažėjo trečdaliu (–33 proc.). Panaši gyventojų amžiaus grupių dinamika stebima ir Varėnos mieste. O štai Birštono mieste per šį laikotarpį labiausiai didėjo 65–69 m. asmenų grupė (90 proc.), 35–39 m. asmenų amžiaus grupė (71 proc.) ir 40–44 m. asmenų amžiaus grupė (63 proc.), o labiausiai mažėjo 0–4 m. amžiaus vaikų grupė (19 proc.)².

1 pav. Gyventojų amžiaus grupių dinamika Druskininkuose 2018–2022 m.
Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Panašiai, kaip ir šalyje (71 proc.), Druskininkų savivaldybėje 2022 m., palyginti su 2018 m., 70 proc. daugiau buvo atvykusių ir imigravusių žmonių (2018 m. – 830, 2019 m. – 1 408), o Alytaus apskrityje naujų gyventojų augimas kiek žemesnis – 56 proc. daugiau atvykusiųjų ir imigravusiųjų.

² Varėnos miesto 2024–2029 m. vietos plėtros strategijos projektas, 1 priedas, 1 paveikslas.

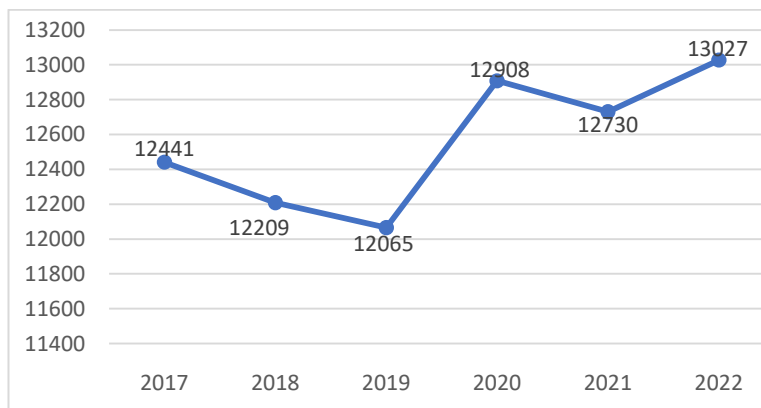
2 pav. Gyventojų migracijos rodikliai Druskininkų savivaldybėje 2018–2022 m.
Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Aptariant natūralią gyventojų kaitą Druskininkų savivaldybėje, pastebėtinos tos pačios tendencijos kaip ir Alytaus apskrityje bei Lietuvoje – natūralios gyventojų kaitos rodikliai yra neigiami ir blogėjantys dėl gimstamumo mažėjimo, senyvo amžiaus žmonių skaičiaus didėjimo ir su tuo susijusio mirtingumo augimo. Druskininkų savivaldybėje natūralios gyventojų kaitos neigiama dinamika (63 proc.) yra mažesnė už Lietuvos (82 proc.) ir Varėnos rajono (66 proc.) vidurkį, tačiau viršija Alytaus apskrities vidurkį (51 proc.).

	Natūrali gyventojų kaita asmenys					
	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Dinamika, proc.
Lietuvos Respublika	–11 425	–10 888	–18 403	–24 416	–20 816	82
Alytaus apskritis	–1 131	–1 160	–1 559	–1 924	–1 704	51
Druskininkų sav.	–152	–133	–199	–240	–248	63
Varėnos r. sav.	–249	–296	–307	–409	–413	66

1 lentelė. Natūrali gyventojų kaita Druskininkuose, Varėnoje, Alytaus apskrityje ir Lietuvoje 2018–2022 m.
Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Išvykusiųjų ir emigrantų pokytis nėra toks ženklaus – Druskininkų savivaldybėje skaičiuojamas –1 proc., Lietuvoje taip pat –1 proc., o Alytaus apskrityje – 2 proc. daugiau išvykusiųjų ir emigrantų.

3 pav. Gyventojų skaičius Druskininkų mieste 2018–2022 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Druskininkų savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų plane nurodoma, kad pastarąjį dešimtmetį savivaldybės ekonominė situacija nuosekliai gerėjo ir toliau buvo pritraukiamos naujos investicijos, kuriamos darbo vietos, didėjo gyventojų užimtumas ir pajamos. Kaip ir kitų šalies savivaldybių, Druskininkų savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikius lemia panašūs veiksniai: visuomenės senėjimas, negalia, nedarbas, socialinių įgūdžių stoka.

Analizuojant Druskininkų savivaldybės gyventojų pasiskirstymą pagal išsilavinimą (Valstybės duomenų agentūros informacija), galima matyti, kad 2021 m. gyventojų ir būstų surašymo metu savivaldybėje (16 proc.) buvo didesnė gyventojų dalis, turinti aukštąjį išsilavinimą, nei Alytaus apskrityje (14 proc.), tačiau mažesnė nei visoje Lietuvoje (18 proc.). Tiesa, lyginant 2021 ir 2011 m. gyventojų ir būstų surašymų duomenis, Druskininkų savivaldybėje (–17 proc.) sparčiau nei Alytaus apskrityje (–13 proc.) ir Lietuvoje (–13 proc.) mažėja aukštąjį išsilavinimą turinčiųjų skaičius, tačiau kiek lėčiau (–54 proc.) mažėja aukštesnįjį išsilavinimą turinčiųjų skaičius nei šalyje (–56 proc.) ir apskrityje (–57 proc.).

VPS tikslinės grupės:

1. Mažiau galimybių turintis (toliau – MGT) jaunimas (1.1.1, 1.2.2 veiksmai);
2. Bedarbiai, ekonomiškai neaktyvūs, darbo rinkai besirengiantys asmenys, įskaitant jaunimą (1.1.1, 1.2.1, 1.2.2 veiksmai);
3. Vaikai ir suaugę asmenys, turintys negalią, ir jų šeimų nariai (1.1.1, 1.2.1, 1.2.2 veiksmai);
4. Socialinės rizikos šeimos ir jose augantys vaikai (1.2.1, 1.2.2 veiksmai);
5. Socialiai pažeidžiami, socialinę atskirtį patiriantys asmenys, įskaitant senyvo amžiaus asmenis, gaunančius socialinę paramą (1.1.1, 1.2.1, 1.2.2 veiksmai);
6. Šeimos (įskaitant tėvus, esančius vaiko auginimo atostogose), susiduriančios su įvairiais sunkumais (1.1.1, 1.2.2 veiksmai);
7. Jauno verslo subjektai (1.1.2 veiksmas).

MGT jaunimas. MGT jaunimo sąvoką apibrėžia LR jaunimo politikos pagrindų įstatymo 2 straipsnio 16 dalis: **MGT jaunimas** – jaunimas, neturintis tokių pat sąlygų kaip bendraamžiai savo kompetencijoms ir veikloms plėtoti, nes gyvena nepalankiomis sąlygomis ar patiria socialinių, ekonominių, išsilavinimo, kultūrinių, geografinių sunkumų, turi negalią ir (ar) sveikatos problemų. Remiantis šiuo apibrėžimu ir jo taikymo išaiškinimu, kurį pateikia už jaunimo politikos įgyvendinimą atsakinga valstybės biudžetinė įstaiga Jaunimo reikalų agentūra³, Druskininkų mieste MGT jaunimo grupei priklauso 10 socialinių jaunimo grupių, apie 8 iš jų yra duomenų: 1) įtariamais (kaltinamais) nusikalstamas veikas padarę jauni 14–29 m. amžiaus asmenys (nepilnamečiai ir pilnamečiai); 2) 14–17 m. vaikai, galimai patyrę smurtą; 3) 14–17 m. vaikai, esantys globos įstaigose ir šeimynose; 4) 14–17 m. socialinės rizikos šeimų vaikai; 5) 14–17 m. vaikai, turintys psichikos ir elgesio sutrikimų; 6) nesimokantys 14–18 m. vaikai; 7) bendrojo ugdymo programų 8–12 klasių mokiniai, palikti kartoti programos kursą; 8) 14–29 m. imigrantai ir karo pabėgėliai. Druskininkų mieste neidentifikuota jaunų žmonių, patiriančių geografinių sunkumų (dėl miesto dydžio), nėra duomenų apie 14–17 m. vaikus, užregistruotus piktnaudžiaujančius alkoholiu, narkotinėmis, toksinėmis medžiagomis, bei jaunos 14–29 m. asmenis, pripažintus turinčius negalią (tiek negalią turintys vaikai, tiek negalią turintys suaugusieji skaičiuojami kartu). **Iš viso MGT jaunimo skaičius per 2018–2022 m. laikotarpį Druskininkų mieste padidėjo nuo 361 iki 706, arba beveik dvigubai, ir sudaro nemažą dalį jaunų žmonių. [R1]** Daugiau informacijos apie MGT jaunimą yra situacijos analizės 15, 16 ir 41 psl.

Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Jauni 14–29 m. asmenys, pripažinti turintys negalią	Duomenų neturime	Duomenų neturime	Duomenų neturime	Duomenų neturime	Duomenų neturime
Įtariamais (kaltinamais) nusikalstamas veikas padarę jauni 14–29 m. amžiaus asmenys (nepilnamečiai ir pilnamečiai)	67	66	77	73	102
Neaktyvūs jauni žmonės (14–29 metų) – nesimokantys, nestudijuojantys, nedirbantys pagal darbo sutartį ar savarankiškai, neturintys kitų darbo santykiams prilygintų teisinių santykių, nevykdantys neatlygintinio užimtumo veiklos, neieškantys darbo (neregistruoti Užimtumo tarnyboje)	79	71	172	187	113
14–17 m. vaikai, galimai patyrę smurtą	18	14	4	3	13
14–17 m. vaikai, esantys globos įstaigose ir šeimynose	–	–	–	1	2
14–17 m. socialinės rizikos šeimų vaikai	22	15	20	28	23
14–17 m. vaikai, piktnaudžiaujantys alkoholiu, narkotinėmis, toksinėmis	Duomenų neturime	Duomenų neturime	Duomenų neturime	Duomenų neturime	Duomenų neturime

³ Jaunimo reikalų agentūra. Mažiau galimybių turintis ir neaktyvus jaunimas. Prieiga internete: <https://jra.lt/page?id=3364>.

medžiagomis					
14–17 m. vaikai, turintys psichikos ir elgesio sutrikimų	20	12	19	20	24
14–29 m. imigrantai ir karo pabėgėliai	140	157	174	159	401
Nesimokantys 14–18 m. vaikai	15	28	25	30	25
Bendrojo ugdymo programų 8–12 klasių mokiniai, palikti kartoti programos kursą	0	6	2	1	3
IŠ VISO	361	369	493	502	706

2 lentelė. MGT jaunimo skaičius 2018–2022 m.
Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Neaktyvūs jauni žmonės. Neaktyvių jaunų žmonių sąvoka apibrėžta LR jaunimo politikos pagrindų įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje: *Neaktyvus jaunas žmogus – nesimokantis, nestudijuojantis, nedirbantis pagal darbo sutartį ar savarankiškai, neturintis kitų darbo santykiams prilygintų teisinių santykių, nevykdantis neatlygintinio užimtumo veiklos, neieškantis darbo jaunas žmogus.* Remiantis Druskininkų savivaldybės administracijos pateiktais duomenimis, 2022 m. Druskininkų savivaldybėje buvo 113 neaktyvių jaunų žmonių, arba 43 proc. daugiau nei 2018 m. [R2]

Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Neaktyvūs jauni žmonės (14–29 metų)	79	70	172	187	113

3 lentelė. Neaktyvių jaunų žmonių skaičius Druskininkų mieste 2018–2022 m.
Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Ekonomiškai neaktyvūs asmenys. **Ekonomiškai neaktyvus asmuo – asmuo, kuris nėra Užimtumo tarnyboje registruotas kaip bedarbio statusą ar sustabdytą bedarbio statusą turintis asmuo ir kuris atitinka visas šias sąlygas: yra darbingas, nedirba pagal darbo sutartis ir darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu, nesiverčia individualia veikla, neturi ūkininko statuso ar nėra ūkininko partneris, ar žemės ūkio veiklos subjektas ir (arba) yra atostogose vaikui prižiūrėti (iki vaikui sukaks treji metai).** Atsižvelgiant į Druskininkų savivaldybės administracijos pateiktą informaciją, ekonomiškai neaktyvūs gyventojai sudaro pakankamai reikšmingą darbingo amžiaus gyventojų dalį. 2022 m. Druskininkų mieste jų buvo 752 – šiek tiek daugiau nei 2018 m. (739). [R3] Daugiau informacijos apie ekonomiškai neaktyvių asmenų situaciją pateikiama situacijos analizės 17–18 psl.

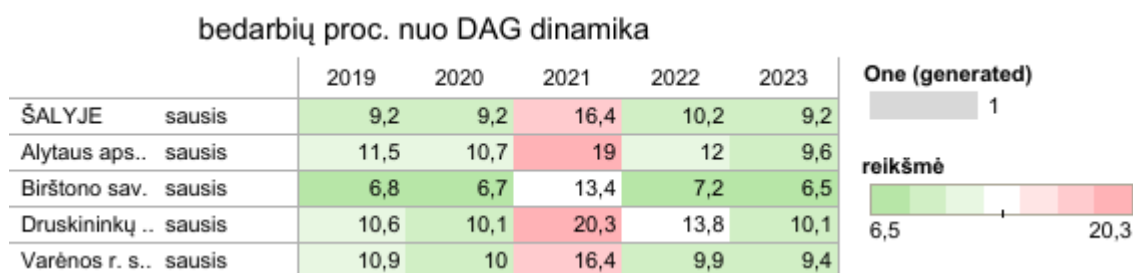
Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Darbingo amžiaus gyventojai, kurie nedirba ir (ar) neturi pajamų pagal santykius, prilyginamus darbui	144	434	688	300	187
Darbingo amžiaus gyventojai, kurie nesimoko	Duomenų neturime	Duomenų neturime	Duomenų neturime	Duomenų neturime	Duomenų neturime
Darbingo amžiaus gyventojai, kurie	Duomenų	Duomenų	Duomenų	Duomenų	Duomenų

nedalyvauja mokymo, stažuočių, praktikos, savanorystės programose	neturime	neturime	neturime	neturime	neturime
Darbingo amžiaus gyventojai, kurie nėra registruoti Užimtumo taryboje	595	923	1123	694	565
IŠ VISO	739	1 357	1 811	994	752

4 lentelė. Ekonomiškai neaktyvių žmonių skaičius Druskininkų mieste 2018–2022 m.

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Bedarbiai. 2018–2022 m. (duomenys pateikti nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2023 m. sausio 1 d.) nedarbo lygio tendencijos Druskininkų savivaldybėje atitiko Alytaus apskrities ir Lietuvos tendencijas: nedarbo lygis mažėjo 2018–2019 m., 2020–2021 m. padidėjo dėl COVID-19 pandemijos, o nuo 2022 m. vėl ėmė mažėti. Svarbu pažymėti, kad 2018 m. vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingų amžiaus grupės (toliau – DAG) buvo kiek aukštesnis nei bendras Lietuvos vidurkis, bet žemesnis už Alytaus apskrities vidurkį, o nuo 2021 m. nedarbo lygis Druskininkų savivaldybėje lenkė ne tik Lietuvos, bet ir Alytaus apskrities vidurkį, taip pat buvo didesnis nei Varėnos rajono savivaldybėje ir Birštono savivaldybėje. [R4]

4 pav. Nedarbo lygis Druskininkų savivaldybėje, Alytaus apskrityje ir Lietuvoje

Šaltinis: Užimtumo tarnyba.

Analizuojant įvairių bedarbių grupių skaičiaus dinamiką 2018–2022 m. Druskininkų mieste, matyti, kad ilgalaikių bedarbių skaičius nors ir sumažėjo nuo 2021 m., kai pasiekė piką, tačiau vis tiek yra didesnis nei 2018 m. Ypač išaugo ilgalaikių jaunų bedarbių skaičius, kuris kasmet didėja net ir atsigaunant ekonomikai. Vyresnių nei 50 m. ilgalaikių bedarbių skaičius taip pat sudaro didelę grupę, kuri 2018–2022 m. vis didėjo.

Bedarbių situacija aptariama situacijos analizės 15–17 psl.

Tikslinės grupės	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Ilgalaikių bedarbių skaičius (vidutinis metinis skaičius)	285	243	343	704	381
Jaunų (16–29 m.) bedarbių skaičius (registruota per metus)	335	319	345	395	443
Vyresnių nei 50 m. bedarbių skaičius (registruota per metus)	457	425	529	479	554

Darbo rinkai besirengiančių asmenų skaičius (2022 m. liepos 1–gruodžio 31 d. duomenys)	–	–	–	–	382
--	---	---	---	---	-----

5 lentelė. Bedarbių skaičiaus dinamika Druskininkų mieste 2018–2022 m.

Šaltinis: Užimtumo tarnybos Kauno klientų aptarnavimo departamento Druskininkų skyrius.

Darbo rinkai besirengiantys asmenys. Darbo rinkai besirengiančių asmenų sąvoka apibrėžta nuo 2022 m. liepos mėnesio įsigaliojus pakeistam LR užimtumo įstatymui. Darbo rinkai besirengiantys asmenys sudaro vieną didesnių tikslinių grupių. Duomenys apie šią grupę pradėti rinkti tik nuo 2022 m. liepos, todėl neįmanoma pateikti šios grupės skaičiaus (ar dalies) dinamikos iš visų Užimtumo tarnybos klientų. Remiantis Užimtumo tarnybos Kauno klientų departamento Druskininkų skyriaus (toliau – UŽT) duomenimis, iki 2022 m. gruodžio 31 d. šis statusas priskirtas 382 asmenims. Jiems nuo 2023 m. vykdoma atvejo vadyba ir teikiamos paslaugos: palydėjimas ir pagalba gauti socialines paslaugas, socialinių įgūdžių ir motyvacijos įgijimas, pagalba įgyvendinant darbo pareigas ir šeimos nario ar kartu gyvenančio asmens priežiūrą ar slaugą, skatinimas grįžti į darbo rinką įsiskolinimų turinčius asmenis, pagalba asmeniui atvykti iš nuolatinės gyvenamosios vietos į darbo vietą, priklausomybių gydymas ir kt. Priemone siekiama panaikinti įsidarbinimą ribojančias aplinkybes⁴. Darbo rinkai besirengiančių asmenų situacija plačiau nagrinėjama situacijos analizės 19–20 psl.

Vaikai ir suaugę asmenys, turintys negalią. Negalią turintys asmenys – antra pagal dydį socialinių paslaugų gavėjų grupė. Jai 2022 m. priklausė 980 suaugusiųjų ir 63 vaikai. Dažniausiai darbingo amžiaus asmenims negalia nustatoma dėl piktybinių navikų, nervų sistemos, psichikos ir elgesio sutrikimų, jungiamojo audinio ir skeleto bei raumenų sistemos ligų. Vaikų pagrindinė negalios priežastis – psichikos ir elgesio sutrikimai, įgimtos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos bei nervų sistemos ligos. Asmenims, turintiems negalią, dažniausiai reikalingos pagalbos į namus, asmeninio asistento, socialinės globos asmens namuose ar institucijoje, integralios pagalbos, laikino atokvėpio, apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose, transporto, aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis, būsto pritaikymo neįgaliųjų poreikiams, sociokultūrinės ir kitos paslaugos pagal poreikį⁵. [R5] Vaikų ir suaugusiųjų, turinčių negalią, situacija plačiau nagrinėjama situacijos analizės 32–33 psl.

Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Vaikų, turinčių negalią, skaičius	56	57	54	56	63
Suaugusiųjų, turinčių negalią, skaičius	1 039	1 073	1 037	970	980
Iš viso	1 095	1 130	1 091	1 026	1 043

6 lentelė. Asmenų, turinčių negalią, skaičiaus dinamika Druskininkų mieste 2018–2022 m.

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

⁴ Druskininkų savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų planas, p. 5. Prieiga internete:

https://druskininkusavivaldybe.lt/get_file.php?file=YUoyVjFacWxtS09Xblpaa210SmdsTW1kbE1LVXpKek9sNk5ubkdUVWw1UnFzSlhKWlpuR25KV1hZS2htbEdMTHg1bGl6NXJMbHAzRWJtaHdtcFRNazJpZGxkSm5rOGFvbEcyVFoyeVZrNWZLWTJtRGs5UEZrNUpYWjZwdDBKYklhS0tWeEp1Y21abG1vSlNIWnlwZ0dKdFFsNUdWbEpTVHhuS2RjcGMlM0Q=.

⁵ Druskininkų savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų planas, p. 4.

Socialinės rizikos šeimos ir jose augantys vaikai. Tiek Druskininkų savivaldybės socialinės paramos skyriaus surinkta informacija, tiek įvairių tyrimų duomenys rodo, kad tokios šeimos dažniausiai patiria skurdą, turi menką motyvaciją integruotis į darbo rinką, turi priklausomybę nuo alkoholio ar kitų psichotropinių medžiagų, susiduria su problemomis auklėdami vaikus, tokioms šeimoms būdinga socialinių įgūdžių stoka bei psichologinis, fizinis ar seksualinis smurtas. Šie veiksniai lemia vaikų, suaugusių asmenų ir šeimų priskyrimą patiriančių socialinę riziką asmenų ar šeimų grupei. Šioms šeimoms pirmiausia reikalingos bazinės paslaugos šeimai: socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, laikino apnakvindinimo, intensyvios krizių įveikimo pagalbos ir kitų socialinių paslaugų, kuriomis mažinamos neigiamos socialinių problemų pasekmės vaikams ir šeimoms, taip pat prevencinės socialinės paslaugos. [R6] Socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų situacija išsamiau nagrinėjama situacijos analizės 34–35 psl.

Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičius	16*	29**	38***	59***	48***
Vaikų skaičius socialinę riziką patiriančiose šeimose	85**	56**	78***	112***	92***

7 lentelė. Socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičiaus dinamika Druskininkų mieste 2018–2022 m.

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

*Šeimos, kuriose nustatytas grėsmės lygis.

**Vaikų skaičius šeimose, kurioms buvo taikoma atvejo vadyba.

*** Šeimos ir jose augantys vaikai, kuriems buvo taikoma atvejo vadyba, teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo bei tarpininkavimo paslaugos.

Socialinę atskirtį patiriantys asmenys. Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. A1-791 patvirtintame Socialinės aprėpties didinimo 2020–2023 m. veiksmų plane apibrėžta socialinę atskirtį patiriančių asmenų sąvoka. *Socialinę atskirtį patiriantys asmenys – asmenys (šeimos), kurie dėl tam tikrų priežasčių yra atskirti nuo įvairių visuomenės gyvenimo sričių.* Socialinę atskirtį patiriančių (ar galimai patiriančių) asmenų tikslinėje grupėje galima išskirti tokias grupes: 1) asmenys, gaunantys socialines pašalpas ir (ar) socialinę paramą (pvz., būsto šildymo kompensacijas); 2) asmenys, patiriantys atskirtį nuo visuomenės ir (ar) darbo rinkos dėl savo amžiaus, sunkios ligos arba esantys vaiko auginimo atostogose; 3) asmenys, turintys priklausomybių arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažinti kalti padarę nusikaltimą, už kurį skiriama laisvės atėmimo bausmė; 4) asmenys, turintys kalbinių, kultūrinių ar religinių barjerų. Socialinę atskirtį gali patirti ir anksčiau išvardytos grupės: asmenys, turintys negalią, socialinės rizikos šeimos ir jose augantys vaikai, bedarbiai, ekonomiškai neaktyvūs asmenys, darbo rinkai besirengiantys asmenys, MGT jaunimas, neaktyvūs jauni asmenys, tačiau dalis jų priklauso ir 1–4 punktuose įvardytoms tikslinėms grupėms, todėl jie nėra įtraukiami į šią statistiką. 2022 m. Druskininkų mieste buvo 4 502 socialinę atskirtį patiriantys (arba galintys patirti) asmenys. [R7] Socialinę atskirtį patiriančių asmenų ar grupių situacija plačiau aptariama situacijos analizės 35–36 psl.

Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Asmenų, gaunančių socialinę pašalpą, skaičius	282	254	250	326	354

Asmenų, gaunančių socialinę paramą (šildymui), skaičius	1 457	1 346	1 058	1 133	1 935
<i>iš jų: senyvo amžiaus asmenų, gaunančių socialinę paramą (šildymui)</i>	1 165	1 077	846	906	1 161
Asmenų, gaunančių socialines paslaugas dėl ilgalaikės ligos, traumos, po kurios laukia ilgalaikis gydymas ir reabilitacija	21	21	23	21	24
Atskirtį patiriančių senyvo amžiaus asmenų skaičius (vieniši, sergantys, gaunantys socialines paslaugas)	73	91	86	93	96
Priklausomybių turintys asmenys (nuo svaigalų, azartinių lošimų, kompiuterių ir kt.)	36	78	32	21	29
Asmenys, pažeidę teisės aktus (atliekantys ar atlikę bausmę įkalinimo įstaigose)	Duomenų nėra	Duomenų nėra	Duomenų nėra	Duomenų nėra	Duomenų nėra
Asmenys, patiriantys atskirtį dėl kultūrinių ir kalbinių barjerų (tautinės mažumos, nemokančios valstybinės kalbos, imigrantai, karo pabėgėliai)	–	–	–	–	703
Asmenys, patiriantys atskirtį dėl gyvenimo būdo (asocialūs asmenys)	10	0	0	20	4
Asmenys, patiriantys atskirtį dėl pažiūrų, įsitikinimų, religijos (priklausantys kitam tikėjimui, gyvenantys uždaroje bendruomenėje, pvz., musulmonai, anastazijiečiai, Jehovos liudytojai, munistai, suverenai ir pan.)	–	–	–	–	–
IŠ VISO	1 879	1 790	1 449	1 614	3 145

8 lentelė. Socialinę atskirtį patiriančių asmenų skaičiaus dinamika Druskininkų mieste 2018–2022 m.

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Šeimos (įskaitant tėvus, esančius vaiko auginimo atostogose), susiduriančios su įvairiais sunkumais. Ši tikslinė grupė jungia kelias grupes: 1) tėvus, esančius vaiko auginimo atostogose, ir vaikus iki 3 m.; 2) daugiavaikes šeimas ir jose augančius vaikus; 3) tėvus, kurie vieni (vieniši) augina vaikus; 4) asmenis, esančius vaiko priežiūros atostogose; 5) tėvus, auginančius vaikus, turinčius specialiųjų ugdymo poreikių. Ši tikslinė grupė tiek bendruomenėje, tiek darbo rinkoje

patiria įvairių iššūkių, dėl kurių taip pat gali patirti socialinę riziką ar atskirtį. Šiai tikslinei grupei aktualios įvairios kompleksinės paslaugos, pasitelkiant įvairių sričių specialistus, teikiant pagalbą tiek visiems šeimos nariams, tiek dirbant su bendruomenėmis (vietos bendruomene, darbo, ugdymo įstaigos). Gali būti taikoma atvejo vadyba, psichologo konsultacijos, pozityvios tėvystės kursai, įvairios socialinės ir kitos aktualios paslaugos. Šiai tikslinei grupei 2022 m. priklausė 802 šeimos (detalesnė informacija – 4 lentelėje). Kadangi ši tikslinė grupė jungia daug socialinių grupių ir tik apie dalį jų nuolat renkama ir savivaldybių dokumentuose (pvz., savivaldybių metiniuose socialinių paslaugų planuose, ataskaitose) skelbiama informacija, neįmanoma sulygtinti šios tikslinės grupės su kitų savivaldybių, Alytaus apskrities ir Lietuvos vidurkiu. Šeimų, patiriančių įvairių sunkumų, situacija plačiau aptariama situacijos analizės 36–39 psl.

Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Daugiavaikių šeimų skaičius	133	112	125	124	129
Vieni vaikus auginantys tėvai, skaičius	249	238	243	222	235
Asmenų, esančių vaiko priežiūros atostogose iki 3 metų, skaičius	198	206	197	178	196
Globėjų skaičius	26	29	28	21	32*
Skaičius šeimų, kuriose auga vaikai, turintys specialiųjų ugdymo poreikių	265	269	272	218	242
IŠ VISO	871	854	865	763	802

* Iš jų 8 globėjai globojo vaikus iš Ukrainos.

9 lentelė. Šeimų, susiduriančių su įvairiais sunkumais, skaičiaus dinamika Druskininkų mieste 2018–2022 m.

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Jaunas verslas. Jaunas verslas – ne ilgiau kaip 2 metus veikianti labai maža įmonė arba savarankišką darbą vykdomantis fizinis asmuo, atitinkantis Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme apibrėžtą smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto sampratą. Jaunas verslas pirmaisiais metais susiduria su daug iššūkių. Veiklos pradžioje dažniau koncentruojasi į idėją, pirmuosius pardavimus ar klientus. Dėl to yra didelis konsultacijų poreikis praktiniais verslo organizavimo klausimais: žmogiškųjų išteklių, finansų valdymo, reklamos, klientų pritraukimo, kaip įmonė dirbs, kokius metodus ar įrankius verta rinktis, kaip keisis poreikiai verslui paaugus ir t. t. Kaip jauno verslo subjektai skaičiuojamos įkurtos įmonės (juridiniai asmenys) ir fiziniai asmenys, vykdančys individualią veiklą, įsigijus verslo liudijimą. Daugiau informacijos apie jauno verslo subjektus pateikta situacijos analizės 21–23 psl.

Metai	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Įkurtų naujų įmonių skaičius	1 328	1 334	1 361	1 334	1 341
Vykdančių individualią veiklą, įsigijus verslo liudijimą, fizinių asmenų skaičius	647	670	596	543	511

10 lentelė. Naujų verslo įmonių ir asmenų, vykdančių individualią veiklą įsigijus verslo liudijimą, skaičiaus dinamika Druskininkų mieste 2018–2022 m.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Valstybinė mokesčių inspekcija.

TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

Druskininkų miesto VVG teritorijos socialinis ir ekonominis situacijos tyrimas atliktas remiantis Druskininkų savivaldybės ir biudžetinių įstaigų pateiktų duomenų analize. Rengiant analizę, buvo remiamasi ir Valstybinės mokesčių inspekcijos, Valstybės duomenų agentūros ir Socialinės apsaugos bei darbo ministerijos duomenimis, viešai internete pateikiama statistinė informacija. Šioje Druskininkų miesto VVG vietos plėtros strategijos dalyje pateikiamos nuorodos į naudotus informacijos šaltinius. Rengiant socialinį ir ekonominį tyrimą, buvo pasinaudota Druskininkų miesto gyventojų poreikių, identifikuotų gyventojų apklausos metu, rezultatų analize.

Siekiant įvertinti įvairių procesų ir tendencijų dinamiką Druskininkų mieste:

- 1) buvo atliktas 2018–2022 m. duomenų palyginimas (tais atvejais, kai tokie duomenys nurodytu periodu buvo renkami ir pateikti strategijos rengėjams);
- 2) procesai ir tendencijos Druskininkų mieste vertinamos lyginant su Alytaus apskrities ir Lietuvos rodikliais;
- 3) siekiant įvertinti Druskininkų miesto situaciją kitų, panašių miestų kontekste, buvo atliktas palyginimas su Varėnos, Birštono ir Anykščių miestų duomenimis. Varėnos miestas pasirinktas todėl, kad tai yra gretima savivaldybė, priklausanti tai pačiai Alytaus apskričiai, ir, kaip ir Druskininkai, yra pasienio savivaldybė, besiribojanti su Baltarusija. Birštonas pasirinktas, nes tai yra panašaus tipo (miesto) savivaldybė, kurios didžioji dalis gyventojų gyvena mieste. Birštonas, kaip ir Druskininkai, yra kurortinė savivaldybė ir kurortinis miestas. Anykščiai pasirinkti todėl, kad tai yra kurortinė savivaldybė, kuri, kaip ir Druskininkai, nutolusi panašiu atstumu nuo didžiųjų miestų ir apskrities centro.

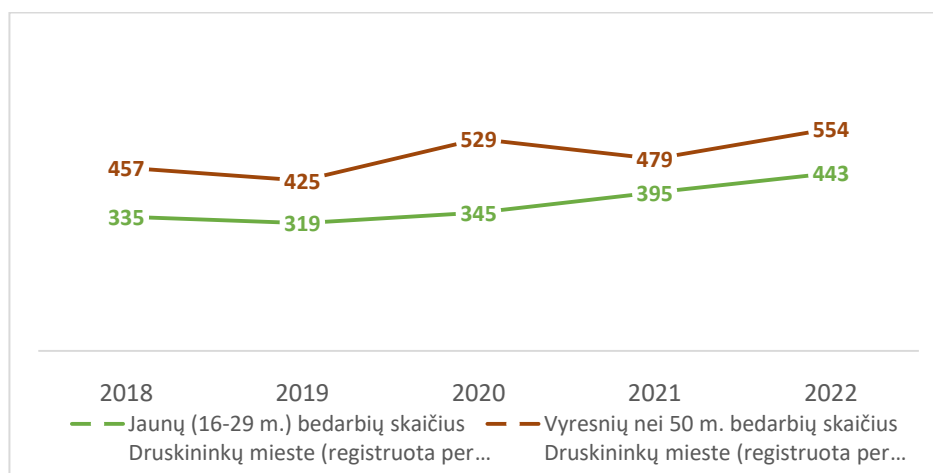
Druskininkų miesto VVG veiklos teritorijos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė (toliau – SSGG) atlikta remiantis socialinės, ekonominės ir demografinės teritorijos bei jos gyventojų situacijos ir poreikių analize bei gyventojų apklausos duomenimis.

Toliau šioje ir kitose VPS dalyse analizuojami ne tik miesto, bet ir bendri savivaldybės rodikliai, darant prielaidą, kad panašios tendencijos vyrauja ir Druskininkų mieste, kurio gyventojai sudaro 65 proc. savivaldybės populiacijos.

Gyventojų užimtumas ir ekonominė situacija

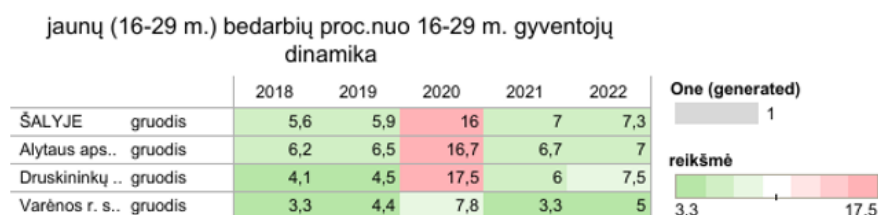
2019 m. pabaigoje prasidėjusi COVID-19 pandemija sukėlė nenumatytų ribojimų verslui ir sustabdė pasaulio ekonomikos augimą. Įvesto karantino ribojimai vienokia ar kitokia apimtimi buvo taikomi nuo 2020 iki 2022 m. gegužės mėnesio. Pandemijos sukelti padariniai jaučiami ir Druskininkų mieste. Šis globalus įvykis iki šiol turi įtakos visų visuomenės grupių socialiniam gyvenimui.

UŽT pateiktais duomenimis, Druskininkų mieste laisvų darbo vietų 2022 m. fiksuota 1 511, tai 17 proc. daugiau nei 2018 m. (2018 m. – 1 286, 2019 m. – 1 484, 2020 m. – 1 231, 2021 m. – 2 393), tačiau ilgalaikių bedarbių skaičius augo daugmaž trečdaliu (2022 m. – 381 asmenys, arba 34 proc. visų bedarbių). [R8]

5 pav. Jaunų (16–29 m.) ir vyresnių nei 50 m. bedarbių skaičiaus dinamika Druskininkų mieste
Šaltinis: Užimtumo tarnybos Kauno klientų aptarnavimo departamento Druskininkų skyrius.

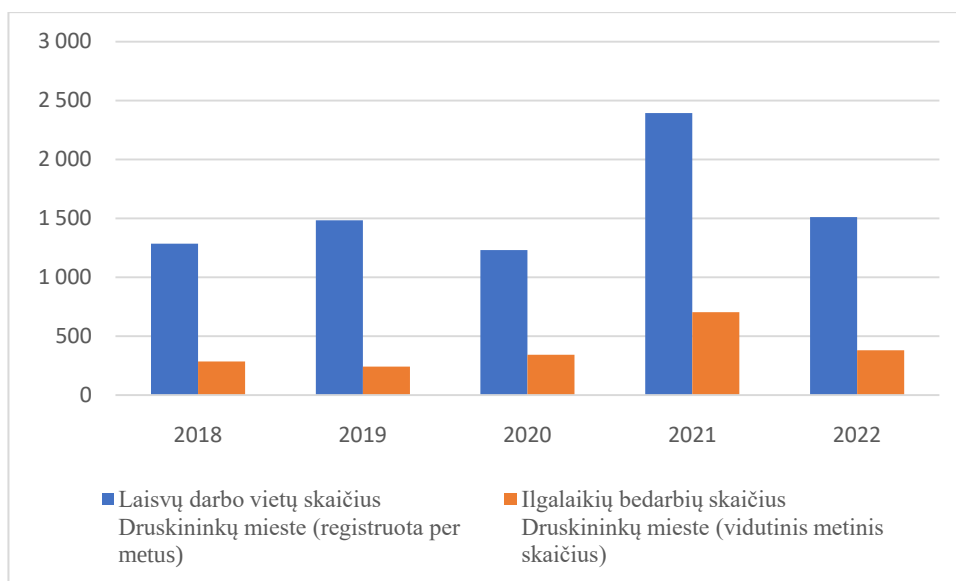
Labiausiai auga jaunų (16–29 m.) bedarbių skaičius. 2022 m. jų buvo 443, palyginti su 2018 m., šis skaičius paaugo 32 proc. Taip pat didėjo ir vyresnių nei 50 m. bedarbių skaičius. 2022 m. buvo didesnis nei jaunimo ir siekė 554, tačiau, palyginti su 2018 m., augimas nėra toks spartus – 21 proc.

6 pav. Jaunų (16–29 m.) bedarbių dalies iš visų 16–29 m. jaunų žmonių skaičiaus dinamika Druskininkų mieste
Šaltinis: Užimtumo tarnybos Kauno klientų aptarnavimo departamento Druskininkų skyrius.

Druskininkų jaunimo nedarbo rodikliai šiek tiek aukštesni nei Lietuvos ir Alytaus apskrities vidutiniai jaunimo nedarbo rodikliai ir reikšmingai didesni nei Varėnos rajono savivaldybės. [R9] **Pakankamai aukštas ir toliau didėjantis jaunimo nedarbo lygis rodo, kad būtina skirti didesnę dėmesį jaunimo integracijai į darbo rinką, dirbant tiek su jaunais bedarbiais, tiek su neaktyviu jaunimu, tiek ir su MGT jaunimu, nes MGT jaunimas susiduria su didesniais iššūkiais integruojantis tiek į švietimo sistemą, tiek į darbo rinką, todėl didesnė tikimybė**

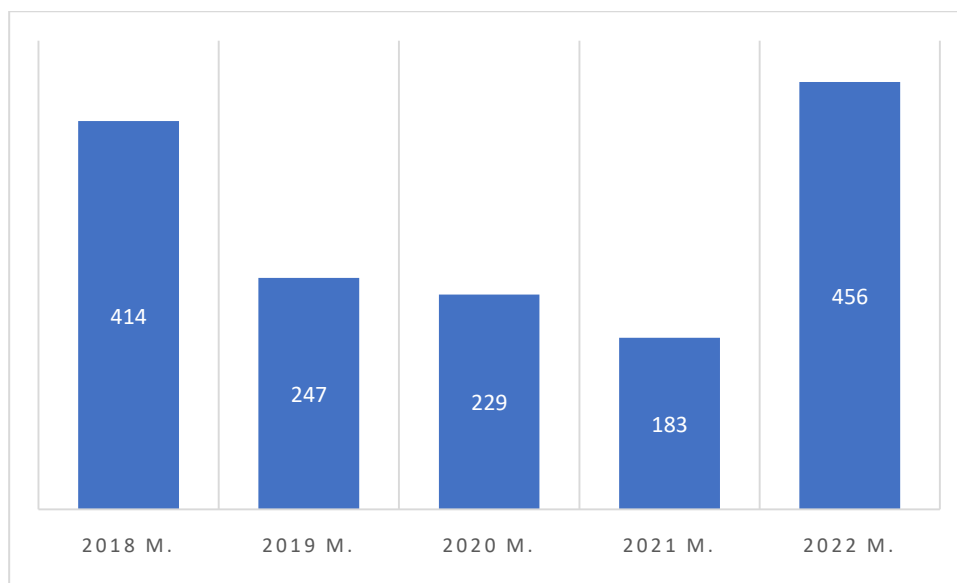
šiems jauniems žmonėms tapti ilgalaikiais bedarbiais arba ekonomiškai neaktyviais asmenimis.

7 pav. Laisvų darbo vietų ir ilgalaikių bedarbių skaičius Druskininkų mieste 2018–2022 m.
Šaltinis: Užimtumo tarnybos Kauno klientų aptarnavimo departamento Druskininkų skyrius.

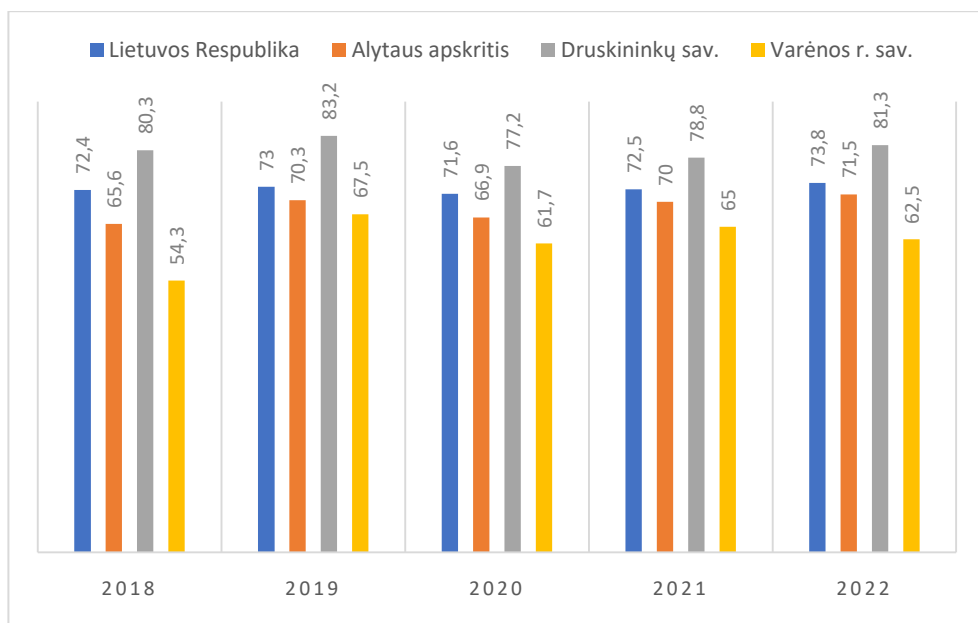
Analizuojant Druskininkų savivaldybėje registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykį 2018–2022 m. (Valstybės domenų agentūros informacija), skaičiuojama, kad rodiklis kilo 15 proc. – nuo 9,3 iki 10,7 proc. Tiesa, didžiausias teigiamas pokytis stebimas tarp moterų (46 proc.), o tarp vyrų ilgą laiką nuosekliai augęs, 2022 m. šis rodiklis nukrito (2022 m. – 12 proc., 2021 m. – 19,7 proc.) ir, palyginti su 2018 m., skaičiuojamas 2 proc. kritimas. Lyginant su Lietuvos ir Alytaus apskrities rodikliais, verta paminėti, kad Druskininkų savivaldybėje situacija geresnė – šalyje 2022 m. rodiklis (vyrų ir moterų) siekė 9 proc. ir, palyginti su 2018 m., kilo 6 proc., apskrityje – 9,7 proc., tačiau čia stebimas 7 proc. neigiamas pokytis lyginamu periodu.

Remiantis UŽT pateikta informacija, 2022 m. aktyvios darbo rinkos priemonės pasiūlytos 456 asmenims – tai 10 proc. didesnis skaičius nei 2018 m. **Taigi, didėja aktyviose darbo rinkose dalyvaujančių bedarbių dalis.** 2022 m. UŽT atlikta aktyvios darbo rinkos politikos priemonių efektyvumo analizė rodo, kad 64,3 proc. įdarbinimo subsidijuojant ir 71,8 proc. darbo įgūdžių įgijimo rėmimo priemonių dalyvių dirba priemonei pasibaigus ir praėjus 2 metams. 79,3 proc. dalyvavusių profesinio mokymo programose įsidarbina per 6 mėnesius, 66,0 proc. darbo rinkoje išlieka po 2 metų. Net 80,5 proc. dalyvavusių įsidarbinimo pagal pameistrystės sutartis priemonėje darbo rinkoje lieka ir po 12 mėnesių. Po 2 metų šios priemonės dalyvių skaičius mažėja iki 68,2 proc. **Tiek ši statistika, tiek Druskininkų miesto darbingo amžiaus žmonių užimtumo lygis įrodo taikomų aktyvios darbo rinkos priemonių efektyvumą ir Užimtumo tarnybos bei Druskininkuose veikiančių organizacijų, dirbančių su įvairių tikslinių grupių reintegracija į švietimo sistemą ar darbo rinką, efektyvumą.**

8 pav. Dalyvaujančių aktyviose darbo rinkos priemonėse asmenų skaičius Druskininkų mieste 2018–2022 m. *Šaltinis: Užimtumo tarnybos Kauno klientų aptarnavimo departamento Druskininkų skyrius.*

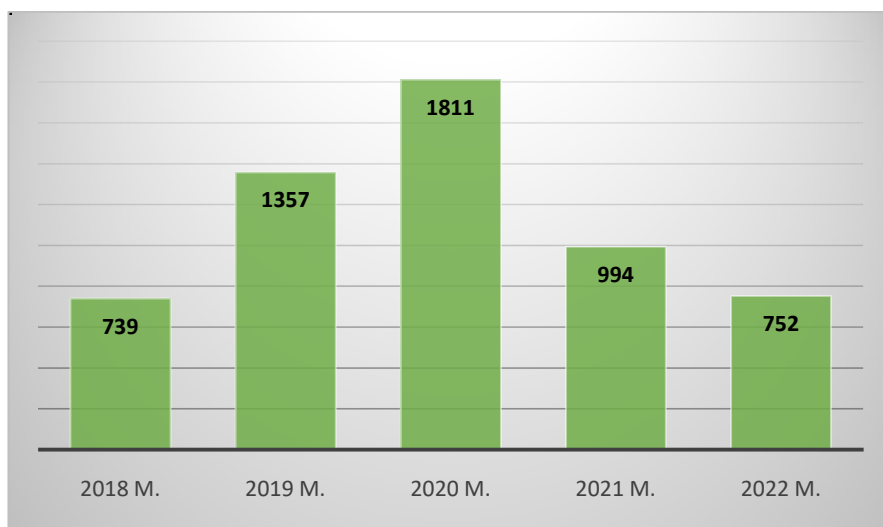
Nepaisant augančio jaunimo ir pagyvenusių žmonių nedarbo lygio, Druskininkų savivaldybė išsiskiria aukštu darbingo amžiaus (15–64 m.) gyventojų užimtumo rodikliu – vienu aukščiausių Lietuvoje (81,3 proc.), kuris reikšmingai lenkia ne tik kaimyninės Varėnos rajono savivaldybės (62,5 proc.), bet ir Alytaus apskrities (71,5 proc.) bei Lietuvos vidurkį (73,8 proc.).

9 pav. Gyventojų užimtumo lygis 2018–2022 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Ekonomiškai neaktyvūs asmenys. Ekonomiškai neaktyvių gyventojų skaičius Druskininkų mieste 2018–2022 m. laikotarpiu padidėjo nuo 739 iki 752. [R29] Atitinkamos tendencijos šiuo laikotarpiu matyti ir Varėnos mieste, kur neaktyvių gyventojų skaičius išaugo nuo 1 480 (2018 m.) iki 1 834 (2022 m.)⁶.

10 pav. Ekonomiškai neaktyvių asmenų skaičius Druskininkų mieste 2018–2022 m.

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

⁶ Varėnos miesto 2024–2028 m. vietos plėtros strategija. 1 priedas, 14 lentelė.

2022 m. liepos 1 d. įsigaliojus Užimtumo įstatymo nuostatomis ir siekiant darbo neturintiems asmenims suteikti individualius poreikius atitinkančias paslaugas, darbo neturintys asmenys pradėti profiliuoti pagal pasirengimą darbo rinkai ir kliūtis, kurios trukdo siekti užimtumo. Asmenims, susiduriantiems su kliūtimis užimtumui, gali būti suteikiamas **darbo rinkai besirengiančio asmens** statusas. Kaip rodo Užimtumo tarnybos atlikta analizė⁷, du trečdaliai darbo rinkai besirengiančių asmenų (68,2 proc.) – 50 m. ir vyresni asmenys. 30–49 m. amžiaus asmenys sudaro 29,0 proc., jaunimas iki 29 m. – 2,8 proc. Riboto darbingumo dėl negalios asmenys sudaro 18,0 proc. visų besirengiančių darbo rinkai asmenų. Du iš penkių darbo rinkai besirengiančių asmenų neturi profesinio pasirengimo, t. y. nėra įgiję aukštojo ar profesinio išsilavinimo. Daugiau kaip pusė darbo rinkai besirengiančių asmenų (56,6 proc.) stokoja socialinių įgūdžių ir (ar) motyvacijos dirbti. Kas ketvirtas (25,6 proc.) neturi galimybių iš gyvenamosios vietos atvykti į darbo vietą, 11,3 proc. turi prisirišimą ir (ar) slaugyti šeimos narį ar kartu gyvenantį asmenį, 10,4 proc. yra apribotas disponavimas pinigineis lėšomis, 5,3 proc. turi priklausomybių nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų, azartinių žaidimų (toliau – žalingų priklausomybių). **Tikslinės grupės dydis ir jos specifika įrodo kompleksinių paslaugų poreikį Druskininkų mieste, įtraukiant įvairių sričių ar socialinių partnerių specialistus – atvejo vadybininkus, psichologus, teisininkus, socialinių paslaugų teikėjus. Pažymėtina, kad gyventojai apklausos metu kaip opiausią problemą išskyrė mažas įsidarbinimo galimybes, o vieną iš labiausiai pažeidžiamų gyventojų grupių – nepalankiomis sąlygomis gyvenančius gyventojus (dėl skurdo, išsilavinimo stokos ir pan.), kuriems priklauso ir bedarbiai bei darbo rinkai besirengiantys asmenys.**

Atkreiptinas dėmesys, kad remiantis UŽT pateikta informacija apie laisvas darbo vietas 2022 m. pabaigoje, paklausios profesijos Druskininkų mieste buvo nereikalaujančios aukštos kvalifikacijos ar aukštojo, juo labiau – universitetinio išsilavinimo. Tarp labiausiai ieškomų darbuotojų – tarptautinio krovinių vežimo transporto vairuotojai, virėjai, valytojai, pardavėjai, padavėjai, barmenai padavėjai, pardavėjai kasininkai, kambarinės ir pan. Toliau rikiuojasi profesijos, reikalaujančios tam skirto išsilavinimo – pardavimo vadybininkai, administratoriai, plataus profilio statybininkai, slaugytojo padėjėjai, masažuotojai ir kiti. Daugeliui šių darbuotojų parengti reikalingas profesinis ugdymas ir konkrečios srities žinios, taigi ši situacija sukuria galimybes lanksčiai taikyti įvairias darbo rinkos priemones, siekiant veiksmingai integruoti bedarbius į darbo rinką.

Nr.	Profesijos pavadinimas	Laisvų darbo vietų skaičius
1.	Pagalbinis darbininkas	645
2.	Tarptautinio krovinių vežimo transporto vairuotojas	523
3.	Virėjas	483
4.	Valytojas	365
5.	Pardavėjas	248

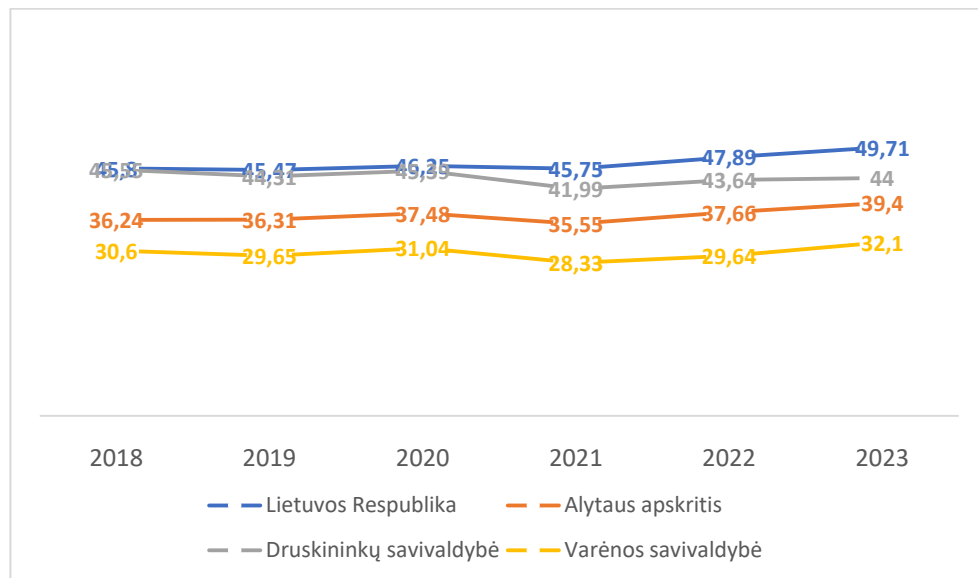
⁷ Užimtumo tarnyba. Lietuvos užimtumo 2022 m. tendencijos ir ateities prognozės, Vilnius, 2023. P. 48–49. Prieiga internete: <https://uzt.lt/data/public/uploads/2023/02/lietuvos-uzimtumo-2022-m.-tendencijos-ir-ateities-prognozes.pdf>.

6.	Padavėjas	245
7.	Barmenas padavėjas	232
8.	Pardavėjas kasininkas	193
9.	Kambarinė	181
10.	Pardavimo vadybininkas	162
11.	Administratorius	151
12.	Plataus profilio statybininkas	146
13.	Slaugytojo padėjėjas	127
14.	Masažuotojas	111
15.	Virtuvės darbininkas	105

11 lentelė. Paklausiausios profesijos Druskininkų mieste

Šaltinis: Užimtumo tarnybos Kauno klientų aptarnavimo departamento Druskininkų skyrius.

Vietos vienetai. Remiantis Valstybės duomenų agentūros pateiktu sąvokos išaiškinimu, vietos vienetas – *administraciškai ar geografiškai apibrėžtoje vietovėje esantis klasifikuojamas institucinis vienetas arba jo dalis (pvz., dirbtuvė, parduotuvė, cechų, fabrikas, sandėlis, įstaiga), kur vykdoma ekonominė veikla ir dirba vienas ar daugiau žmonių.* Valstybės duomenų agentūros turimais statistiniais duomenimis, Druskininkų savivaldybėje 2023 m. sausio mėn. skaičiuoti 884 veikiantys vietos vienetai. Palyginti su 2022 m., vietos vienetų skaičius padidėjo, tačiau, palyginti su 2018 m., vietos vienetų skaičius yra mažesnis. **Skaičiuojant vietos vienetų skaičių, tenkantį 1 000 gyventojų, stebima tendencija, kad Druskininkų savivaldybės rodikliai, 2018 m. atitikę Lietuvos vidurkį ir stipriai viršiję Alytaus apskrities bei Varėnos rajono savivaldybės vidurkius, 2018–2022 m. laikotarpiu stagnavo ir laikotarpio pabaigoje rodiklio reikšmė buvo žemesnė, nei laikotarpio pradžioje. [R10]**

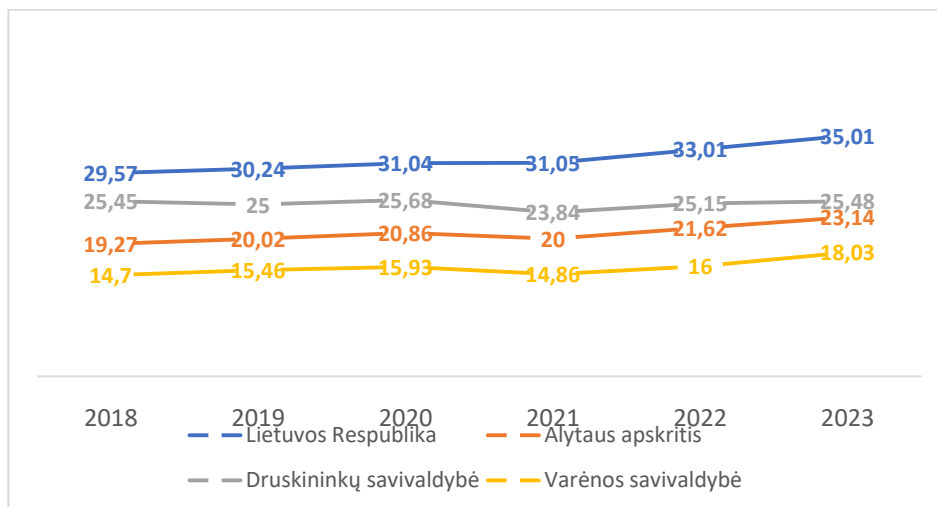

11 pav. Vietos vienetų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų 2018–2022 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

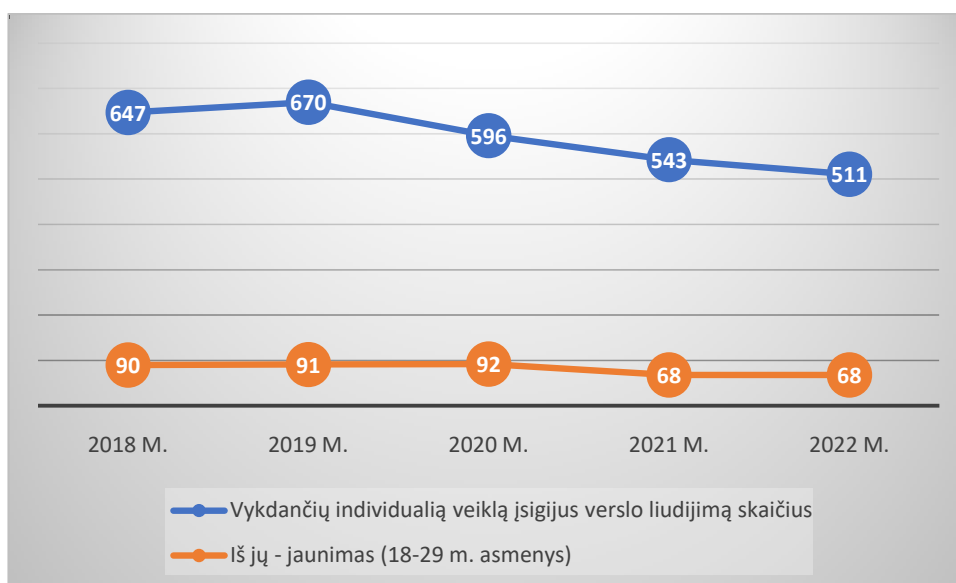
Mažų ir vidutinių įmonių skaičiaus augimas taip pat atsilieka nuo šalyje ir apskrityje vyraujančių tendencijų. 2018–2022 m. pradžioje fiksuotų veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius Druskininkų savivaldybėje augo tik 3 proc., o Lietuvoje ir Alytaus apskrityje – atitinkamai 20 proc. ir 18 proc., Varėnos rajono savivaldybėje – 15,1 proc. Vertinant mažų ir vidutinių įmonių

skaičiaus, tenkančio 1 000 gyventojų, dinamiką 2018–2022 m., rodiklio reikšmė per nurodytą laikotarpį beveik nepasikeitė. [R11]

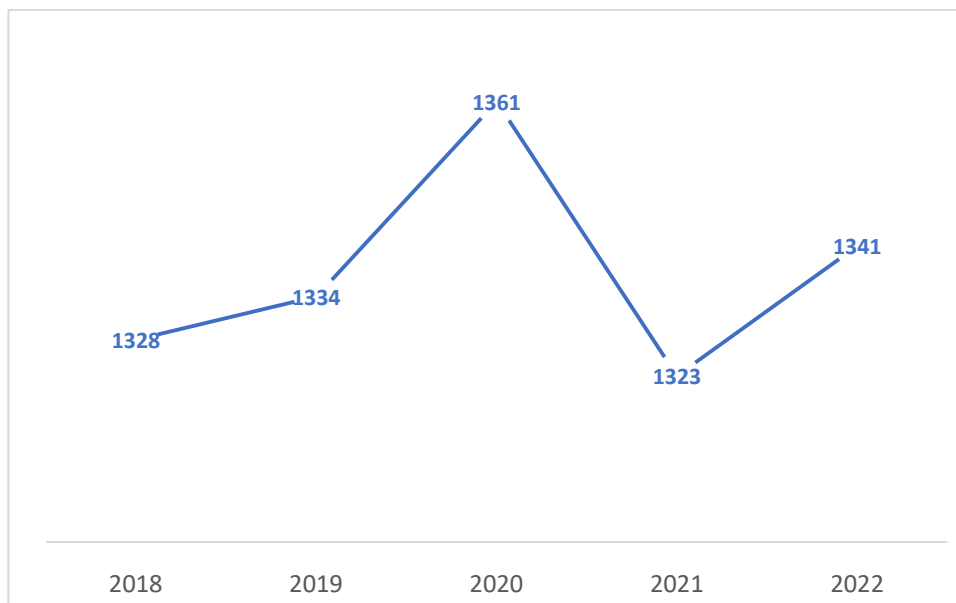
12 pav. Mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, 2018–2022 m.
Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

VMI duomenimis, Druskininkų savivaldybėje 2022 m. 768 fiziniai asmenys įsigijo verslo liudijimus, iš jų 104 jauni (18–29 m.) asmenys. Lyginamu periodu 23 proc. sumažėjo fizinių asmenų, įsigijusių verslo liudijimą, iš jų jaunimo – 25 proc.

13 pav. Fiziniai asmenys, įsigiję verslo liudijimą, Druskininkų mieste
Šaltinis: Valstybinė mokesčių inspekcija.

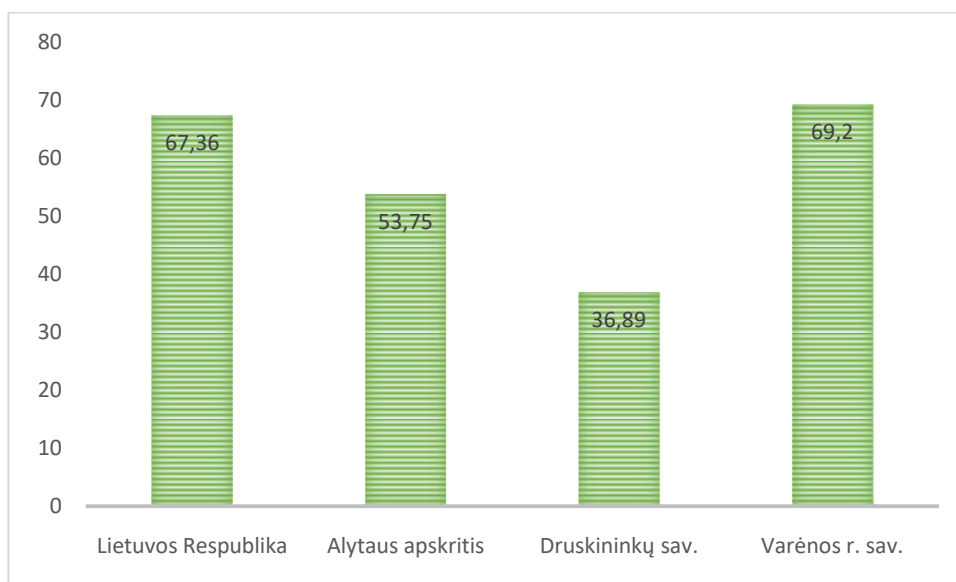
Remiantis Druskininkų savivaldybės pateiktais duomenimis, Druskininkų mieste 2022 m. registruota 1 341 nauja įmonė. Tai 1 proc. daugiau nei 2018 m., kai naujų įmonių skaičiuota 1 328.

14 pav. Registruota naujų įmonių Druskininkų mieste

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Druskininkų savivaldybėje stebimi apyvartos (nefiskalinių įmonių) rodikliai (Valstybės duomenų agentūros informacija) taip pat atsilieka nuo šalyje vyraujančių tendencijų – 2018–2022 m. bendra savivaldybės įmonių apyvarta augo 36,89 proc., nors šalyje ir Alytaus apskrityje skaičiuojamas augimas sudaro atitinkamai 67,36 proc. ir 53,75 proc. Varėnos rajono savivaldybės įmonių apyvarta augo 69,2 proc. [R12]

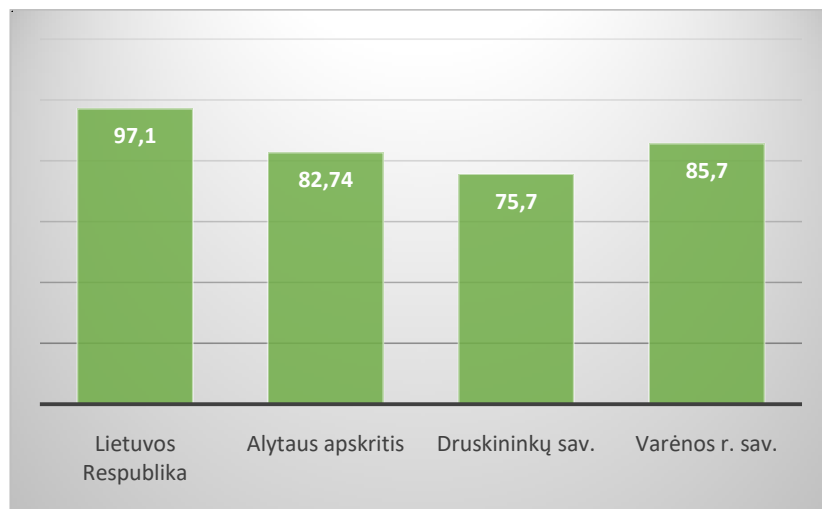

15 pav. Įmonių apyvartos augimas 2018–2022 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Mažiau augo ir išlaidos darbuotojų algoms bei atlyginimui (nefiskalinių įmonių, be darbdavio socialinio draudimo įmokų) – 2017–2021 m. Druskininkų savivaldybėje augimas siekė 75,7 proc., o štai Alytaus apskrityje augimas siekė tiek didesnis – 82,74 proc., šalyje skaičiuojamas kur kas didesnis teigiamas pokytis – 97 proc. **Šios tendencijos rodo, kad Lietuvoje ir toliau stiprėja**

atotrūkis tarp miestų ir regionų, atokesnėse savivaldybėse atlyginimų augimas yra lėtesnis nei apskričių centruose ir didžiuosiuose miestuose. [R13]

16 pav. Išlaidų augimas darbuotojų algoms ir atlyginimui 2018–2022 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Pastarieji keletas rodiklių – įsteigtų naujų įmonių, žmonių, dirbančių pagal verslo liudijimą, vietos vienetų, smulkių ir vidutinių įmonių skaičiaus, įmonių apyvartos dinamika 2018–2022 m. – rodo, kad ekonomikai trūksta gyvybingumo, augimo ir plėtros dinamikos, o gyventojams trūksta verslumo lygio. Todėl Druskininkuose mažiau nei visoje Lietuvoje didėja ūkio subjektų skaičius, kuriasi naujos įmonės, auga jų apyvarta, kuriasi darbo vietos jose. Būtina tiek skatinti gyventojų verslumą, tiek ir teikti mokymus, konsultacijas ir kitokią pagalbą ūkio subjektams, pirmiausia – jauno verslo subjektams.

Tiesioginės užsienio investicijos 2018–2022 m. Druskininkų savivaldybėje augo labiau nei šalyje ir apskrityje – minimais metais savivaldybėje skaičiuojamas 228,1 proc. teigiamas pokytis, šalyje – 72,22 proc., apskrityje – 74,63 proc. Pagal tiesioginių užsienio investicijų dydį 1 gyventojui, Druskininkų savivaldybė lenkia Varėnos rajoną daugiau kaip 5 kartus, o Alytaus apskritį – beveik 2 kartus, tačiau maždaug 2,7 karto atsilieka nuo Lietuvos vidurkio.

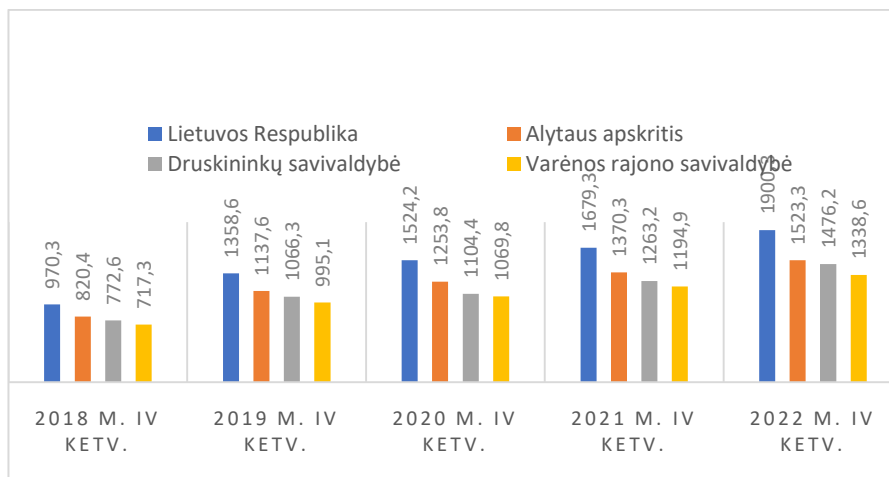
	Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, laikotarpio pabaigoje EUR			
	Lietuvos Respublika	Alytaus apskritis	Druskininkų sav.	Varėnos r. sav.
2022 m.	10 454	1 996	3 839	730
2021 m.	9 661	1 735	3 532	544
2020 m.	8 563	1 524	3 204	501
2019 m.	7 405	1 332	2 657	465
2018 m.	6 070	1 143	1 683	426
Augimas proc. 2018–2022 m.	72,22	74,63	228,1	71,4

12 lentelė. Tiesioginės užsienio investicijos

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Vidutinio darbo užmokesčio (toliau – VDU) dydis Druskininkų savivaldybėje 2018–2022 m. išliko žemesnis už Lietuvos ir Alytaus apskrities VDU vidurkį, tačiau didesnis už Varėnos rajono

savivaldybės. 2019–2021 m. Druskininkų savivaldybės VDU atotrūkis nuo Alytaus apskrities padidėjo, tačiau 2022 m. vėl sumažėjo. Nedidelis darbo užmokesčio dydis savivaldybėje skatina dalį gyventojų emigruoti į artimiausius miestus – Alytų, Kauną, Vilnių, kuriuose VDU dydis yra aukštesnis nei Druskininkuose. VDU dydis Druskininkuose 2022 m. IV ketvirtį siekė 1 476,2 Eur, Alytaus apskrityje – 1 523,3 Eur, Lietuvoje – 1 900 Eur. [R14]

17 pav. Vidutinis darbo užmokestis šalyje, Alytaus apskrityje ir Druskininkų savivaldybėje 2018–2022 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Parama verslui. Remiantis Druskininkų savivaldybės pateikta informacija, 2018–2022 m. buvo vykdoma Druskininkų savivaldybės Bendruomenės aktyvinimo ir verslo plėtros programos priemonė „Smulkaus ir vidutinio verslo rėmimas“. Programos tikslas – skatinti smulkaus ir vidutinio verslo kūrimąsi bei plėtojimą, finansiškai remti smulkaus ir vidutinio verslo subjektus. Programa siekiama skatinti kurortui svarbių nedidelės apimties projektų, kurie savo turiniu, veikla, įranga ar vizualizacija reprezentuotų ir garsintų Druskininkų savivaldybę, įgyvendinimą. Įgyvendinant programą, kasmet skiriama lėšų suma programai nuolat didėjo. 2022 m. suteikta 20 000 Eur parama (net 233 proc. daugiau nei 2018 m.), paramą gavo 16 subjektų (2018 m. – 12). [R15]

2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
6 000	6 000	6 700	10 000	20 000

13 lentelė. Druskininkų savivaldybės programos „Smulkaus ir vidutinio verslo rėmimas“ programos lėšos, skirtos smulkiam ir vidutiniam verslui remti 2018–2022 m.

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Konsultacijas dėl verslo pradžios teikia VšĮ Druskininkų turizmo ir verslo informacijos centras (toliau – TVIC). TVIC pateikta informacija, viešosios verslo informacijos paslaugos buvo teikiamos šiais klausimais: verslo pradžia nusteigiant įmonės (verslo liudijimo, individualios veiklos pažymos įsigijimas, mokėtini mokesčiai, leidimai ir t. t.); įmonės steigimas (įmonių įregistravimo procedūra, mokesčių sistema, darbo teisė, leidimai, licencijos ir t. t.); įmonės vidaus valdymas (vadyba, projektų valdymas, kokybės vadyba, žmogiškieji ištekliai, finansų valdymas ir kt.); kitais aktualiais klausimais (informacijos paieška IT sistemoje, mokėtini mokesčiai, deklaravimas, sutartys, su darbo santykiais susiję klausimai ir kt.). **Šios organizacijos potencialas gali būti panaudotas tiek**

skatinant gyventojų verslumą, tiek įgyvendinant veiklas, kuriomis jauno verslo įmonėms teikiamos mokymų, konsultavimo ir kitos paslaugos. [R16]

Apibendrinant gyventojų užimtumo ir ekonominės situacijos dalį, galima išskirti 2 poreikius.

Pirmasis – atsižvelgus į gyventojų užimtumo ir nedarbo situaciją, identifikuotas tikslines grupes, kurios susiduria su didžiausiais iššūkiais integruojantis į darbo rinką, reikia **bedarbių, ekonomiškai neaktyvių, darbo rinkai besirengiančių asmenis integruoti į darbo rinką Druskininkuose, teikiant įvairias kompleksines paslaugas, motyvuojant juos susirasti darbą ir (ar) pradėti verslą**. Šis poreikis suformuotas atsižvelgiant į analizės rezultatus, taip pat į gyventojų apklausos rezultatus. 35,1 proc. respondentų mano, kad didžiausias dėmesys ES finansavimo iki 2029 m. laikotarpiu (VPS įgyvendinimo laikotarpiu) turi būti skiriamas bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių asmenų užimtumui didinti skirtų iniciatyvų įgyvendinimui, siekiant pagerinti šių asmenų padėtį darbo rinkoje.

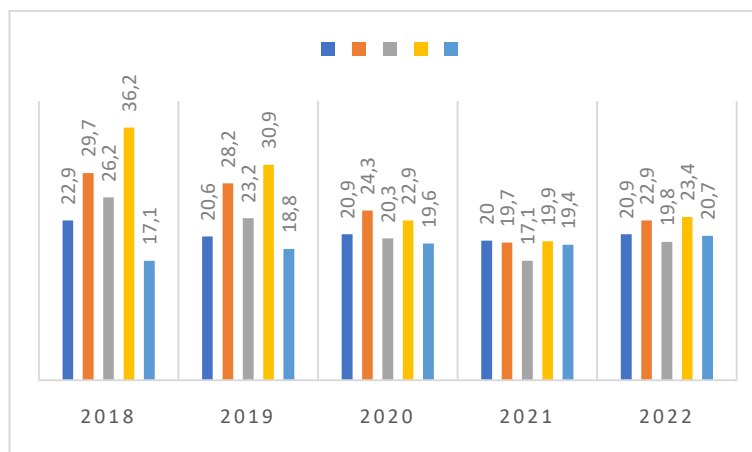
Antrasis – atsižvelgus į verslo ir verslumo situaciją mieste, įmonių skaičiaus ir apyvartos augimą, į tai, kad nemaža dalis gyventojų norėtų pradėti verslą, ir kitus rodiklius, taip pat į gyventojų apklausos rezultatus, pagal kuriuos 19,4 proc. gyventojų mano, kad pagrindinė socialinė Druskininkų miesto problema – **veiklų, skirtų bendruomenės verslumui skatinti ir informacijos apie galimybes verslui trūkumas** (19,4 proc.), reikėtų skatinti bendruomenės verslumą. Net 42,9 proc. respondentų mano, kad didžiausias dėmesys ES finansavimo iki 2029 m. laikotarpiu (VPS įgyvendinimo laikotarpiu) turėtų būti skiriamas bendruomenės verslumui didinti (t. y. verslo kūrimui ir pradedamo verslo plėtojimui reikalingiems gebėjimams stiprinti) skirtų neformalių iniciatyvų įgyvendinimui. Jeigu būtų teikiamos konsultacijos dėl naujo verslo (įskaitant socialinį verslą) kūrimo, 34 proc. respondentų teigia, kad imtųsi verslo (įskaitant socialinį verslą). O jei verslo pradžia būtų skiriamas ES dalinis finansavimas, 47 proc. respondentų norėtų imtis verslo (įskaitant socialinį). Labiausiai reikalingos žinios ir informacija, norint patiems imtis socialinio ir kito verslo, anot gyventojų – informacija apie finansavimo galimybes (paskolas, subsidijas ir pan.) (63,3 proc.), apie mokesčius, buhalterinę apskaitą (55,8 proc.), verslo valdymo, teisinių įgūdžių žinios (50,8 proc.), verslo mentorystės (36,7 proc.), bendradarbiystės verslo erdvės (30,7 proc.).

Socialinė situacija

Remiantis 2023 m. Druskininkų savivaldybės duomenimis, kaip ir kitų šalies savivaldybių, Druskininkų savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikius lemia panašūs veiksniai: visuomenės senėjimas, negalia, nedarbas, piktnaudžiavimas alkoholiu ir kitomis psichoaktyviosiomis medžiagomis, socialinių įgūdžių stoka ir smurtas. Druskininkų savivaldybės teritorijoje socialines paslaugas teikė nestacionari socialinių paslaugų biudžetinė įstaiga Socialinių paslaugų centras ir 20 NVO. Socialines paslaugas savivaldybės gyventojams teikė ir kitose savivaldybėse registruotos socialinėje srityje veikiančios organizacijos: Alytaus moterų krizių centras, Alytaus miesto nakvynės namai, Lietuvos kurčiųjų draugija, M. Čiuželio labdaros ir paramos fondas, Veisiejų socialinės globos namai ir kitos gyventojų pasirinktos socialinės globos paslaugas teikiančios įstaigos. Visos organizacijos yra savivaldybės lygiaverčiai socialinės paramos srities partneriai. [R17]

Nedidelis gyventojų gaunamas VDU turėjo įtakos socialinėms problemoms, pirmiausia – santykinio skurdo lygiui. Remiantis Socialinės paramos veiksmingumo indekso analizės duomenimis, Lietuvoje santykinis skurdo lygis 2018–2022 m. sumažėjo nuo 22,9 iki 20,9 proc. 2018–2021 m.

Druskininkų savivaldybėje skurdo rizikos rodiklis mažėjo nuo 26,2 iki 17,1 proc., tačiau nuo 2022 m. jis paaugo ir pasiekė 19,8 proc. **Pažymėtina, kad Druskininkus 2022 m. pagal skurdo rizikos lygį lenkia ne tik Alytaus apskritis (22,9 proc.) ir Lietuva (20,9 proc.), bet ir panašios ar gretimos savivaldybės – Varėnos rajonas (23,4 proc.) ir Birštonas (20,7 proc.).** Skurdo rizikos lygio augimas 2022 m. pirmiausia sietinas su infliacijos šuoliu, įvykusi dėl COVID-19 pandemijos bei Rusijos pradėto karo prieš Ukrainą. Elektros energijos, prekių ir paslaugų kainų augimas stipriai paveikė gyventojų išlaidas, kurių uždirbamas VDU buvo ir taip mažesnis už apskrities ir Lietuvos vidurkį, todėl dalis mažesnes pajamas gaunančių žmonių vėl ėmė skursti.

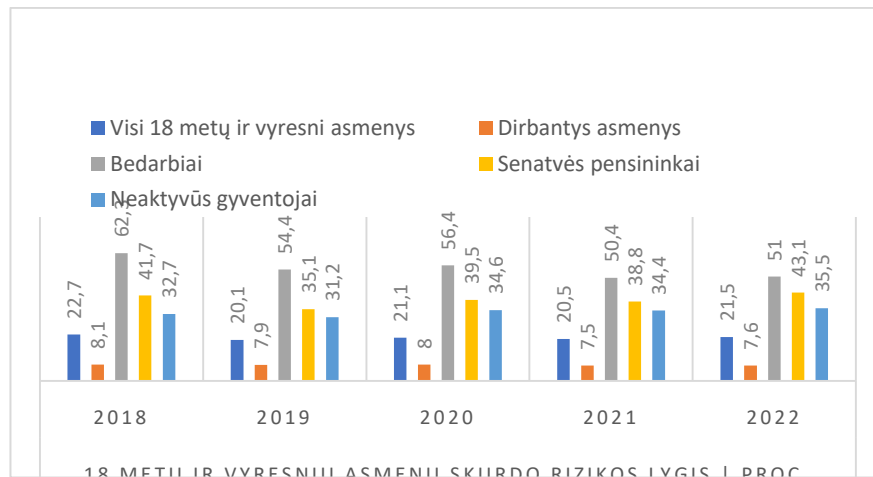

18 pav. Santykinis skurdo lygis savivaldybėse, Alytaus apskrityje ir Lietuvoje 2018–2022 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, bendras miesto ir kaimo bei miesto skurdo rizikos lygis Lietuvoje skiriasi palyginti nedaug (atitinkamai 20,9 ir 19,7 proc.), todėl darytina išvada, kad Druskininkų miesto santykinis skurdo lygis iš esmės nesiskirs nuo bendro Druskininkų savivaldybės rodiklio⁸. **Remiantis Valstybės duomenų agentūros informacija, pagrindinės tikslinės grupės, patiriančios skurdą, yra bedarbiai (51 proc.), senyvo amžiaus asmenys (43,1 proc.) ir neaktyvūs gyventojai (35,5 proc.).** Santykinis skurdas dažnai yra socialinės rizikos ar socialinės atskirties priežastis, nes skurdą patiriantys asmenys turi mažiau galimybių dalyvauti veiklose, gauti jų poreikius atitinkančias socialines, sveikatingumo, transporto, švietimo ir kitas viešąsias paslaugas, todėl būtina skirti didesnę dėmesį šioms tikslinėms grupėms Druskininkų mieste, užtikrinant viešųjų, pirmiausia socialinių, paslaugų prieinamumą. Pažymėtina kad mažesnę už apskrities ir Lietuvos skurdo rizikos lygį Druskininkuose gali lemti būtent užimtų darbingo amžiaus asmenų dalis (skursta tik 7,6 proc. dirbančių asmenų), tačiau Druskininkuose auga vyresnių ir jaunų ilgalaikių bedarbių skaičius, didėja pensinio amžiaus žmonių skaičius ir jų dalis iš viso gyventojų skaičiaus, todėl esant lėtai regiono ekonomikos raidai yra prielaidos skurdui toliau didėti. [R18]

⁸ Valstybės duomenų agentūra. Oficialiosios statistikos portalas. Gyventojai ir socialinė statistika. Skurdo rizikos rodikliai. Skurdo rizikos lygis.

19 pav. Skurdo rizikos lygis pagal tikslines grupes 2018–2022 m.

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2022 m. atliko socialinių pašalpų gavėjų piniginės paskatos įsidarbinti (skurdo ir nedarbo spąstų) ir paskatos (už)dirbti daugiau analizę⁹. Šios analizės rezultatai parodė, kad asmenims ir šeimoms, kurių potencialus uždarbis siekia minimalią algą (MMA), priklausomai nuo namų ūkio sudėties, skurdo spąstai siekia nuo 27 iki 59 proc., o nedarbo spąstai – nuo 72 iki 87 proc., t. y. tokie asmenys neturi motyvacijos susirasti darbą ar didinti pajamas, nes bus sumažinta arba panaikinta gaunama socialinė pašalpa. Tarp šeimų tipų mažiausios paskatos dirbti yra tarp šeimų su vaikais, kur dirba tik vienas suaugęs asmuo, bei vienišų tėvų, kur išmokų komponentas yra didžiausias, palyginti su kitais namų ūkiais. Tai rodo, jog šioms šeimoms turi būti kuriamos papildomos paskatos dirbti. [R19] Būtina stiprinti paskatas dirbti galintiems įsidarbinti už MMA ar panašaus dydžio algą asmenims, kurie gyvena visų tipų namų ūkiuose. Vis dėlto paskatų dirbti didinimas negali būti vykdomas socialinės paramos adekvatumo sąskaita. Tarp mažiausias pajamas gaunančių asmenų reikšmingą vaidmenį darbo paskatų mažėjimui didėjant pajamoms turi netenkama testuojama socialinė pinigine parama.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2022 m. atliko Tipinių šeimų rodiklių nacionalinę apžvalgą. Apžvalgos rezultatuose konstatuojama, kad žemiau numatomos skurdo rizikos ribos 2022 m. buvo vieniši asmenys, vieniši tėvai su vaikais bei poros su 3 vaikais, kai suaugę dirba už MMA. Jų pajamos sudaro nuo 89 iki 97 proc. numatomos skurdo rizikos ribos. **Prasčiausioje padėtyje atsidūrė vieniši asmenys bei vieniši tėvai su 1 vaiku, dirbantys už MMA. Didžiausius biudžeto apribojimus patyrė poros su 1–2 vaikais bei vieniši tėvai su 2–3 vaikais dėl netenkamos teisės gauti testuojamas pinigines socialinės paramos išmokas ir šių išmokų mažėjimo augant darbo pajamoms. Tik dirbantiems už MMA vienišiams tėvams, auginantiems 2–3 vaikus, bei porų su 3 vaikais gaunamų išmokų suma viršija sumokėtus mokesčius ir socialinio draudimo įmokas, t. y. šių šeimų tipų disponuojamos pajamos yra didesnės už jų uždirbtą bruto („ant**

⁹ Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Piniginių paskatų dirbti 2022 m. rodiklių apžvalga. Prieiga internete: https://socmin.lrv.lt/uploads/socmin/documents/files/pdf/Trumprastis_METR_2022_Final.pdf.

popieriaus“ gaunamą) MMA. Kitų šeimos tipų disponuojamos pajamos yra žemesnės, palyginti su uždirbta „ant popieriaus“ alga ir siekia nuo 75–92 proc. bruto algos¹⁰. [R20]

Minėtų analizių rezultatai įrodo, kad siekiant veiksmingai integruoti šias tikslines grupes į darbo rinką ir motyvuoti juos dirbti ir užsidirbti, būtina Druskininkų mieste organizuoti kompleksines paslaugas, įtraukiant įvairių sričių specialistus – atvejo vadybininkus, psichologus, ugdomojo vadovavimo specialistus (koučerius), karjeros planuotojus, verslumo mentorius, teisininkus, socialinių paslaugų teikėjus. Druskininkų miesto gyventojų apklausos metu gyventojai nurodė, kad labiausiai trūksta sociokultūrinių paslaugų (43 resp.), vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugų (39 resp.), o didžiausias dėmesys ES finansavimo iki 2029 m. laikotarpiu turėtų būti skiriamas bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių asmenų užimtumui didinti skirtų iniciatyvų įgyvendinimui, nes būtent kompleksinės paslaugos įgalintų šias tikslines grupes keisti požiūrį į savo vaidmenį darbo rinkoje, įgyti paklausią darbo rinkoje specialybę ir (arba) pradėti savo verslą.

Tačiau Socialinės paramos veiksmingumo indekso rodikliai Druskininkų savivaldybėje parodo nepakankamą turimą potencialą esamais žmogiškaisiais ištekliais įgyvendinti bei plėtoti tokias paslaugas. Remiantis rodikliais, Lietuvoje socialinių darbuotojų ir jų padėjėjų skaičius 100 skurstančiųjų 2018–2022 m. padidėjo nuo 1,7 iki 3,2. O štai Druskininkuose šis skaičius nors ir didėjo nuo 0,76 iki 2,04, bet vis dar reikšmingai atsilieka nuo Lietuvos vidurkio. Druskininkus pagal šį rodiklį lenkia visos panašios savivaldybės: Varėnos (3,7), Anykščių (5,07) rajonai ir Birštonas (4,57)¹¹. [R21] **Nepakankami žmogiškieji ištekliai lemia ir mažesnes galimybes efektyviai teikti socialines paslaugas skurstantiesiems. Tai liudija ir gyventojų apklausos rezultatai, įvardinantys opiausias socialines paslaugas, kurios aktualios būtent senyvo amžiaus ir (arba) skurstantiems asmenims. Vietos projektų, plėtojančių esamas ir (arba) kuriančių naujas socialines ir kitas viešąsias paslaugas, įgyvendinimas, pasitelkus vietos NVO išteklius bei įdirbį, socialinio verslo kūrimas, teikiant aktualias socialines paslaugas, galėtų tapti sprendimu, veiksmingai mažinančiu šią problemą.**

Druskininkų savivaldybėje (kartu ir mieste) nėra pakankamai išvystyti nemažos dalies dienos socialinių paslaugų, teikiamų socialinės globos įstaigoje (dienos centre), ir laikino atokvėpio (dienos socialinė globos, socialinės priežiūros asmens namuose) normatyvai, atsižvelgiant į šioms paslaugoms numatytas privalomas pasiekti minimalias rodiklių reikšmes. Pavyzdžiui, remiantis 2022 m. duomenimis, iš 9 socialinių paslaugų, taikomų senyvo amžiaus asmenims ar jų šeimoms, minimalius normatyvus pasiekė 2 paslaugos. Iš 11 socialinių paslaugų, skirtų darbingo amžiaus negalią turintiems asmenims, normatyvus pasiekė 4, iš 3 socialinių paslaugų vaikams (jų šeimoms) – 1, iš 5 socialinių paslaugų negalią turintiems vaikams – 2, iš 4 socialinių paslaugų likusiems be tėvų globos vaikams (jų šeimoms) – 1, iš 3 palydėjimo paslaugų jaunuoliams – nė viena, iš 5 socialinių paslaugų socialinę riziką patiriantiems suaugusiems asmenims (jų šeimoms) – 1.

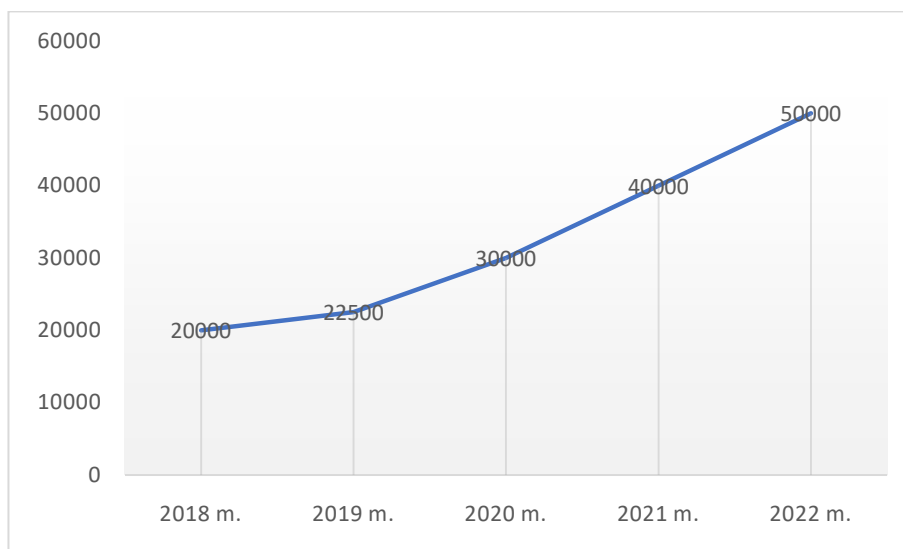
¹⁰ Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Tipinių šeimų rodiklių 2022 m. apžvalga. Prieiga internete: https://socmin.lrv.lt/uploads/socmin/documents/files/pdf/Trumprastis_HHoT_2022_final.pdf.

¹¹ Socialinės paramos veiksmingumo indeksas. Paramos stebėseną. Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius, tenkantis 100 skurstančiųjų. Prieiga internete: <https://qlik-public.socmin.lt/sense/app/3b7d2f59-5a02-4f21-87aa-e92332d457d7/sheet/4dc8db21-cd1c-4e1e-80e4-adc10f1be814/state/analysis>.

Pažymėtina, kad iš visų socialinių paslaugų, kurios pasiekia bent minimalius rodiklius, tik 1 pasiekė siektiną rodiklio reikšmę¹². [R22]

¹² Druskininkų savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų planas. P. 14–16. Prieiga internete: <https://teisineinformacija.lt/druskininkai/document/39861>.

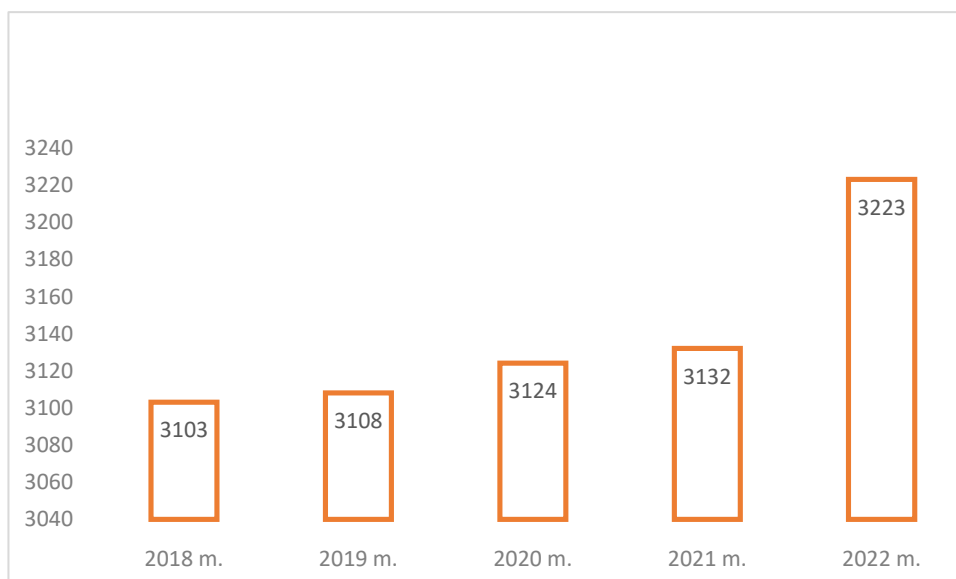
Remiantis Druskininkų savivaldybės pateikta informacija, Druskininkų mieste 2022 m. socialinės veiklos projektus vykdė 22 NVO (2018 m. – 18), iš viso skirta 50 000 Eur (150 proc. daugiau nei 2018 m.).

20 pav. Iš savivaldybės biudžeto skirtos lėšos Druskininkų mieste veikiančių NVO socialinės veiklos projektams
Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

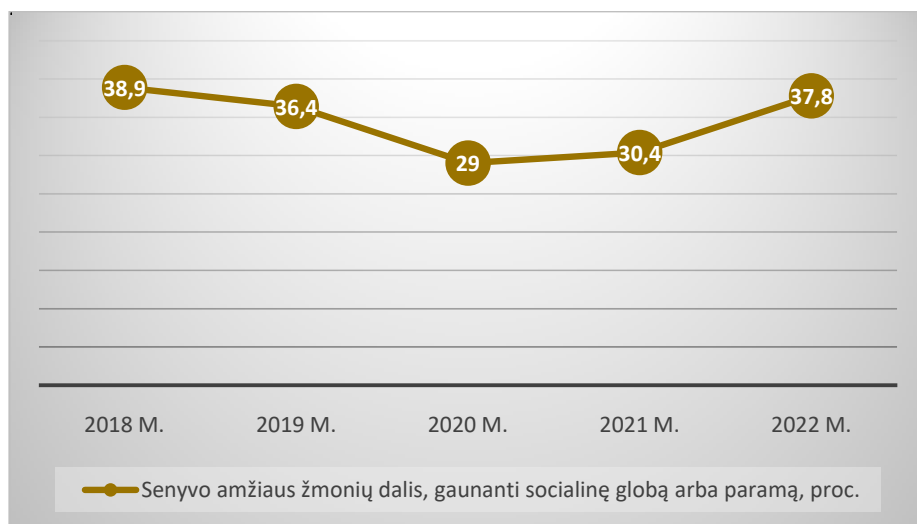
Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems projektus vykdė 3 NVO (2018 m. – 6), lėšų skirta 47 329 Eur, iš kurių iš savivaldybės biudžeto – 14 000 Eur. Palyginimui, 2018 m. NVO projektų skaičiuota dvigubai daugiau – 6, tačiau skirta 12 proc. mažiau lėšų – 42 095 Eur, iš savivaldybės biudžeto – 86 proc. mažiau. [R23]

Senyvo (pensinio) amžiaus gyventojai. Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenimis, 2023 m. pradžioje Druskininkų savivaldybėje gyveno beveik 5 tūkst. pensinio amžiaus gyventojų, arba 22,9 proc. visų savivaldybės gyventojų. Šiuo metu senyvo amžiaus asmenys sudaro didžiausią socialinių paslaugų gavėjų grupę. Druskininkų savivaldybės pateiktas duomenimis, Druskininkų mieste 2022 m. gyveno 4 959 pensinio amžiaus gyventojai (4 proc. daugiau nei 2018 m.). Globos namuose gyveno 56 pensinio amžiaus asmenys (30 proc. daugiau nei 2018 m.).

21 pav. Senyvo amžiaus gyventojai Druskininkų mieste
Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Pažymėtina, kad Druskininkų gyventojų apklausos metu kaip labiausiai pažeidžiama socialinė grupė įvardyti senyvo amžiaus asmenys (29,5 proc.). O labiausiai trūkstamos paslaugos: maitinimo organizavimo, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne ir sociokultūrinės paslaugos, kurios aktualiausios, pirmiausia, skurstantiems ir (arba) senyvo amžiaus asmenims. Tai, kad didelei daliai senyvo amžiaus asmenų reikalinga socialinė parama ir (arba) socialinė globa, įrodo ir 22 paveiksle pateikta senyvo amžiaus asmenų dalies, gaunančios socialinę globą ir (arba) paramą dinamika. Pensinio amžiaus žmonių, gyvenančių globos namuose, skaičius padidėjo nuo 43 iki 56, o gaunančiųjų socialinę paramą – beveik nepasikeitė. Senyvo amžiaus asmenų, gaunančių socialinę globą ir (arba) paramą, dalis išskaičiuota susumavus senyvo amžiaus žmonių, gaunančių šildymo kompensacijas, skaičių ir senyvo amžiaus asmenų, esančių globos įstaigose, skaičių 2018–2022 m. [R24] Pažymėtina, kad ši statistika parodo tik dalį tų senyvo amžiaus asmenų, kuriems yra reikalinga ne tik socialinė parama, bet ir socialinės paslaugos, kadangi šildymo kompensacijos asmenims skiriamos įvertinus ne tik jų gaunamas pajamas, bet ir valdomą turtą. Todėl daliai vienišų senyvo amžiaus asmenų, gaunančių senatvės pensiją, kurios dydis yra mažesnis už vidurinės senatvės pensijos dydį, tačiau kurie yra nekilnojamojo turto (buto ar namo) valdytojai, atsižvelgus į nekilnojamojo turto vertę Druskininkų mieste, šildymo kompensacija nėra skiriama, todėl dalis jų skursta. Ir siekiant, kad šie senyvo amžiaus asmenys nepatirtų socialinės atskirties, būtina plėtoti socialines paslaugas, kurioms galima panaudoti ir Druskininkų mieste veikiančių organizacijų potencialą.

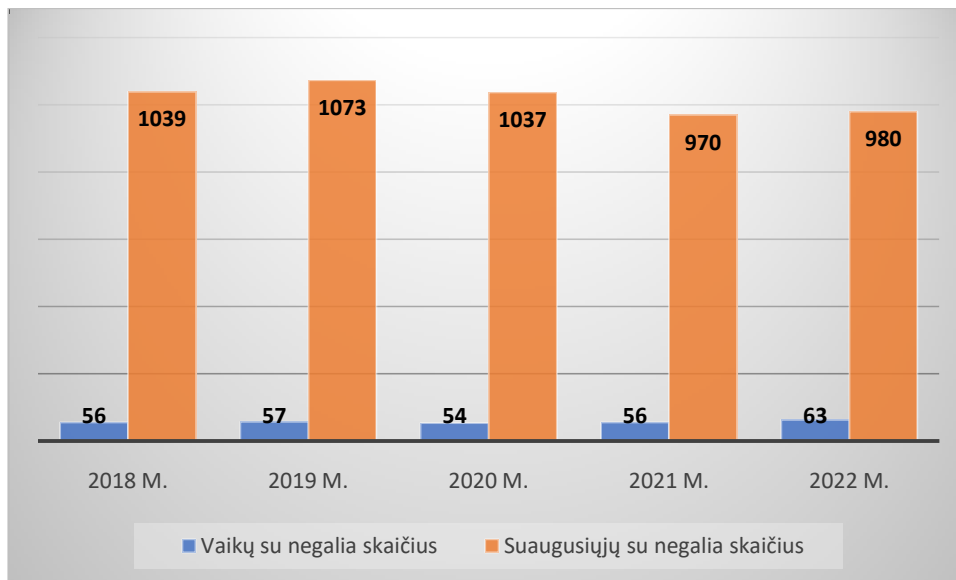
22 pav. Senyvo amžiaus asmenų, gaunančių socialinę globą ir (arba) paramą, dalis, proc.
Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

2023 m. Druskininkų savivaldybės socialinių paslaugų plano duomenimis, Druskininkų savivaldybė yra antroji savivaldybė šalyje, kuri pradėjo teikti nuotolines socialines paslaugas. Buvo išdalyti planšetiniai kompiuteriai su 4G ryšiu ir specialia programa. Pagalbą teikiantis Socialinių paslaugų centro darbuotojas susisiekiama su vienišais, atokiau gyvenančiais senjorais, bendrauja, domisi jų savijauta, primena, kad reikia išgerti vaistus, sprendžia svarbius klausimus, pastebi pablogėjusią sveikatos būklę.

Asmenys, turintys negalią. Remiantis 2023 m. Druskininkų savivaldybės socialinių paslaugų planu, tai antra pagal dydį socialinių paslaugų gavėjų grupė. Dažniausiai darbingo amžiaus asmenims negalia nustatoma dėl piktybinių navikų, nervų sistemos, psichikos ir elgesio sutrikimų, jungiamojo audinio ir skeleto bei raumenų sistemos ligų. Vaikų pagrindinė negalios priežastis – psichikos ir elgesio sutrikimai, įgimtos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos bei nervų sistemos ligos.

Negalią turintiems asmenims, kaip ir senyvo amžiaus asmenims, dažniausiai reikalingos pagalbos į namus, asmeninio asistento, socialinės globos asmens namuose ar institucijoje, integralios pagalbos, laikino atokvėpio, apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose, transporto, aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis, būsto pritaikymo neįgaliųjų poreikiams, sociokultūrinės paslaugos ir kitos paslaugos pagal poreikį. Visų šių paslaugų tikslas – išlaikyti žmogaus gebėjimą savarankiškai gyventi bendruomenėje. Druskininkų savivaldybė įgyvendino ES lėšomis finansuotus projektus „Viešosios infrastruktūros pritaikymas neįgaliesiems Druskininkų mieste“ ir „Socialinės priežiūros paslaugų prieinamumo gerinimas abipus sienos“, kurio metu adresu Sveikatos g. 30 esančiose patalpose įrengtas Druskininkų savivaldybės socialinių paslaugų centro neįgaliųjų dienos centras, skirtas negalią turintiems ir senyvo amžiaus asmenims. Buvo atliktas patalpų remontas, įsigyta reikalinga įranga, įrengta daugiafunkcė salė, skirta dienos centro lankytojų grupinės veiklos ir fizinio aktyvumo užsiėmimams, įkurtos poilsiui ir bendravimui skirtos erdvės, mini virtuvėlė, darbuotojų kabinetas, pagalbinės patalpos ir WC patalpos, pritaikytos negalią turintiems asmenims, įrengtos lauko erdvės, kuriomis gali naudotis įstaigos lankytojai ir socialiniai partneriai, organizuodami veiklas. Tiek Druskininkų biudžetinės įstaigos, tiek socialiniai partneriai turi patirties ES ir nacionalinių projektų administravimo srityje. [R39]

Druskininkų savivaldybės duomenimis, 2022 m. Druskininkų mieste gyveno 1 043 negalią turintys asmenys, iš jų didžioji dalis yra suaugusieji – 980, vaikų – 63. Palyginti su 2018 m., stebimas negalią turinčių vaikų skaičiaus augimas (13 proc.), o štai suaugusiųjų šiek tiek mažėja (–5,6 proc.). [R25]

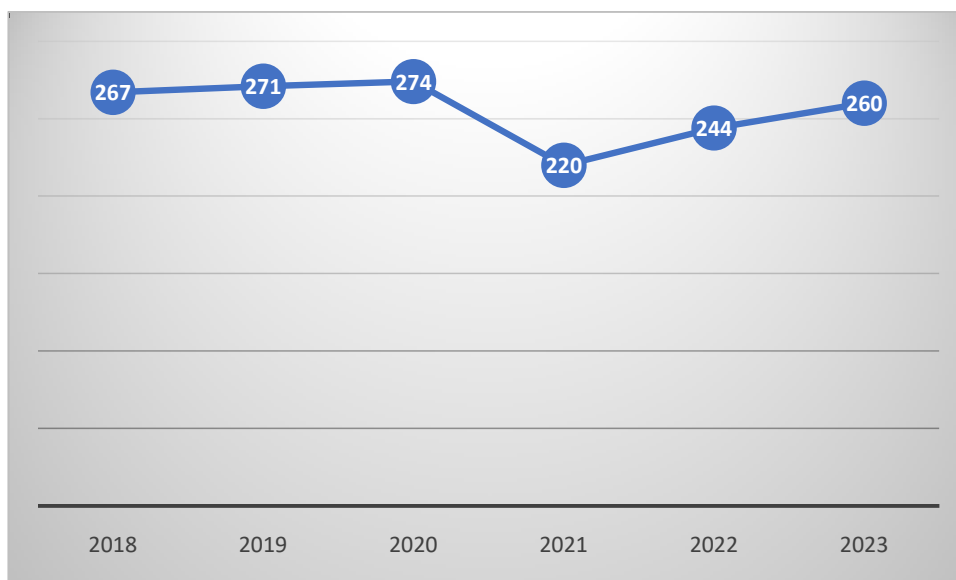

23 pav. Asmenys, turintys negalią, Druskininkų mieste 2018–2022 m.
Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

2018–2022 m. Druskininkų mieste maždaug 4,7 proc. sumažėjo negalią turinčių asmenų skaičius. Panašios tendencijos stebimos ir Varėnos savivaldybėje¹³. **Tačiau pažymėtina, kad, nepaisant šių asmenų skaičiaus mažėjimo tendencijos, remiantis gyventojų apklausos duomenimis, Druskininkų gyventojai kaip dvi iš 5 labiausiai pažeidžiamų grupių, susiduriančių su įvairiomis socialinėmis problemomis mieste, išskyrė vaikus, turinčius negalią, ir jų šeimos narius (25,4 proc.) bei suaugusius asmenis, turinčius negalią, ir jų šeimas (21,3 proc.). Tai įrodo būtinybę šioms tikslinėms grupėms plėtoti socialines ir kitas jiems aktualias paslaugas.**

Vaikai, turintys specialiųjų poreikių. Specialiųjų poreikių turinčių vaikų skaičius Druskininkų mieste 2022 m. siekė 260, tai 9 proc. mažiau nei 2018 m. Vaikų, turinčių nedidelių ir vidutinių specialiųjų poreikių, skaičius 2022 m. sudarė atitinkama 39 ir 37 proc. visų specialiųjų poreikių turinčių vaikų skaičiaus, 21 proc. – turinčių didelių poreikių, 3 proc. – labai didelių poreikių. Pastarųjų vaikų skaičius 2018–2023 m. išaugo 200 proc. [R26]

¹³ Varėnos miesto 2023–2029 m. vietos plėtros strategijos projektas, 3 psl. Prieiga internete: <http://varenosmiestovvg.lt/wp-content/uploads/2023/11/Var%C4%97nos-VVG-strategijos-projektas-2023%E2%80%932029-m..pdf>.

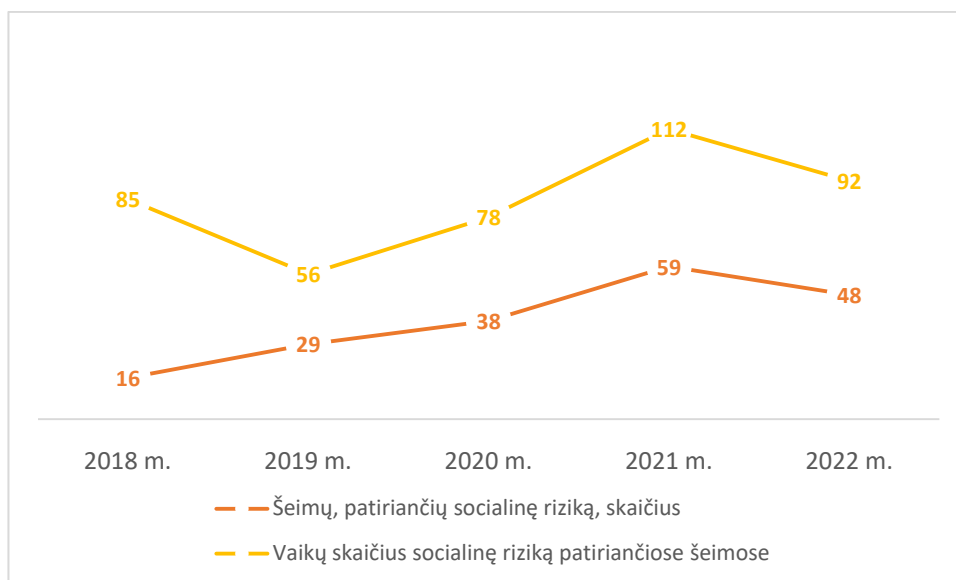

24 pav. Vaikai, turintys specialiųjų poreikių, Druskininkų mieste 2018–2022 m.
Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Socialinę riziką patiriančios šeimos. Piktnaudžiavimas alkoholiu, narkotinėmis ir kitomis psichoaktyviosiomis medžiagomis, socialinių įgūdžių stoka ir psichologinis, fizinis ar seksualinis smurtas – šie veiksniai lemia vaikų, suaugusių asmenų ir šeimų priskyrimą patiriančių socialinę riziką asmenų ar šeimų grupei. Socialinės priežiūros šeimoms, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, laikinas apnakvindinimo, intensyvios krizių įveikimo pagalbos ir kitomis socialinėmis paslaugomis mažinamos neigiamos socialinių problemų pasekmės vaikams ir šeimoms bei vykdoma prevencija. Druskininkų savivaldybės duomenimis, šeimų, patiriančių socialinę riziką, 2022 m. Druskininkų mieste skaičiuota 48, tai net 3 kartus didesnis skaičius nei 2018 m. Vaikų šiose šeimose skaičius 2022 m. siekė 92, augimas nėra ženklus – skaičiuojama 9 proc. daugiau nei 2018 m. [R27] Panašios tendencijos fiksuojamos ir Varėnos rajono savivaldybėje (pateikti tik savivaldybės duomenys) – 2018 m. Varėnos rajone buvo 155 socialinės rizikos šeimos, kuriose augo 317 vaikų¹⁴, o 2022 m. pabaigoje – 201 šeima, kurioje augo 321 vaikas¹⁵.

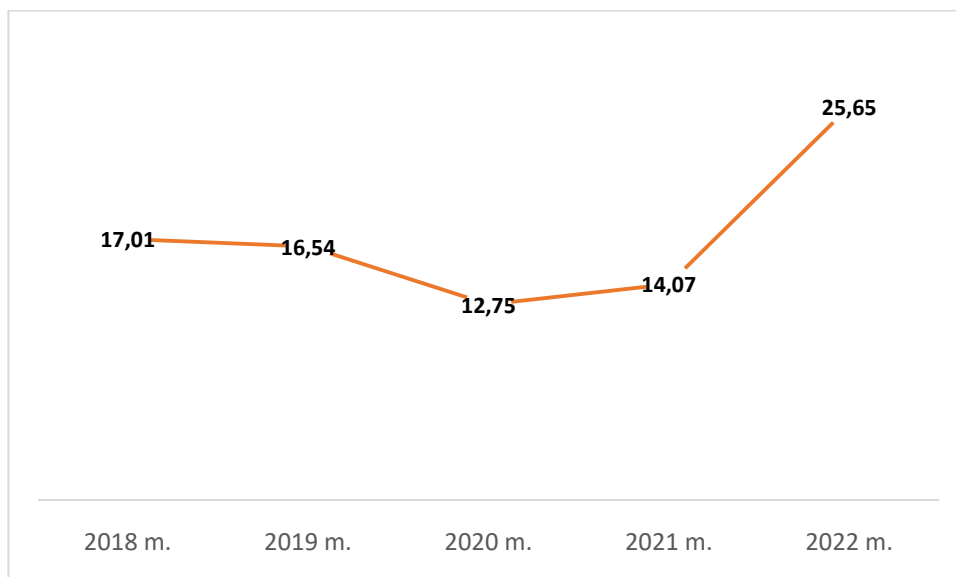
¹⁴ Biudžetinės įstaigos Varėnos socialinių paslaugų centro 2018 m. veiklos ataskaita. P. 14. Prieiga internete: <https://www.varenospc.lt/files/VAR%C4%96NOS%20SOCIALINI%C5%B2%20PASLAUG%C5%B2%20CENTRO%20ATASKAITA%202018%20M..pdf>.

¹⁵ Varėnos rajono savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų planas. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/rs/legalact/TAD/27308a20d93511ed9a68f3096fdcecc3/>.

25 pav. Šeimos, patiriančios socialinę riziką, ir jose augantys vaikai Druskininkų mieste 2018–2022 m.
Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Socialinę atskirtį patiriantys asmenys. Remiantis Druskininkų savivaldybės socialinės paramos skyriaus pateikta informacija, 2018–2022 m. socialinę atskirtį patiriančių (arba galinčių patirti) asmenų skaičius Druskininkų mieste išaugo nuo 2 077 iki 3 341, arba 60,8 proc. [R28] Iš esmės augimą lėmė 4 grupių didėjimas: 2022 m. atsiradęs didelis karo pabėgėlių skaičius, atskirtį patiriančių senyvo amžiaus asmenų skaičius, šildymo kompensacijas gaunančių (ypač senyvo amžiaus žmonių, gaunančių šildymo kompensacijas) skaičius ir nuo 2021 m. ėmęs didėti socialinės paramos gavėjų skaičius, kuris 2018–2022 m. išaugo 32,8 proc.

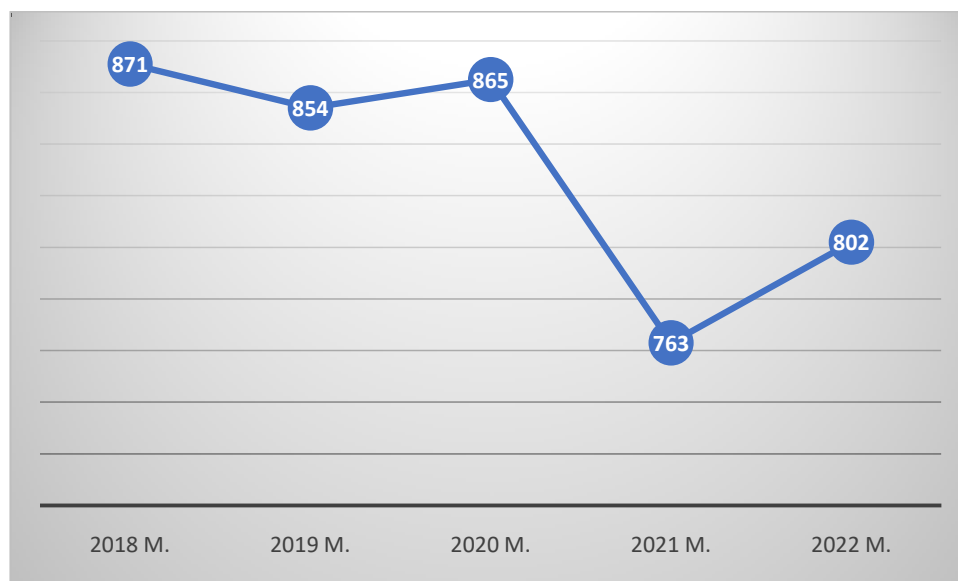

26 pav. Socialinę atskirtį patiriančių (arba galinčių patirti) asmenų Druskininkų mieste dalis iš visų Druskininkų miesto gyventojų 2018–2022 m.
Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Pažymėtina, kad Anykščių mieste stebimos panašios tendencijos – socialines pašalpas gaunančių šeimų skaičius 2018–2022 m. padidėjo 45 proc.¹⁶ Socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, priklausomai nuo jų situacijos, yra reikalingos įvairios kompleksinės paslaugos, įtraukiant įvairių sričių ar socialinių partnerių specialistus – atvejo vadybininkus, psichologus, teisininkus, socialinių paslaugų teikėjus. Šiai tikslinei grupei aktualios socialinės priežiūros, jų ryšių bendruomenėje stiprinimo, psichosocialinės ir intensyvios krizių įveikimo pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, tarpininkavimo, motyvavimo, sociokultūrinės ir kitos socialinės paslaugos.

Druskininkų miesto apklausos rezultatai taip pat parodė, kad gyventojai socialinę atskirtį mato kaip vieną didžiausių problemų – iš 5 miestui aktualiausių problemų įvardijo laisvalaikio ir užimtumo paslaugų (sporto, neformaliojo ugdymo) trūkumą (21,6 proc.), bendruomenės įsitraukimo į veiklas, skirtas socialinei atskirčiai mažinti (20,1 proc.), trūkumą ir išskyrė labiausiai su problemomis susiduriančias grupes – senyvo amžiaus asmenis (29,5 proc.). Gyventojų nuomone, didžiausias dėmesys ES finansavimo iki 2029 m. laikotarpiu (VPS įgyvendinimo laikotarpiu) turėtų būti skiriamas socialinio verslo (t. y. kuriančio darbo vietas, paslaugas, prekes sunkiau integruojamoms bendruomenės gyventojų grupėms) kūrimui ir plėtrai (43,3 proc.), bendruomenės inicijuojamoms veikloms, skirtoms socialinei atskirčiai mažinti (33,6 proc.).

Šeimos, susiduriančios su įvairiais sunkumais. Šią tikslinę grupę sudarančioms įvairioms socialinėms šeimų grupėms (vieniši tėvai, daugiavaikės šeimos, globėjai, šeimos, auginančios specialiųjų poreikių turinčius vaikus, tėvai, auginantys vaikus iki 3 m. ir esantys vaiko auginimo atostogose) reikalingos įvairios socialinės paslaugos. Be bazinių paslaugų, kurias gali gauti visos šeimos, joms reikalinga ir socialinė prevencinė pagalba bei individualizuota pagalba – atvejo vadyba, teikiama socialinių darbuotojų, atvejo vadybininkų, individualios priežiūros darbuotojų ir kitų specialistų pagalba šeimai, individuali priežiūra, krizių sprendimas, pozityvios tėvystės mokymai, pasirengimo šeimai ir tėvystės įgūdžių ugdymo, psichosocialinės pagalbos, šeimos mediacijos, vaikų dienos socialinės priežiūros ir kitos aktualios šeimai paslaugos. Pažymėtina, kad šeimų, susiduriančių su sunkumais, skaičius 2018–2022 m. mažėjo. 2022 m. tokių šeimų buvo 802.

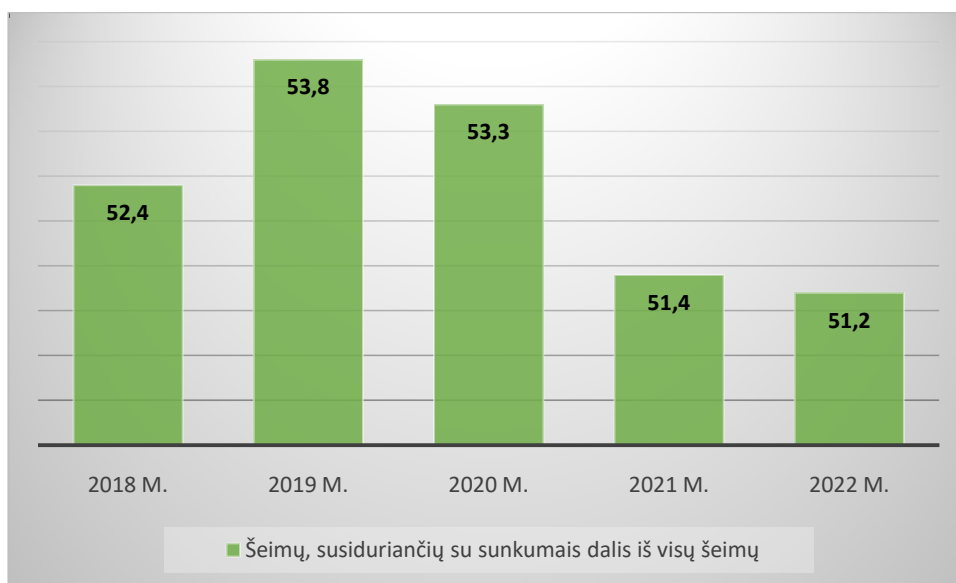

27 pav. Šeimų, susiduriančių su įvairiais sunkumais, Druskininkuose skaičius 2018–2022 m.

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

¹⁶ Anykščių miesto 2024–2028 m. vietos plėtros strategijos projektas. Prieiga internete: <https://www.anyksciai.lt/lt/doclib/mua8500mc1wwbtdf1jm16y849fj94x1m>.

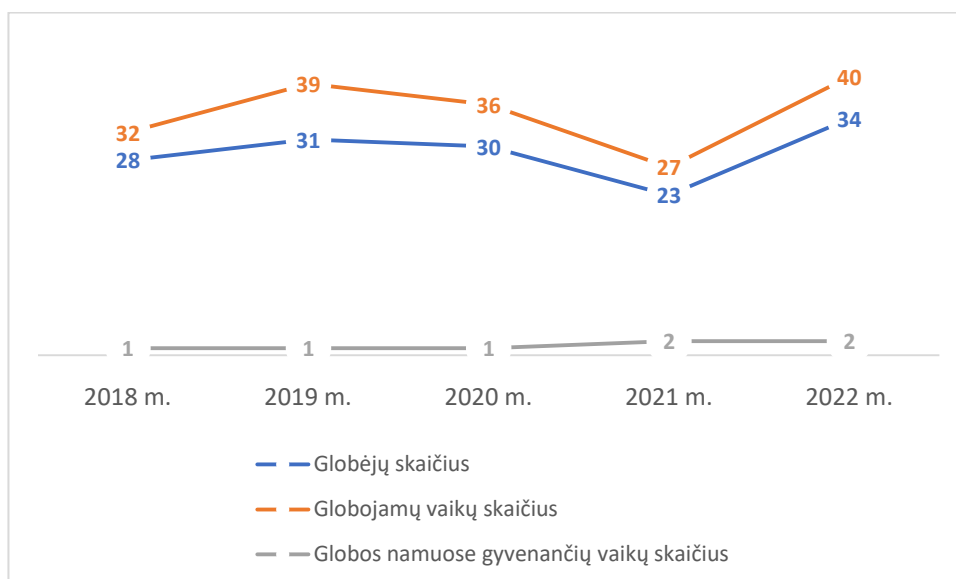
Tačiau žvelgiant į šeimų, auginančių vaikus iki 18 metų, duomenis, galima matyti, kad šeimos, susiduriančios su įvairiais sunkumais, sudaro daugiau kaip pusę visų vaikus auginančių šeimų (51,2 proc.). 2018–2022 m. sunkumus patiriančių šeimų dalis kiek sumažėjo, bet išlieka didelė ir svarbi tikslinė grupė, kuriai turėtų būti skirtos aktualios socialinės ir kitos paslaugos. Druskininkų miesto gyventojai apklausos metu taip pat išskyrė šeimas, kaip atskirą socialinę grupę, kuriai reikia dėmesio. Kaip labiausiai trūkstamomis Druskininkų mieste paslaugomis įvardytos sociokultūrinės ir vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugos, respondentų teigimu, su įvairiomis problemomis daugiausia susiduria nepalankias sąlygas turintys vaikai, mokiniai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai (28 proc.), vaikai, turintys negalią, ir jų šeimos nariai (25,4 proc.).

28 pav. Šeimų, susiduriančių su sunkumais, dalis Druskininkų mieste iš visų vaikus auginančių šeimų

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

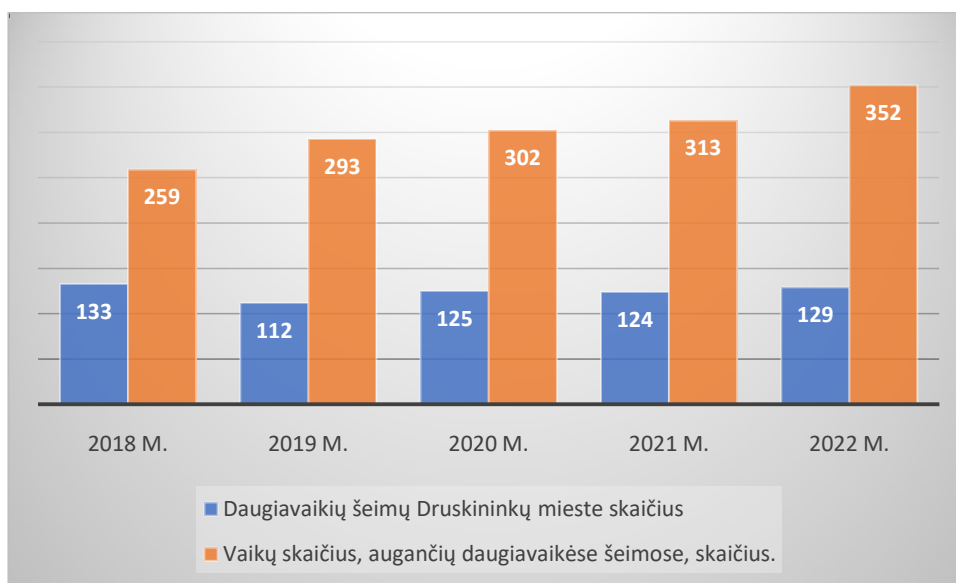
Šeimos, globojančios vaikus. 32 globėjų šeimose 2022 m. augo 38 vaikai (11 vaikų iš Ukrainos) – 25 proc. daugiau. Analizuojant 2018–2022 m. duomenis, galima matyti, kad auga ir globėjų skaičius – 2022 m. jų buvo 34 (8 globoja vaikus iš Ukrainos), minimumu periodu šis skaičius augo 19 proc. Globos namuose 2022 m. augo 2 vaikai (2018 m. – 1).

29 pav. Globojami vaikai Druskininkų mieste 2018–2022 m.

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Daugiavaikės šeimos. 2018–2022 m. daugiavaikių šeimų skaičius Druskininkuose šiek tiek sumažėjo, tačiau jose augančių vaikų skaičius padidėjo 36 proc. – nuo 259 iki 352. Pažymėtina, kad daugiavaikės šeimos yra reikšminga socialinė grupė, deja, kaip rodo statistika ir įvairių tyrimų rezultatai, dažnai susidurianti su skurdu ir lėšų trūkumu. Lėšų trūkumas sudaro prielaidas išgyventi nuolatinės krizes, mažina šeimų ir jos narių savivertę, skatina konfliktus. Daugiavaikės šeimos dažnai kenčia nuo smerkiančio visuomenės požiūrio, nors didžioji jų dalis gyvena tvarkingai. Daugiau vaikų turintiems tėvams, ypač mamoms, sudėtinga įsidarbinti, dažnai darbdaviai nenori taikyti Darbo kodekse numatytų išimčių (pavyzdžiui, dalis darbo – iš namų, laisvadieniai ir kt.). Todėl būtina plėsti socialines paslaugas šioms šeimoms, sudarant galimybę joms turiningai praleisti laisvalaikį, galimybę vaikams ugdytis nemokamai lankant būrelius ir kitą popamokinę veiklą.

30 pav. Daugiavaikių šeimų ir jose augančių vaikų skaičius Druskininkų mieste 2018–2022 m.

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Karo pabėgėliai. Tęsiantis 2022 m. vasario 24 d. Rusijos Federacijai pradėtai karinei agresijai prieš Ukrainą, Lietuva nuolat priima karo pabėgėlius. 2023 m. kovo 9 d. MIGRIS duomenimis, Druskininkų savivaldybėje užregistruoti 723 Ukrainos piliečiai (231 vaikas, 466 suaugę ir 26 senyvo amžiaus asmenys). Laikiną leidimą gyventi turi 373 Druskininkų savivaldybėje gyvenantys ukrainiečiai. Vaikai ugdomi savivaldybės ugdymo įstaigose, iš jų: 93 mokyklose, 16 darželiuose. 2022 m. 274 darbingo amžiaus ukrainiečiai registravosi Užimtumo tarnyboje, įdarbinti 159 asmenys, 97 asmenims darbo paieška nutraukta.

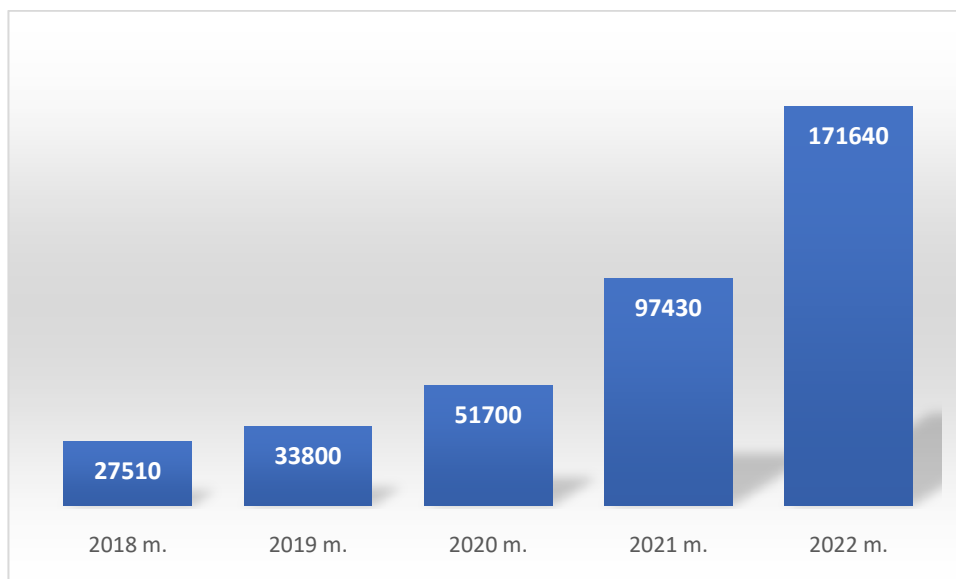
Siekiant sumažinti socialinę atskirtį, pabėgėliai įtraukiami į socialinės paramos sistemą. Ukrainiečiams teikiama įvairi pagalba, mokamos socialinės ir vienkartinės pašalpos, įvairios išmokos, mokiniai nemokamai maitinami mokyklose. Negalią turintys Ukrainos piliečiai gauna

pagal poreikį nustatytas socialines paslaugas ir asmeninę pagalbą. Nelydimiems vaikams nustatyta laikina globa. Laikiniams globėjams mokama globos (rūpybos) išmoka ir tikslinis priedas bei pagalbos pinigai.

Nevyriausybinių organizacijų

NVO tarybos duomenimis, Druskininkų mieste veikia 51 NVO, iš jų 14 – socialinėje, 11 – kultūros ir turizmo, 2 – sveikatos, 10 – sporto, 5 – švietimo (neformaliojo ugdymo) srityse, 3 – bendruomenės, 6 – kitos. [R 1] Druskininkų miesto NVO ir bendruomeninės organizacijos socialinių ir bendruomeninių verslų nevykdo, tačiau kuriamas stiprus pagrindas tokių verslų pradžiai.

Iš savivaldybės biudžeto NVO teikiamoms paslaugoms 2022 m. skirta 171 640 Eur – per penkerius metus ši suma nuosekliai augo ir, palyginti su 2018 m., kai iš savivaldybės biudžeto buvo skirta 27 510 Eur, skaičiuojamas net 542 proc. augimas. [R30]

31 pav. Iš savivaldybės biudžeto skirtos lėšos Druskininkų mieste veikiančioms NVO
Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Druskininkų savivaldybės pareiktais duomenimis, NVO socialinės veiklos projektams Druskininkų mieste 2022 m. skirta 50 000 Eur, tai yra 150 proc. daugiau nei 2018 m. Socialinės reabilitacijos neįgaliesiems teikimo bendruomenėje projektams 2022 m. skirta 14 000 Eur – skaičiuojamas 86 proc. augimas. Akredituotai vaikų dienos socialinei priežiūrai skirtos lėšos 2021–2022 m. išaugo 139 proc. (ankstesnių duomenų nėra) – 2021 m. skirta 45 430 Eur, 2022 m. – 107 640 Eur. Tačiau stebint savivaldybės išlaidų NVO teikiamoms socialinėms paslaugoms finansuoti dalį, iš visų savivaldybės išlaidų, skirtų socialinėms paslaugoms (Socialinės paramos veiksmingumo indekso rodiklio rezultatas¹⁷), 2018–2022 m. aukščiausias Druskininkų savivaldybės rangas, tai yra 5 iš 10, buvo pasiektas 2020 m. Lėšų dalis, skiriama NVO, nuo 2018 iki 2021 m. padidėjo nuo 7,58 iki 12,26 proc., bet 2022 m. sumažėjo ir siekė 12,14 proc. (palyginimui – Varėnos rajono lėšos NVO 2018–2022 m. padidėjo nuo 4,10 iki 5,11 proc., Anykščių rajono – nuo 3,77 iki 17,88 proc.). Šio

¹⁷ Socialinės paramos veiksmingumo stebėseną Lietuvos savivaldybėse. Prieiga per internetą: <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/socialine-statistika/socialines-paramos-veiksmingumo-stebesena-lietuvos-savivaldybese>.

indekso bendras Lietuvos vidurkis per tą patį laikotarpį kasmet augo nuo 11,45 proc. (2018 m.) iki 19,07 proc. (2022 m.). Pažymėtina, kad pagal Nacionaliniame pažangos plane nustatytą rodiklį, iki 2025 m. NVO ir bendruomenėms turi būti perduota 15 proc. savivaldybių teikiamų viešųjų paslaugų, iki 2030 m. – 30 proc.¹⁸, o didžiąją NVO teikiamų paslaugų dalį sudaro socialinės ir kitos viešosios paslaugos. **Tai rodo vis dar nepakankamai panaudojamą Druskininkų mieste veikiančių NVO potencialą socialinių ir kitų gyventojams aktualių paslaugų teikimui, kuri būtina didinti ir panaudoti.** [R31]

NVO yra savivaldybės lygiaverčiai partneriai, todėl siekiama bendradarbiauti su NVO finansuojant jų veiklą ir projektus, suteikiant ir padedant išlaikyti patalpas, konsultuojant ir perduodant viešąsias paslaugas¹⁹.

2022 m. Druskininkų savivaldybės atlikto NVO tyrimo (apklausos) rezultatai atskleidžia, kad 85 proc. NVO jaučia savo narių palaikymą, 67 proc. jaučia palaikymą iš savivaldybės. [R32] 78 proc. NVO pritraukia lėšų iš 1,2 GPM paramos, 70 proc. NVO finansavimą gauna iš savivaldybės. 18 proc. NVO savivaldybės finansavimas sudaro daugiau nei 70 proc. gaunamų pajamų. 48 proc. NVO nerenka nario mokesčio. 46 proc. NVO pritraukia verslo ir (ar) privačių asmenų paramą, 56 proc. NVO – tuo nepasinaudoja. 46 proc. NVO pritraukia lėšas iš ministerijų, 56 proc. NVO tuo nesinaudoja.

NVO apklausos duomenimis, daugiau kaip 2 440 savivaldybės gyventojų dalyvauja NVO veiklose, tai sudaro apie 12 proc. visų Druskininkų savivaldybės gyventojų. NVO kasmet į veiklas įtraukia per 7 225 unikalių žmonių, tai sudaro apie 26–34 proc. savivaldybės gyventojų. 74 proc. NVO veiklą vykdo tik 1–3 žmonės. 68 proc. NVO lyderių dirba kitose įstaigose arba turi savo verslus. 67 proc. NVO veikia 1–5 savanoriai. [R33]

2022–2030 m. Alytaus regiono plėtros plane išskiriama, kad regiono savivaldybės tik iš dalies išnaudoja NVO ir socialinio verslo potencialą socialinėms paslaugoms teikti²⁰. Tačiau paskata regionui, o kartu ir Druskininkų miestui – nacionaliniu lygiu skatinimas NVO įtraukti į švietimo, socialinių ir kitų viešųjų paslaugų teikimą, didėjantis gyventojų įsitraukimas į savanorišką veiklą, socialinių verslų kūrimasis – tai yra aiški galimybė. [R34]

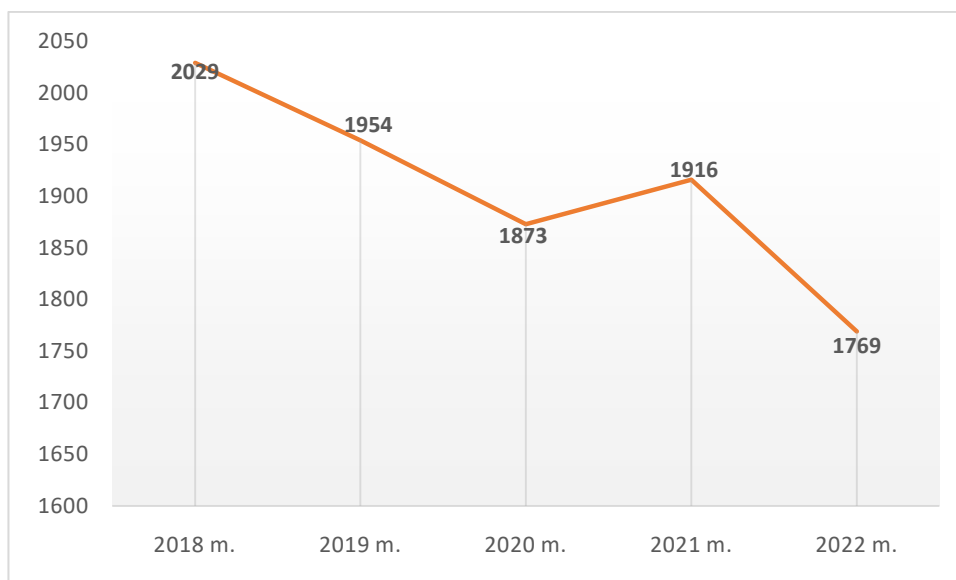
Jaunimas

2018–2022 m. jaunimo skaičius Druskininkų mieste sumažėjo 12,8 proc. – nuo 2 029 iki 1 769. Sumažėjimą, kaip ir daugelyje kitų regioninių savivaldybių, lėmė įvairios priežastys: socialinės, ekonominės, demografinės, migracinės. Druskininkų savivaldybė įgyvendina įvairias priemones jaunimui, siekdama sudaryti palankias sąlygas jauniems žmonėms gyventi, mokytis ir dirbti.

¹⁸ 2021–2030 m. nacionalinis pažangos planas. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c1259440f7dd11eab72ddb4a109da1b5?jfwid=-whxwii77y>.

¹⁹ Druskininkų savivaldybės 2022 m. veiklos ataskaita.

²⁰ 2022–2030 m. Alytaus regiono plėtros planas. Alytaus regiono esamos situacijos analizė. P. 6. Prieiga internete: <https://e-tar.lt/rs/lasupplement/b65df45082bb11eea5a28c81c82193a8/4d88bfb08e8b11eea5a28c81c82193a8/>.

32 pav. Jaunų žmonių skaičius Druskininkų mieste 2018–2022 m.

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Druskininkų savivaldybėje nuo 2017 m. vykdoma jaunimo verslumo ugdymo ir integracijos į darbo rinką programa. Programos tikslas – ugdyti jaunų žmonių verslumą, sudaryti sąlygas gebėjimų, reikalingų darbo rinkoje, vystymui bei socialinių ir praktinių įgūdžių gilinimui. Programoje dalyvaujantys jaunuoliai turi galimybę išbandyti save darbo rinkoje, įgyti patirties bei gauti pirmąsias savarankiškas pajamas. 2022 m. programai skirta 85 511 Eur, įgyvendinimo laikotarpiu buvo pasirašytos 65 bendradarbiavimo sutartys su darbdaviais, programos metu buvo įdarbinti 158 jauni žmonės. Palyginimui, 2018 m. Jaunimo verslumo ugdymo ir integracijos į darbo rinką programai iš Druskininkų savivaldybės biudžeto skirta 135 000 Eur, programos įgyvendinime dalyvavo 56 darbdaviai, kurie įdarbino 245 jaunuolius²¹. [R35]

	2018	2019	2020	2021	2022
Finansavimas, Eur	135 000	118 000	58 800	84 000	85 512
Įmonių skaičius	56	64	45	53	57
Jaunuolių skaičius	245	259	132	172	158

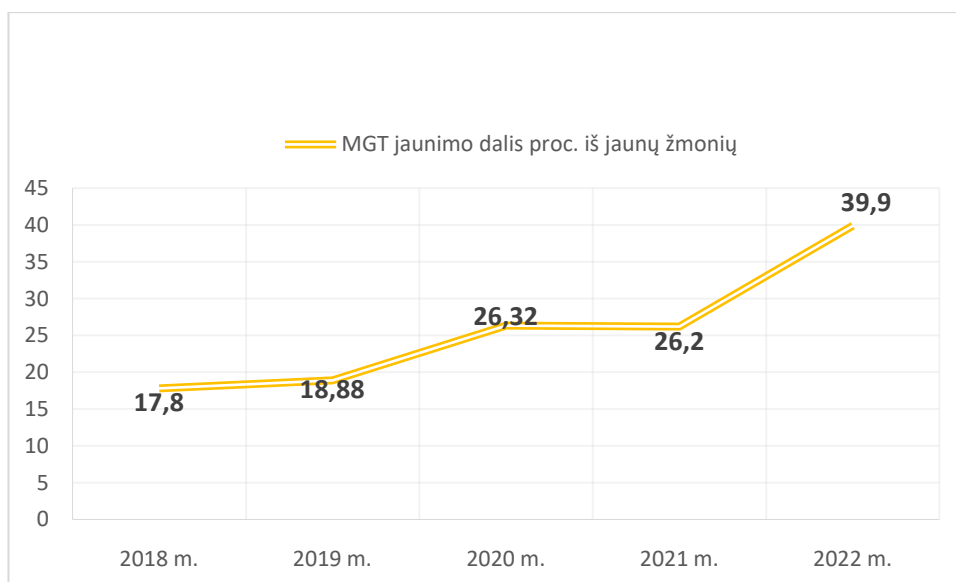
²¹ 2018 m. Druskininkų savivaldybės ataskaita.

14 lentelė. Jaunimo verslumo ugdymo ir integracijos į darbo rinką programos įgyvendinimas Druskininkuose 2018–2022 m.

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Viena iš naujausių jaunimo įgalinimo priemonių – Druskininkų jaunimo užimtumo centro vykdoma programa – Jaunimo verslumo ir ekonominio raštingumo skatinimas. Programos tikslas – sudaryti sąlygas jaunimo verslumo ugdymui bei jaunųjų bendrovių veiklos populiarinimui. Druskininkų savivaldybės Jaunimo užimtumo centras 2022 m. Druskininkų mieste skaičiavo 158 savanorius (229 proc. daugiau nei 2018 m.). [R36] Jaunimo savanoriška tarnyba minimais metais turėjo 7 savanorius, nors 2020 ir 2021 m. jų buvo po 12.

MGT jaunimas. Nors jaunų žmonių skaičius 2018–2022 m. Druskininkų mieste mažėjo, tačiau didėjo MGT jaunimo skaičius, kartu – jų dalis iš visų jaunų Druskininkų miesto gyventojų. MGT jaunimo dalis iš visų jaunų žmonių 2018–2022 metus padidėjo daugiau kaip 2 kartus: nuo 17,8 iki 39,9 proc. [R37]

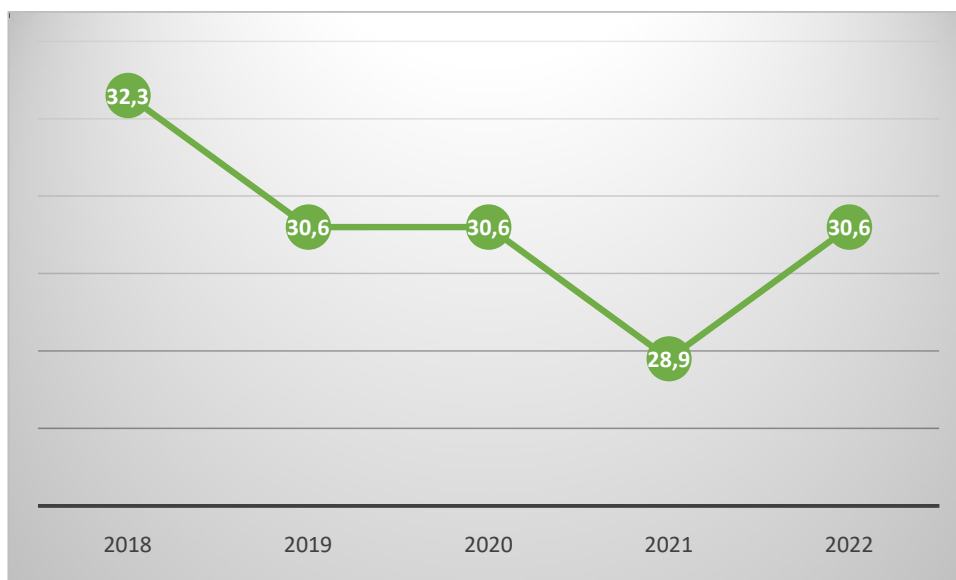

33 pav. MGT jaunimo dalis iš visų jaunų žmonių Druskininkų mieste 2018–2022 m.

Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

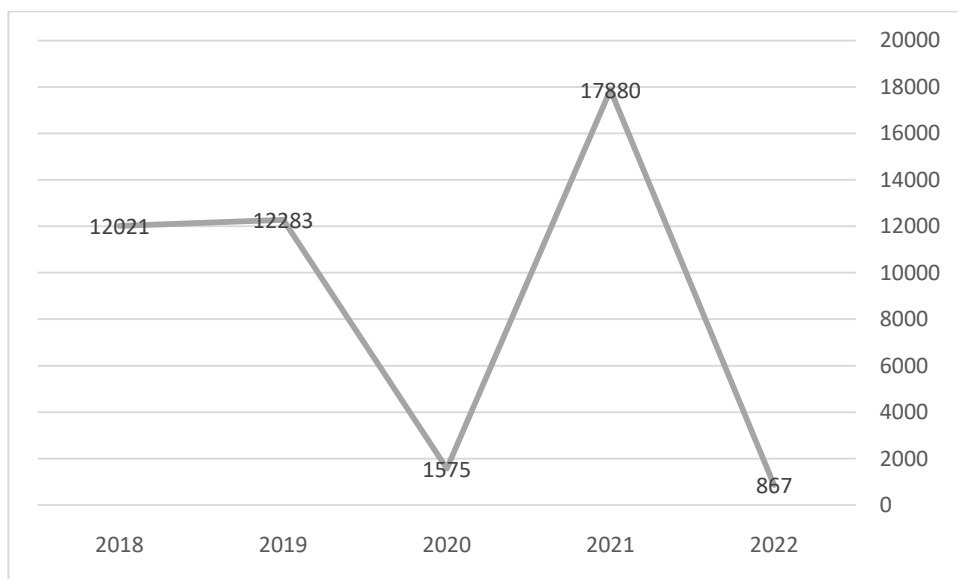
Laisvalaikio užimtumas

2022 m., palyginti su 2018 m., Druskininkų savivaldybėje šiek tiek labiau nei visoje Lietuvoje (–3 proc.) ir Alytaus apskrityje (–4 proc.) sumažėjo neformaliajame ugdyme dalyvaujančių mokinių dalis (–5 proc.), kuri 2022 m. sudarė 31 proc. Šis rodiklis 2022 m. buvo mažesnis nei Alytaus apskrityje, kur jis siekė 33 proc., bet didesnis nei Lietuvoje – 26 proc.

34 pav. Neformaliajame ugdyme dalyvaujančių mokinių dalis (proc.) Druskininkų savivaldybėje
Šaltinis: Druskininkų savivaldybės administracija.

Lyginamu periodu itin reikšmingai Druskininkų savivaldybėje mažėjo (–93 proc.) sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius – 2022 m. dalyvių skaičiuota 867, o 2018 m. buvo net 12 021 (Valstybės duomenų agentūros informacija). Palyginimui, Lietuvoje sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius sumažėjo 29 proc., o Alytaus apskrityje – 44 proc.

35 pav. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius Druskininkų savivaldybėje
Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Regiono situacija

Analizuojant Druskininkų socialinę ir ekonominę situaciją, svarbu atkreipti dėmesį, kad centralizuojant viešųjų paslaugų teikimą, Alytaus miestas, kaip Alytaus regiono centras, turi didelės reikšmės kuriant viso regiono gerovę ir konkurencingumą. 2022–2030 m. Alytaus regiono plėtros plane nurodoma, kad 2022 m. Alytaus mieste gyveno 38 proc. Alytaus regiono gyventojų. Mažėjant

paties Alytaus miesto gyventojų ir darbingo amžiaus gyventojų ir didėjant pensinio amžiaus žmonių skaičiui, auga savivaldybės viešųjų (socialinių, sveikatos priežiūros) paslaugų naudotojų skaičius, ir kartu, optimizuojant ir centralizuojant viešųjų paslaugų teikimą, didėja ir kitų regiono savivaldybių gyventojų, kurie naudojami Alytaus mieste teikiamomis viešosiomis paslaugomis (švietimo, neformaliojo švietimo, sveikatos apsauga), skaičius. Tai lemia nepakankamą viešųjų paslaugų prieinamumą. Taigi, Alytaus miesto, kaip Alytaus regiono centro, nepakankamas patrauklumas yra reikšmingą įtaką viso regiono augimui darantis veiksnys. [R38]

Apibendrinant socialinės situacijos dalį, galima išskirti 2 poreikius.

Pirmasis – **panaudoti NVO sektoriaus potencialą socialiniam verslui Druskininkų mieste įkurti.** Poreikį lemia kelios aplinkybės: Druskininkų mieste kol kas nėra socialinio verslo. Viešųjų, pirmiausia – socialinių paslaugų, kurias teikia NVO, dalis nėra didelė ir pastaraisiais metais nedidėja. O gyventojų apklausos rezultatai aiškiai rodo, kad net 43,3 proc. gyventojų mano, jog didžiausias dėmesys ES finansavimo iki 2029 m. laikotarpiu (VPS įgyvendinimo laikotarpiu) turėtų būti skiriamas socialinio verslo (t. y. kuriančio darbo vietas, paslaugas, prekes sunkiau integruojamoms bendruomenės gyventojų grupėms) kūrimui ir plėtrai. Daugiau nei trečdalis (34 proc.) respondentų patys imtųsi kurti tokį verslą, jei tik būtų skirta ES parama.

Antrasis – **įgyvendinti veiklas ir kurti bei plėtoti paslaugas, skirtas socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką ir (arba) socialinę atskirtį patiriančių VPS tikslinių grupių aprėpties didinimui.** Analizė rodo, kad Druskininkų mieste yra nemažai socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką ir (ar) atskirtį patiriančių grupių, kurioms reikalingos įvairios socialinės ir kitos viešosios paslaugos. Gyventojų apklausos rezultatai patvirtina tokių grupių išskyrimą ir būtinybę inicijuoti veiklas, skirtas atskirties mažinimui.

STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

STIPRYBĖS		SILPNYBĖS	
1.	Druskininkų savivaldybėje skatinamas smulkus ir vidutinis verslas (situacijos analizės rodiklis R15, R16, R35).	1.	Druskininkų mieste auga ilgalaikių bedarbių, ypač – jaunų bedarbių skaičius (situacijos analizės rodiklis R8, R9).
2.	Platus socialinių paslaugų teikėjų tinklas ir įvairovė Druskininkų mieste (situacijos analizės rodiklis R23).	2.	Dauguma Druskininkų miesto ir rajono ekonominių rodiklių atsilieka nuo apskrities ir šalies tendencijų (situacijos analizės rodiklis R4, R10, R11, R12, R13, R14, R29).
3.	Savivaldybė bendradarbiauja su aktyviai veikiančiomis Druskininkų miesto NVO (situacijos analizės rodiklis R17, R30, R32).	3.	Druskininkų mieste auga vaikų, turinčių negalią ir labai didelių specialiųjų poreikių, skaičius (situacijos analizės rodiklis R5, R25, R26).
4.	Didelis gyventojų įsitraukimas į NVO ir savanorišką veiklą (situacijos analizės rodiklis R33, R36).	4.	Druskininkų mieste daugėja socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką ir atskirtį patiriančių asmenų skaičius (situacijos analizės rodiklis R1, R2, R3, R6, R7, R24, R27, R28, R37).
		5.	Dėl ribotų savivaldybės išteklių dalies teikiamų socialinių paslaugų išvystymo normatyvų rodiklių reikšmės yra žemesnės už nustatytas minimalias (situacijos analizės rodiklis R21, R22).
GALIMYBĖS		GRĖSMĖS	
1.	Nacionaliniu lygiu skatinimas NVO įtraukti į švietimo, socialinių ir kitų viešųjų paslaugų teikimą, socialinių verslų kūrimasis (situacijos analizės rodiklis R31, R34).	1.	Ekonominis nestabilumas, augančios kainos, infliacija daro įtaką skurdo lygio augimui ir lemia lėtą Alytaus regiono raidą (situacijos analizės rodiklis R19, R38).
2.	ES ir kitos finansavimo galimybės (situacijos analizės rodiklis R39).	2.	Veikianti socialinės paramos sistema neskatina dalies žmonių integruotis į darbo rinką dirbti ir užsidirbti (situacijos analizės rodiklis R18, R20).

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES

1 TIKSLAS – SKATINTI DRUSKININKŲ Miesto gyventojų aktyvią integraciją į darbo rinką ir jų įtrauktį į bendruomenę.

Vietos plėtros strategijos tikslas yra išskirtas atsižvelgiant į atliktą Druskininkų miesto statistinę analizę ir susitikimų, kurių metu buvo atliekamos konsultacijos su gyventojais, nevyriausybinį organizacijų, viešojo ir verslo sektoriaus atstovų metu išsakytas mintis, gyventojų apklausų rezultatais. Jų metu aiškiai identifikuoti teritorijos poreikiai, siekiant užtikrinti tolygią VPS teritorijos socialinę bei ekonominę raidą ir gyvenimo kokybę miesto gyventojams: 1) miesto gyventojų integracija į darbo rinką; 2) gyventojų verslumo, jauno verslo plėtros skatinimas; 3) socialinio verslo kūrimas socialinėms ir kitoms paslaugoms teikti, panaudojant NVO potencialą; 4) paslaugų ir veiklų, mažinančių socialinę atskirtį, kūrimas ir plėtra. Suformuluotas strategijos tikslas atliepia visus keturis teritorijos poreikius ir laukiamus pokyčius. Identifikuotos tikslinės VPS grupės: vaikai ir suaugę asmenys, turintys negalią, ir jų šeimų nariai, jaunimas, turintis mažiau galimybių, bedarbiai, ekonomiškai neaktyvūs, darbo rinkai besirengiantys asmenys, įskaitant jaunimą, jauno verslo subjektai, socialinės rizikos šeimose augantys vaikai ir jų šeimos nariai, socialinę atskirtį patiriantys asmenys, įskaitant senyvo amžiaus asmenis, gaunančius socialinę paramą, šeimos, susiduriančios su įvairiais sunkumais.

Todėl siekiant tenkinti teritorijos poreikius, siekiama panaudoti visas SSGG analizėje išskirtas teritorijos stiprybes: veikiančiais savivaldybės paramos mechanizmais smulkiam ir vidutiniam verslui, plačiu socialinių paslaugų teikėjų tinklu ir įvairove Druskininkų savivaldybėje, savivaldybės bendradarbiavimu su NVO, gyventojų įsitraukimu į NVO ir savanorišką veiklą, kad būtų galima pasinaudoti galimybėmis – nacionaliniu lygiu skatinamą NVO įsitraukti į švietimo, socialinių ir kitų viešųjų paslaugų teikimą, ES ir kitas finansavimo galimybes, siekiant sumažinti arba panaikinti įvardytas teritorijos silpnynes – augantį ilgalaikių bedarbių, ypač jaunų, skaičių, lėtus ekonomikos vystymosi rodiklius, kurių daugelis atsilieka nuo apskrities ir Lietuvos vidurkio, augantį vaikų, turinčių negalią ir didelių ir labai didelių specialiųjų poreikių, skaičių, didėjantį socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką ir atskirtį patiriančių asmenų skaičių, ribotus savivaldybės išteklius, kurie lemia kai kurių socialinių paslaugų minimalių normatyvų nepasiekimą, taip pat sumažinti grėsmes – ekonominį nestabilumą, augančias kainas, darančias įtaką skurdo lygio augimui ir lėtai Alytaus regiono raidai bei veikiančios socialinės paramos sistemos neigiamą įtaką dalies žmonių motyvacijai integruotis į darbo rinką.

Įgyvendinant VPS, siekiama pokyčių – kurti ir plėtoti socialines ir kitas viešąsias paslaugas anksčiau nurodytoms tikslinėms grupėms ir suteikti gyventojams galimybes dirbti, didinti verslumą ir kurti bei plėtoti jaunus verslus. Socialinio verslo kūrimas socialinėms ir kitoms viešosioms paslaugoms teikti turėtų tapti dar viena svarbia gyvenimo gerovės kūrimo dalimi.

Siekiant teikti gyventojų lūkesčius atitinkančias socialines ir kitas viešąsias paslaugas, reikia aktyvinti gyventojus ir pasitelkti principą „iš apačios į viršų“ – būtent tai atspindi vietos plėtros strategijos tikslas. Šis tikslas taip pat atitinka 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos uždavinius: 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“ ir 4.9 uždavinį „Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas“.

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA
SKATINTI DRUSKININKŲ MIESTO GYVENTOJŲ AKTYVIĄ INTEGRACIJĄ Į DARBO RINKĄ IR JŲ ĮTRAUKTĮ Į BENDRUOMENĘ. Šios alternatyvos pasirinkimas leistų įgyvendinti įvairioms tikslinėms grupėms skirtas veiklas, kuriomis būtų užtikrinama gyvenimo kokybė Druskininkų mieste. Tai būtų pasiekta inicijuojant ir įgyvendinant veiklas, skirtas socialinių ir kitų gyventojams aktualių viešųjų paslaugų kūrimą bei plėtrą marginalizuotoms, pažeidžiamoms tikslinėms gyventojų grupėms, patiriančioms socialinę riziką ir atskirtį: vaikai ir suaugę asmenys, turintys negalią, ir jų šeimų nariai, jaunimas, turintis mažiau galimybių, bedarbiai, ekonomiškai neaktyvūs, darbo rinkai besirengiantys asmenys, įskaitant jaunimą, jauno verslo subjektai, socialinę atskirtį patiriantys asmenys, įskaitant senyvo amžiaus asmenis, gaunančius socialinę paramą, šeimos (įskaitant tėvus, esančius vaiko auginimo atostogose), susiduriančios su įvairiais sunkumais, siekiant jų įtraukties į šių paslaugų kūrimą ir plėtrą. Iš kitos pusės, būtų ugdomi bedarbių, ekonomiškai neaktyvių ir mažas pajamas turinčių gyventojų įgūdžiai, reikalingi darbo rinkai, skatinamas gyventojų verslumas. Kartu būtų organizuojamos mokymų, konsultavimo ir kitos veiklos, skirtos jauno verslo subjektams, ir taip būtų skatinama kurti darbo vietas, plėtoti verslą ir gyvybingumą Druskininkų mieste. Ši alternatyva įtrauktų visas VPS išskirtas tikslines grupes, tenkintų visus poreikius, panaudodama visas stiprybes bei galimybes ir sumažindama arba eliminuodama silpnybes bei grėsmes. Todėl pasirinkta ši alternatyva.	DIDINTI DRUSKININKŲ MIESTO GYVENTOJŲ SOCIALINĘ APRĖPTĮ PLĖTOJANT JIEMS AKTUALIAS VIEŠĄSIAS PASLAUGAS. Šios alternatyvos pasirinkimas leistų įgyvendinti bei plėtoti socialines ir kitas gyventojams aktualias viešąsias paslaugas, skirtas įvairioms gyventojų socialinėms ir amžiaus grupėms, atsižvelgiant į jų poreikius bei ypatumus. Kuriamos socialinės ir kitos gyventojams aktualios viešosios paslaugos padidintų gyventojų socialinę aprėptį, pagerintų gyvenimo kokybę. Tačiau liktų nepatenkinti gyventojų, norinčių kurti verslą, bei verslo subjektų poreikiai. Liktų nesprendžiama viena svarbiausių problemų, įvardytų situacijos analizėje – Druskininkų ekonominių rodiklių atsilikimas nuo apskrities ir šalies tendencijų, kuris lemia mažesnes pajamas, skurdo rizikos lygį, taip pat ir nedarbo lygį Druskininkų mieste. Šias problemas tik iš dalies gali sumažinti teikiamos ir plėtojamos socialinės ir kitos viešosios paslaugos. Todėl ši alternatyva atmesta.

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2024 m.	Siekiamą reikšmę 2029 m.
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis, proc.	0	40
2.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos, vienų metų etato ekvivalentai	0	3

1.1 uždavinys – SUSTIPRINTI GYVENTOJŲ ŽINIAS IR ĮGŪDŽIUS, REIKALINGUS SĖKMINGAI ĮSITVIRTINTI ŠIUOLAIKINĖJE DARBO RINKOJE.

Šis uždavinys yra nukreiptas į SSGG analizėje įvardytų 1, 2 silpnybių bei 1 ir 2 grėsmių sprendimą, pasinaudojant 1 ir 3 stiprybėmis bei 2 galimybe. Uždaviniu siekiama sudaryti sąlygas suaugusiems asmenims, turintiems negalią, jaunimui, turinčiam mažiau galimybių, ekonomiškai neaktyviems asmenims, bedarbiams, darbo rinkai besirengiantiems asmenims įgyti žinių ir įgūdžių, reikalingų įsitvirtinti darbo rinkoje ir patiems imtis jauno ar socialinio verslo, taip kuriant šiuolaikiškas darbo vietas. Svarbu pabrėžti tai, kad visose veiklose, kaip tikslinė grupė, lygiomis teisėmis su kitais miesto gyventojais galės dalyvauti ir migrantai, karo pabėgėliai iš Ukrainos. Bus išnaudojama tai, kad Druskininkuose veikia organizacijos, turinčios patirtį gyventojų integracijos į darbo rinką, verslumo skatinimo, konsultavimo verslo pradžios bei plėtros srityse. Uždavinys pasirinktas dėl to, kad atlikta teritorijos analizė parodė, jog anksčiau išvardytoms tikslinėms grupėms yra reikalinga pagalba įgyti naujų kompetencijų ir integruotis į darbo rinką, pradėti smulkų verslą, plėtoti jauną verslą. Tikimasi, kad įgyvendinus šį uždavinį, bus pasiekta produkto rodiklio reikšmė – įgyvendinti 5 BIVP projektai, kurių metu bus paremta ne mažiau kaip 20 verslų (tiek įmonių, tiek asmenų, dirbančių pagal individualios veiklos pažymą ir pan.), ne mažiau kaip 69 dalyviams bus suteiktos galimybės sustiprinti kompetencijas, įgyti žinių apie verslus, apie galimybes susirasti darbo vietą ir pan.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmę
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	0	0	0	0	2	1	0	0	3

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<i>Sustiprinti gyventojų žinias ir įgūdžius, reikalingus sėkmingai įsitvirtinti šiuolaikinėje darbo rinkoje.</i> Pasirinkus šią alternatyvą, mokymais, konsultacijomis ir kitais metodais būtų	<i>Skatinti gyventojų verslumą ir verslo inkubatorių bei bendradarbiystės erdvių kūrimą bei plėtrą Druskininkų mieste</i> Pasirinkus šią alternatyvą, mokymais, konsultacijomis ir kitais veiksmais būtų

skatinamas bedarbių, ekonomiškai neaktyvių asmenų, asmenų, besiruošiančių darbo rinkai, suaugusiųjų asmenų, turinčių negalią, jaunimo, turinčio mažiau galimybių, pasirengimas darbo rinkai bei integracija į ją ugdant tam reikalingas kompetencijas. Kartu būtų skatinamas Druskininkų miesto gyventojų verslumas, teikiamos konsultacijos ir mokymai jauno verslo subjektams. Ši alternatyva leistų įtraukti visas aktualias VPS išskirtas tikslines grupes, atsižvelgiant į skirtingus jų poreikius ir kartu įvertinant bei sprendžiant SSGG analizėje išskirtas 1 ir 2 silpnybes bei sumažinti 1 ir 2 grėsmes pasinaudojant 1 ir 3 stiprybėmis bei 2 galimybe. Todėl pasirinkta ši alternatyva.	skatinamas Druskininkų miesto gyventojų verslumas, teikiamos konsultacijos verslo pradžiai, įgyvendinamos iniciatyvos, dėl kurių atsirastų erdvės, palankios norintiems pradėti verslą ir pradedančiam (jaunam) verslui – bendradarbystės erdvės, verslo inkubatoriai. Tačiau ši alternatyva ignoruoja didžiąją dalį tikslinių grupių – bedarbius, ekonomiškai neaktyvius asmenis, asmenis, besiruošiančius darbo rinkai, suaugusius asmenis, turinčius negalią, mažiau galimybių turintį jaunimą, kurių didelė dalis norėtų integruotis į darbo rinką nebūtinai kaip verslininkai, bet ir kaip samdomi darbuotojai. Į jų poreikį įgyti ir sustiprinti darbo rinkai reikalingas kompetencijas nebūtų atsižvelgta. Pasirinkus šią alternatyvą, būtų sprendžiama 2 silpnybė ir 1 grėsmė, panaudojant 1 ir 3 stiprybes bei 2 galimybę. Dėl šių priežasčių ši alternatyva atmesta.
--	--

1.2 uždavinys – UŽTIKRINTI SOCIALIAI PAŽEIDŽIAMŲ, SOCIALINĖJE RIZIKOJE IR (ARBA) ATSKIRTYJE ESANČIŲ GYVENTOJŲ ĮTRAUKTĮ IR INTEGRACIJĄ BENDRUOMENĖJE

Šis uždavinys nukreiptas į SSGG analizėje įvardytą 3, 4, 5 silpnybių ir 2 grėsmės sprendimą, pasitelkiant 2, 3 ir 4 stiprybes bei išnaudojant 1 ir 2 galimybes. Uždaviniu siekiama sudaryti sąlygas socialiai pažeidžiamiems vietos gyventojams, ypač esantiems socialinėje rizikoje ir socialinėje atskirtyje, gyventi visavertišką gyvenimą, integruojantis į visuomenę, jaučiant savo vertę joje, taip pat suteikiant sąlygas savirealizacijai ir asmenybės ugdymui. Svarbu pabrėžti tai, kad visose veiklose, kaip tikslinė grupė, lygiomis teisėmis su kitais miesto gyventojais galės dalyvauti ir migrantai bei karo pabėgėliai iš Ukrainos. Uždavinys pasirinktas, nes atlikta situacijos analizė, gyventojų apklausa ir įvairių socialinių grupių poreikių analizė parodė, kad šioms VPS tikslinėms grupėms priklausantiems asmenims: negalią turintiems asmenims ir jų šeimos nariams, jaunimui, turinčiam mažiau galimybių, ekonomiškai neaktyviems asmenims, darbo rinkai besirengiantiems asmenims, socialinės rizikos šeimose augantiems vaikams ir jų šeimos nariams, senyvo amžiaus asmenims, gaunantiems socialinę paramą, socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, įskaitant karo pabėgėlius, šeimoms, susiduriančioms su įvairiais sunkumais, yra būtina esamų socialinių paslaugų plėtra naujų socialinių paslaugų rūšių atsiradimas. Tikimasi, kad įgyvendint šį uždavinį bus pasiekta produkto rodiklio reikšmė – įgyvendinti ne mažiau kaip 13 BIVP projektų, iš jų – 1 projektas, kurio įgyvendinimo metu paramą gaus socialinio verslo subjektas. Numatomas tikslinių grupių dalyvių skaičius – 276 asmenys. Uždavinys pasirinktas dėl to, kad atlikus poreikių ir galimybių analizę paaiškėjo, jog anksčiau išvardytoms tikslinėms grupėms yra būtinas naujų socialinių paslaugų rūšių atsiradimas ir esamų socialinių paslaugų plėtra, nes aprėptis yra nepakankama.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiami reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	0	0	0	1	6	1	1	1	10
2.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai	0	0	0	0	1	0	0	0	1
3.	Paramą gavusios įmonės, iš jų labai mažos, mažos, vidutinės ir didelės įmonės	0	0	0	0	1	0	0	0	1
4.	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	0	0	0	0	1	0	0	0	1

1.2 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.2 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<i>Užtikrinti socialiai pažeidžiamų, socialinėje rizikoje ir (arba) atskirtyje esančių gyventojų įtrauktį ir integraciją bendruomenėje.</i> Ši alternatyva numatytų socialinių ir kitų gyventojams aktualių viešųjų paslaugų, skirtų įvairioms VVG teritorijos tikslinėms grupėms, kūrimą ir plėtrą, siekiant jų integracijos. Ši alternatyva yra nutaikyta į šias VPS tikslines grupes: vaikus ir suaugusius asmenis, turinčius negalią, ir jų šeimų narius, bedarbius, ekonomiškai neaktyvius, darbo rinkai besirengiančius asmenis, įskaitant jaunimą, socialinės rizikos šeimose augančius vaikus ir jų šeimos narius, socialinę atskirtį patiriančius asmenis, įskaitant senyvo amžiaus asmenis, gaunančius socialinę paramą, šeimas (įskaitant tėvus, esančius vaiko auginimo atostogose), susiduriančias su įvairiais sunkumais, ir neapsiriboja vien tik socialinėmis paslaugomis, įvertinant faktą, kad daliai tikslinių grupių yra reikalingos kompleksinės paslaugos (socialinės, švietimo ir kt.), kurios būtų teikiamos pasitelkiant įvairių sričių specialistus ir teikiamos ne tik asmeniui, bet ir jo aplinkai (pvz., šeimos nariams, globėjams) ir būtent tik kompleksinių paslaugų poveikis leistų sumažinti socialinę riziką, įveikti socialinę atskirtį. Kartu šia alternatyva siekiama užtikrinti būtent gyventojams aktualių socialinių ir kitų paslaugų įvairovę ir prieinamumą, nekeliant tikslų plėtoti visas socialines paslaugas, t. y. formuluojant alternatyvą gerai įvertinti turimi ištekliai ir	<i>Skatinti socialinių paslaugų plėtrą ir sudaryti sąlygas socialinės rizikos šeimų, jose augančių vaikų, ir senyvo amžiaus žmonių socializacijai.</i> Ši alternatyva numatytų socialinių paslaugų, skirtų įvairioms VVG teritorijos tikslinėms grupėms, kūrimą ir plėtrą. Tačiau ši alternatyva yra siauresnė – ji numato tik socialinių paslaugų plėtrą, o štai situacijos analizėje konstatuota, kad nemaža dalis asmenų – rizikos grupės šeimos, nepalankiomis sąlygomis gyvenantys vaikai, darbo rinkai besiruošiantys asmenys ir kt. – gali būti veiksmingai integruojami į visuomenę ir darbo rinką tik taikant kompleksinius įvairių paslaugų modelius, dirbant tiek su jais, tiek su jų šeimos nariais ar aplinka. Ši uždavinio formuluotė išskirtų tik dalį VPS tikslinių grupių, kurioms yra aktuali socialinių ir kitų viešųjų paslaugų plėtra, ignoruodama darbo rinkai besirengiančių asmenų, vaikų ir suaugusių, turinčių negalią, daugiavaikių šeimų, socialinę atskirtį patiriančių asmenų, įskaitant karo pabėgėlius, jaunimo, turinčio mažiau galimybių, ekonomiškai neaktyvių asmenų poreikius ir lūkesčius. Šios alternatyvos pasirinkimas leistų spręsti SSGG analizėje įvardytas 4 ir 5 silpnas, pasinaudojant 2, 3, 4 stiprybėmis bei 1 ir 2 galimybe. Dėl šių priežasčių ši alternatyva atmesta.

gyventojų poreikiai, įvardyti situacijos analizėje ir gyventojų apklausoje. Ši alternatyva leistų įtraukti visas aktualias VPS tikslines grupes ir spręsti jų poreikius, taip pat kartu spręsti SSGG analizėje įvardytas 3, 4, 5 silpnybes ir 2 grėsmę, pasitelkiant 2, 3 ir 4 stiprybes bei išnaudojant 1 ir 2 galimybes. Ši alternatyva pasirinkta, nes ji puikiai atspindi VPS tikslą, kurio esminis dėmesys skiriamas vietos gyventojų aktyvinimui ir įgalinimui, reikšmingas dėmesys suteikiamas principui „iš apačios į viršų“.	
---	--

GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIA STRATEGIJĄ EIGA

VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Rengiant Druskininkų MVVG VPS, buvo vykdomi įvairūs informacijos rinkimo, poreikių tyrimo ir viešinimo metodai. Druskininkų miesto situacijos analizė ir gyventojų poreikių tyrimas buvo atliekamas kompleksiskai ir nuosekliai. Buvo informuojami gyventojai, viešojo, privataus ir nevyriausybinių sektorių atstovai, konsultuojamasi su gyventojais, vietos bendruomenių bei NVO ir verslo atstovais, diskutuojama su savivaldybės politikais ir savivaldybės administracijos padalinių atstovais. Apie strategijos rengimą buvo informuojama ir pasiūlymai renkami keliais skirtingais būdais.

1. Konsultacijos-susitikimai strategijos rengimo metu

Rengiant VPS, buvo įvyko 4 susitikimai su socialiniais partneriais. Susitikimų-konsultacijų tikslas – pristatyti BIVP, 2021–2027 m. ES fondų investavimo programos rodiklius, prie kurių prisidedama pagal 4.7 ir 4.9 uždavinius, remiamas veiklas, tyrimo metodiką, BIVP metodą, projektinių idėjų rinkimą.

1. 2023 m. birželio 28 d. įvyko konsultacija su NVO, 16 dalyvių (nuoroda: <https://www.druskininkuharmonija.lt/konsultacijos/> ir „Facebook“ socialiniame tinkle: <https://www.facebook.com/miestovvgdruskininkuharmonija>).
2. 2023 m. birželio 28 d. įvyko konsultacija su viešojo sektoriaus atstovais, 25 dalyviai (nuoroda: <https://www.druskininkuharmonija.lt/konsultacijos/> ir „Facebook“ socialiniame tinkle: <https://www.facebook.com/miestovvgdruskininkuharmonija>).
3. 2023 m. rugpjūčio 3 d. įvyko konsultacija su privataus verslo ir viešojo sektoriaus atstovais, 10 dalyvių, iš jų 6 – privataus verslo atstovai (nuoroda: <https://www.druskininkuharmonija.lt/konsultacijos-su-verslu-2/> ir „Facebook“ socialiniame tinkle <https://www.facebook.com/miestovvgdruskininkuharmonija>).
4. 2023 m. rugpjūčio 3 d. įvyko konsultacija su smulkaus ir vidutinio verslo atstovais ir viešojo sektoriaus atstovais, 30 dalyvių, iš jų 27 – smulkaus ir vidutinio verslo atstovai (nuorodos: <https://www.druskininkuharmonija.lt/konsultacijos-su-verslu-2/>; <https://www.druskininkuharmonija.lt/konsultacijos-su-verslu/>).

Rezultatas – socialiniai partneriai supažindinti su naujojo ES finansinio laikotarpio (2021–2027 m.) prioritetais bei finansavimo galimybėmis, VRM įsakymu patvirtintomis Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklėmis. Pristatyta būsimosios strategijos rengimo eiga, pasiūlyta generuoti idėjas dėl rengiamos strategijos tikslų, uždavinių, tikslinių grupių, veiksmų. Su suinteresuotosiomis grupėmis diskutuota apie Druskininkų miesto problemas skirtingoms tikslinėms grupėms, jos supažindintos su finansavimo galimybėmis ir rengiamos vietos plėtros strategijos projektu. Su konsultacijų dalyviais aptartas preliminarus (galimas) VPS tikslas. Aptartos stiprybės, galimybės ir grėsmės.

2. Druskininkų savivaldybės administracijos, biudžetinių ir kitų įstaigų apklausa. Viešai prieinamos statistinės informacijos, savivaldybės strateginių ir kitų dokumentų analizė

Metodas, skirtas kiekybiniais duomenimis ir informacijai gauti. Druskininkų savivaldybės administracijos ir savivaldybės įstaigų buvo prašoma pateikti socialinę, demografinę statistinę informaciją apie Druskininkų miesto gyventojus. Gauti duomenys suteikė Druskininkų MVVG patikimą informaciją apie padėtį Druskininkų mieste. Kadangi Druskininkų savivaldybė gali pateikti tik ribotą dalį informacijos apie miesto gyventojus (dėl duomenų apsaugos bei bendrų su kaimo teritorija sistemų), rengiant VPS buvo remiamasi ir Valstybės duomenų agentūros bei Socialinės apsaugos bei darbo ministerijos pateikiamais duomenimis. Atliekant teritorijos, kuriai rengiama VPS, analizę, buvo naudojama viešai internete pateikiama statistinė informacija. Druskininkų MVVG VPS dalyje pateikiamos nuorodos į naudotus informacijos šaltinius.

Rezultatas – atlikta teritorijos analizė. Parengta SSGG analizė.

3. Kūrybinės dirbtuvės projekcinėms idėjoms generuoti

Tai – minčių lietus, kuris padėjo gauti kiekybinę informaciją ir kuriuo buvo siekiama išsiaiškinti esamą miesto socialinę ir ekonominę situaciją, gyventojų poreikius ir problemas. Buvo pakviesti Druskininkų miesto gyventojai, verslo subjektai, NVO atstovai, savivaldybės biudžetinių įstaigų atstovai.

2023 m. rugpjūčio 11 d. organizuotos kūrybinės dirbtuvės, skirtos projekcinėms idėjoms kurti. Jose dalyvavo 15 dalyvių, iš jų 7 – NVO atstovai (nuoroda: <https://www.druskininkuharmonija.lt/vyko-kurbines-dirbtuves/>. bei Druskininkų MVVG paskyroje „Facebook“ socialiniame tinkle: <https://www.facebook.com/miestovvgdruskininkuharmonija/posts/pfbid0SJVyFqi6iGT1KVqAB9oNYtCJcTN5QHzSfCPCkxPDxumJyN7XjG53zHrZ9aZYsVrI>).

Apie organizuojamas kūrybinės dirbtuves informacija buvo platinama Druskininkų MVVG „Facebook“ paskyroje liepos 20 d. (tiksliai nuoroda: <https://www.facebook.com/miestovvgdruskininkuharmonija/posts/pfbid02pRPbbMgUqRiydUHKvSd2DdSJwLtsEBivgVuxJne9LxYjv8owdKu4QxXTtJgoaMLtI>).

Kūrybinių dirbtuvių metu gauta 18 projektinių pasiūlymų.

Po kūrybinių dirbtuvių buvo sudaryta papildoma galimybė negalėjusiems dalyvauti jose viešojo, privataus ir NVO sektoriaus atstovams, gyventojams el. paštu (ar kitokiu būdu) pateikti projektines idėjas Druskininkų MVVG ir apie tai paskelbta Druskininkų MVVG interneto svetainėje (<http://www.druskininkuharmonija.lt/pasiulykite-savo-projektine-ideja/>) ir Druskininkų MVVG paskyroje „Facebook“ socialiniame tinkle (<https://www.facebook.com/miestovvgdruskininkuharmonija/posts/pfbid025SLmVcxCBJBZH8CMF5vbfUkDDMD1LbRSjd992Kw4y2rWsP2kxRk4WcKZPsuTDEWQI>).

Iš viso buvo gauta 18 projektinių pasiūlymų (iš jų 9 – NVO), kuriuose aprašomos mieste esančios problemos ir jų sprendimo būdai.

Rezultatas – apibrėžti Druskininkų MVVG plėtros poreikiai, tikslai, uždaviniai, parengtas galimas veiksmų planas ir veiksams skiriamos lėšos, atsižvelgiant į gautus pasiūlymus.

4. Druskininkų miesto gyventojų poreikių tyrimas

Siekiant užtikrinti kokybišką esamos situacijos analizę bei tikslingą numatomų sričių finansavimą, buvo atlikta Druskininkų miesto gyventojų apklausa. Apklausa atlikta po statistinės

rezultatų analizės pristatymo, kad būtų galima patikrinti ir išsiaiškinti, kurioms iš nustatytų probleminių sričių ar stiprybių strategijoje turi būti teikiamas didžiausias dėmesys. Apklausai atlikti buvo parengtas elektroninis klausimynas, apimantis 10 pusiau struktūruotų klausimų. Anketa sudaro 5 dalys. Pirmoji dalis apima 1–5 klausimus, kuriais siekiama išsiaiškinti respondentų pagrindinius demografinius rodiklius ir atstovavimą sektoriui (pilietinė visuomenė, viešasis, verslas). Antrąją anketos dalį sudaro 6–8 klausimai, kuriais siekiama išsiaiškinti, ar respondentai naudojami kokiomis nors socialinėmis paslaugomis ir kaip jas vertina. 3 anketos dalį sudaro 9–12 klausimai, kuriais siekiama išsiaiškinti respondentų požiūrį, kokios problemos yra aktualiausios Druskininkų mieste. 9 klausimu bandoma išsiaiškinti respondentų požiūrį, kokių socialinių paslaugų trūksta, 10 klausime paliekama galimybė respondentams patiems įrašyti trūkstamas paslaugas, jei jos nepatenka tarp 9 punkte išvardytų, 11 klausimu prašoma įvardyti 3 svarbiausias Druskininkų miesto socialines problemas, 12 – įvardyti grupes, kurios Druskininkų mieste susiduria su daugiausia socialinių problemų. Ketvirtąją klausimyno dalį sudaro 13–15 klausimai, skirti išsiaiškinti respondentų polinkius verslo kūrimo bei organizavimo klausimais. 13 klausimu buvo siekiama išsiaiškinti respondentų polinkį imtis (socialinio) verslo, 14 klausimu prašoma įsivardyti trūkstamų kompetencijų poreikį verslo organizavimui, 15 klausimu siekiama išsiaiškinti respondentų nuostatas imtis verslo, jei tam būtų suteikta ES parama. Penktąją klausimyno dalį sudaro 16–17 klausimai. 16 klausimu siekiama išsiaiškinti respondentų požiūrį į tai, kokių sričių veikloms plėtoti Druskininkų mieste turėtų būti telkiamas didžiausias dėmesys ES finansavimo (strategijos įgyvendinimo) laikotarpiu. 17 (atviru) klausimu siekiama išsiaiškinti respondentų požiūrį į tai, kokie Druskininkų miestui aktualūs klausimai ar problemos galėtų būti sprendžiami pasitelkiant socialinį verslą. Anketos klausimai buvo pateikiami naudojant nominalines, rangines ir intervalines skales. Apklausa buvo vykdyta 2023 m. birželio 26–rugsėjo 7 d. Apklausa buvo publikuojama „GoogleDocs“ platformoje: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScWes2sl9VceoFQmchQ_5dEgSXExYk970h8K2uSYC3Ca0PgRQ/viewform?usp=sf_link. Informacija apie vykdomą apklausą buvo platinama Druskininkų MVVG tinklalapyje (<http://www.druskininkuharmonija.lt/gyventojuapklausa/>), „Facebook“ paskyroje liepos 20 d. (<https://www.facebook.com/miestovvgdruskininkuharmonija/posts/pfbid02knqHYcYzwS8kKY2ncJKaRaCiwEwA3pbpRfymgo6rFFfKhNNeuxGGJnbwhSZn89Mbl>), rugpjūčio 22 d. (<https://www.facebook.com/miestovvgdruskininkuharmonija/posts/pfbid0m8AULUQArYfoSDgj1whhLrZzNajoKN3dCVDc5jJ75ZJQUv78RDwytNQ2nCcHMfZcl>) ir rugpjūčio 24 d. (<https://www.facebook.com/miestovvgdruskininkuharmonija/posts/pfbid02V4GoPtM7eKA6ZfbQANxMCafLNNq6dhrd62z7V5uHDJwc6hxj3XGG44aczJZNHVdFl>), Druskininkų savivaldybės paskyroje, socialiniame tinkle „Facebook“ (<https://www.facebook.com/photo/?fbid=674804474682261&set=a.640240144805361>). Anketos nuorodos taip pat buvo siunčiamos elektroniniu paštu bendruomenių, vietos valdžios ir verslo atstovams, Druskininkų miesto gyventojams, siekiant užtikrinti lygiavertišką visų VPS nusimatyto tikslinių grupių dalyvavimą apklausoje,

Apklausoje rezultatai. Apklausoje dalyvavo 268 respondentai.

Pirmoji dalis. 75 proc. apklausoje dalyvių – moterys, 25 proc. – vyrai. Pagal amžių respondentai pasiskirsto į kelias dideles grupes: 40–49 m. dalyviai sudaro 28,4 proc., 30–39 m. amžiaus – 25,7 proc., 50–59 m. amžiaus – 15,7 proc., 18–29 m. amžiaus – 12,3 proc., 60–69 m. amžiaus – 11,4 proc. Mažiausias respondentų grupes sudaro vyresni nei 70 m. asmenys (4,2 proc.) ir 14–18 m. paaugliai (2,2 proc.). Didžiausia dalis respondentų (57,1 proc.) save įvardija kaip darbuotojus, 10,8 proc. – tarnautojus, 7,5 proc. – dirbančius savarankiškai, 7,1 proc. – gaunančius

senatvės ar neįgalumo pensiją. Du trečdaliai respondentų turi aukštąjį išsilavinimą, 20,1 proc. – aukštesnįjį, 9,7 proc. – vidurinį. Beveik pusė respondentų (49,6 proc.) save priskiria viešajam sektoriui, 18,7 proc. – verslui, 13,4 proc. – NVO, bendruomeninėms organizacijoms, 18,3 proc. – nepriskiria savęs nė vienam iš sektorių.

Antroji dalis. Paklausti, ar per pastaruosius dvejus metus teko naudotis Druskininkų mieste teikiamomis socialinėmis paslaugomis, 56,3 proc. respondentų atsakė neigiamai, 43,7 proc. – teigiamai. Didžioji dalis respondentų socialines paslaugas vertino 4 balais iš 5 (40 proc.), o paslaugų vertinimo vidurkis – 3,9 balo. Respondentai, kurie paslaugą įvertino neigiamai, kaip dažniausią neigiamo vertinimo priežastį nurodė paslaugos teikėjo darbuotojo kompetencijos trūkumą, paslaugos nekokybiškumą, pačių paslaugų trūkumą.

Trečioji dalis. Kaip labiausiai trūkstamas socialines paslaugas gyventojai išskyrė (trūkumą dažniausiai įvertino 5 balais) maitinimo organizavimo (49 resp.), aprūpinimo būtiniausiais drabužiais ir avalyne (47 resp.), sociokultūrinės (43 resp.), vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugas (39 resp.) bei patys papildomai įvardijo paslaugas senyvo amžiaus asmenims ir vaikams. Druskininkų mieste esančios pagrindinės socialinės problemos, anot atsakiusių, yra gerai apmokamų aukštos kvalifikacijos darbo vietų trūkumas (45,5 proc.), kvalifikuotų ir motyvuotų darbuotojų trūkumas (32,8 proc.), laisvalaikio ir užimtumo paslaugų (sporto, neformaliojo ugdymo) trūkumas (21,6 proc.), bendruomenės įsitraukimo į veiklas, skirtas socialinei atskirčiai mažinti (20,1 proc.), priemonių, skirtų bendruomenės verslumui skatinti ir informacijos apie galimybes verslui trūkumas. Pasak apklausos dalyvių, labiausiai su socialinėmis problemomis susiduria senyvo amžiaus asmenys (65 m. ir daugiau) (29,5 proc.), nepalankias sąlygas turintys vaikai, mokiniai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai (28 proc.), vaikai, turintys negalią, ir jų šeimos nariai (25,4 proc.), mažiau galimybių turintis jaunimas (24,3 proc.), suaugę asmenys, turintys negalią, ir jų šeimos (21,3 proc.).

Ketvirtoji dalis. Jeigu būtų teikiamos konsultacijos dėl naujo verslo (įskaitant socialinį verslą) kūrimo, beveik pusė (49,3 proc.) respondentų atsakė nežinantys ar negalintys atsakyti, ar imtųsi verslo (įskaitant socialinį verslą), tačiau teigiamai atsakiusių respondentų skaičius (34 proc.) daugiau nei dvigubai viršija neigiamai atsakiusių (16,8 proc.). Jei verslo pradžia būtų skiriamas ES dalinis finansavimas, kone pusė respondentų norėtų imtis verslo (įskaitant socialinį) (47 proc.), neigiamai atsakė tik 14,9 proc., daugiau nei trečdalis (38,1 proc.) yra neapsisprendę. Labiausiai reikalingos žinios ir informacija, norint patiems imtis socialinio ir kito verslo, anot gyventojų, – informacija apie finansavimo galimybes (paskolas, subsidijas ir pan.) (63,3 proc.), informacija apie mokesčius, buhalterinę apskaitą (55,8 proc.), verslo valdymo, teisinių įgūdžių žinios (50,8 proc.), verslo mentorystės (36,7 proc.), bendradarbiystės verslo erdvės (30,7 proc.).

Penktoji dalis. Didžiausias dėmesys ES finansavimo iki 2029 m., laikotarpiu (VPS įgyvendinimo laikotarpiu), pasak respondentų, turėtų būti skiriamas socialinio verslo (t. y. kuriančio darbo vietas, paslaugas, prekes sunkiau integruojamoms bendruomenės gyventojų grupėms) kūrimui ir plėtrai (43,3 proc.), bendruomenės verslumui didinti (t. y. verslo kūrimui ir pradedamo verslo plėtojimui reikalingiems gebėjimams stiprinti), neformalių iniciatyvų įgyvendinimui (42,9 proc.), bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių asmenų užimtumui didinti skirtų iniciatyvų įgyvendinimui, siekiant pagerinti šių asmenų padėtį darbo rinkoje (35,1 proc.), bendruomenės inicijuojamoms veikloms, skirtoms socialinei atskirčiai mažinti (33,6 proc.).

5. Viešinimas

Informacija apie bendruomenių inicijuojamą vietos plėtrą miestuose ir apie 2021–2027 m. ES fondų investicijų veiksmų programos galimybes rengti ir įgyvendinti Druskininkų MVVG VPS skelbiama Druskininkų MVVG tinklapyje adresu: <https://www.druskininkuharmonija.lt> bei Druskininkų MVVG paskyroje „Facebook“ socialiniame tinkle adresu: <https://www.facebook.com/miestovvgdruskininkuharmonija> (tiksliai nuoroda: <https://www.facebook.com/miestovvgdruskininkuharmonija/posts/pfbid02Y2c9ThKUcNygBV7cc7ra8yrimSXLgU51MA7yQxZadXCztqRBDZpbCHMN3Wd1u4yul>). Visi VPS rengimo veiksmai ir kvietimai teikti pastabas bei pasiūlymus buvo viešinami Druskininkų MVVG internetinėje svetainėje adresu: <https://www.druskininkuharmonija.lt> bei „Facebook“ socialinio tinklo paskyroje, siunčiant informacinius pranešimus bendruomenėms, įmonėms, įstaigoms, gyventojams turimais el. pašto adresais.

2023 m. lapkričio 23 d. vietos laikraštyje „Mano Druskininkai“ (<http://www.manodruskininkai.lt/wp-content/uploads/2023/11/MDR431.pdf>, 11 p.) ir interneto svetainėje www.manodruskininkai.lt (<http://www.manodruskininkai.lt/druskininku-aktualijos/kvieciame-susipazinti-su-druskininku-miesto-vietos-pletros-2024-2029-m-strategijos-projektu/>) buvo išspausdintas MVVG informacinis pranešimas ir kvietimas teikti pasiūlymus. Pastabų gauta nebuvo.

2023 m. lapkričio 23 d. MVVG interneto puslapyje (<http://www.druskininkuharmonija.lt/druskininkumiestovvgstrategijosprojektas/>) ir „Facebook“ paskyroje (<https://www.facebook.com/photo?fbid=253659301028268&set=a.107182365675963>) viešai buvo paskelbtas VPS projektas ir kviečiama teikti pastabas bei pasiūlymus. Pastabų gauta nebuvo.

2023 m. lapkričio 21 d. VPS buvo pristatyta Alytaus regiono plėtros tarybai.

2023 m. lapkričio 24 d. VPS projektas vietos gyventojams bei socialiniams partneriams buvo pristatytas Druskininkų savivaldybės interneto puslapyje (<https://druskininkusavivaldybe.lt/go.php/lit/Kvieciame-susipazinti-su-druskininku-miesto-vietos-pletros-2024-2029-m-strategijos-projektu>).

VPS 2023 m. lapkričio 20 d. buvo pristatyta Druskininkų savivaldybės tarybos komitetams, o 2023 m. lapkričio 27 d. – Druskininkų savivaldybės tarybai. Pristatymai buvo tiesiogiai transliuojami Druskininkų savivaldybės „YouTube“ kanale adresu <https://www.youtube.com/watch?v=2nJHyh3Xi4>, <https://www.youtube.com/watch?v=yTNnTOEIyzI>.

Rezultatas – visuomenės supažindinimas su įvairiais VPS rengimo etapais, VPS projektu. Sudaryta galimybė išsakyti pastabas ir pasiūlymus VPS projektui.

Viešuosiuose renginiuose, skirtuose gyvenamosios vietovės bendruomenės informavimui, konsultacijoms, poreikio tyrimui, problemų ir galimybių analizei ir kitai naudingai informacijai, vietos bendruomenei buvo užtikrintos galimybės:

□ dalyvauti vyresnio amžiaus asmenims ir specifinius poreikius turinčioms tikslinėms grupėms;

- dalyvauti skirtingos socialinės padėties asmenims – renginiai nemokami;
- informacija apie renginius buvo platinama ir specifinius poreikius turinčioms tikslinėms grupėms lengvai suprantama (lengvai skaitoma) kalba ir šriftu, vadovaujantis universalaus dizaino principu, kviečiant ir registruojant į renginius, buvo identifikuojami specialieji dalyvių poreikiai. Vis dėlto nebuvo poreikio renginio metu užtikrinti vertimą į gestų, ar užsienio kalbą;
- renginiai buvo organizuojami patalpose, pritaikytose judėjimo, regos ar kitą negalią turintiems asmenims (netoli nuo įėjimo į objektą įrengtos asmenims, turintiems negalią, skirtos automobilių stovėjimo vietos, užtikrintos galimybės asmenims, judantiems vežimėliu, be kliūčių savarankiškai patekti į objektą, nevaržomai judėti objekto patalpų viduje, pirmame pastato aukšte, naudotis pritaikyta konferencijų sale ir joje esančia įranga (nefiksotos kėdės, mobilieji mikrofonai, sanitarinėmis patalpomis (judėjimui vežimėliu pritaikyta erdvė, prieinamame aukštyje įrengta kriauklė, veidrodis, higienos priemonės), tinkamai pažymėti pastate esantys permatomi objektai (durys), laiptai ir kitos kliūtys aklujų ir silpnaregių asmenų judėjimui).

DRUSKININKŲ MIESTO VIETOS PLĖTROS 2024–2029 M. STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1. TIKSLAS – skatinti Druskininkų miesto gyventojų aktyvią integraciją į darbo rinką ir jų įtraukti į bendruomenę										
		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	viso 2022-2029 m.
	Europos socialinis fondas +			43656,7 2	252480,5 8	149341,5 2	93679,34	81673,87	15825,6 2	636657,64
	Europos regioninės plėtros fondas			0,00	86402,82	86402,82	0,00	0,00	0,00	172805,64
	LR valstybės biudžetas			7704,13	59802,95	41601,94	16531,65	14413,04	2792,76	142846,46
	Savivaldybės biudžeto lėšos			12920,5 6	100295,3 1	69770,47	27725,17	24172,05	4683,72	239567,28
	Privačios lėšos			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Iš viso tikslui:			64281,4 0	498981,6 6	347116,7 6	137936,1 5	120258,9 5	23302,1 0	1191877,0 3
1.1 UŽDAVINYS – sustiprinti gyventojų žinias ir įgūdžius, reikalingus sėkmingai įsitvirtinti šiuolaikinėje darbo rinkoje										
	Europos socialinis fondas +			12 005,47	110 049,98	86 039,04	62 028,09	50 022,62	0,00	320 145,20
	Europos regioninės plėtros fondas			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	LR valstybės biudžetas			2 118,61	19 420,58	15 183,36	10 946,13	8 827,52	0,00	56 496,21

		Savivaldybės biudžeto lėšos			3 553,12	32 570,19	25 463,96	18 357,72	14 804,60	0,00	94 749,59
		Privačios lėšos			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso uždaviniui:			17 677,20	162 040,75	126 686,35	91 331,95	73 654,75	0,00	471 391,01
1.1.1 veiksmas – šiuolaikinei darbo rinkai reikalingų įgūdžių ir verslumo gebėjimų ugdymas, organizuoja nt neformalioj o ugdymo veiklas bei savanorystės praktikas. Planuojama įgyvendinti 3 projektus, kuriuose numatoma, kad dalyvaus 69 asmenys. Veiksmo įgyvendinim o pradžia 2024 m.,	Pareiškėja i: viešieji juridiniai asmenys. Atrankos būdas: konkursas	Europos socialinis fondas +			12 005,47	60 027,36	36 016,41	12 005,47	0,00	0,00	120 054,71
		Europos regioninės plėtros fondas			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas			2 118,61	10 593,06	6 355,84	2 118,61	0,00	0,00	21 186,13
		Savivaldybės biudžeto lėšos			3 553,12	17 765,59	10 659,35	3 553,12	0,00	0,00	35 531,17
		Privačios lėšos			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:			17 677,20	88 386,00	53 031,60	17 677,20	0,00	0,00	176 772,01

pabaiga 2027 m.											
1.1.2 veiksmas – paramos teikimas jauno verslo kūrimui ir plėtrai. Planuojama įgyvendinti 2 projektus, kuriuose tikimasi, kad dalyvaus 20 asmenų. Veiksmo įgyvendinim o pradžia 2025 m., pabaiga 2028 m.	Pareiškėja i: viešieji juridiniai asmenys. Atrankos būdas: konkursas	Europos socialinis fondas +			0,00	50 022,62	50 022,62	50 022,62	50 022,62	0,00	200 090,49
		Europos regioninės plėtros fondas			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas			0,00	8 827,52	8 827,52	8 827,52	8 827,52	0,00	35 310,09
		Savivaldybės biudžeto lėšos			0,00	14 804,60	14 804,60	14 804,60	14 804,60	0,00	59 218,42
		Privačios lėšos			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:			0,00	73 654,75	73 654,75	73 654,75	73 654,75	0,00	294 619,00
1.2 UŽDAVINYS – užtikrinti socialiai pažeidžiamų, socialinėje rizikoje ir (arba) atskirtyje esančių gyventojų, įtrauktį ir integraciją bendruomenėje											
		Europos socialinis fondas +			31 651,24	142 430,60	63 302,49	31 651,24	31 651,24	15 825,62	316 512,44
		Europos regioninės plėtros fondas			0,00	86 402,82	86 402,82	0,00	0,00	0,00	172 805,64
		LR valstybės biudžetas			5 585,51	40 382,37	26 418,58	5 585,51	5 585,51	2 792,76	86 350,25

		Savivaldybės biudžeto lėšos			9 367,44	67 725,12	44 306,51	9 367,44	9 367,44	4 683,72	144 817,69
		Privačios lėšos			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso uždaviniui:			46 604,20	336 940,91	220 430,40	46 604,20	46 604,20	23 302,10	720 486,02
1.2.1 veiksmas – socialinių ir kitų viešųjų paslaugų spektro didinimas ir prieinamumo gerinimas, remiant socialinio verslo kūrimą ir plėtrą. Planuojama įgyvendinti 1 projektą, kurio metu bus sukurtos 3 darbo vietos. Veiksmo įgyvendinimo pradžia 2025 m., pabaiga 2026 m.	Pareiškėja i: viešieji juridiniai asmenys. Atrankos būdas: konkursas	Europos socialinis fondas +			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Europos regioninės plėtros fondas			0,00	86 402,82	86 402,82	0,00	0,00	0,00	172 805,64
		LR valstybės biudžetas			0,00	15 247,56	15 247,56	0,00	0,00	0,00	30 495,11
		Savivaldybės biudžeto lėšos			0,00	25 571,62	25 571,62	0,00	0,00	0,00	51 143,24
		Privačios lėšos			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:			0,00	127 222,00	127 222,00	0,00	0,00	0,00	254 444,00

1.2.2 veiksmas – socialiai pažeidžiamų , socialinę riziką ir (arba) atskirtį patiriančių asmenų įgalinimas kuriant bei plėtojant jų poreikius atitinkančias socialines ir kitas viešąsias paslaugas. Planuojama įgyvendinti 12 projektų, kuriuose tikimasi, kad dalyvaus 276 asmenų. Veiksmo įgyvendinim o pradžia 2024 m., pabaiga 2029 m.	Pareiškėja i: viešieji juridiniai asmenys. Atrankos būdas: konkursas	Europos socialinis fondas +			31 651,24	142 430,60	63 302,49	31 651,24	31 651,24	15 825,62	316 512,44
		Europos regioninės plėtros fondas			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas			5 585,51	25 134,81	11 171,03	5 585,51	5 585,51	2 792,76	55 855,14
		Savivaldybės biudžeto lėšos			9 367,44	42 153,50	18 734,89	9 367,44	9 367,44	4 683,72	93 674,45
		Privačios lėšos			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:			46 604,20	209 718,91	93 208,40	46 604,20	46 604,20	23 302,10	466 042,02

Lėšos strategijos įgyvendinimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +	636 657,64			43 656,72	252 480,58	149 341,52	93 679,34	81 673,87	15 825,62
Europos regioninės plėtros fondas	172 805,64			0,00	86 402,82	86 402,82	0,00	0,00	0,00
LR valstybės biudžetas	142 846,46			7 704,13	59 802,95	41 601,94	16 531,65	14 413,04	2 792,76
Savivaldybės biudžeto lėšos	239 567,28			12 920,56	100 295,31	69 770,47	27 725,17	24 172,05	4 683,72
Privačios lėšos	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Lėšos strategijos administravimui	iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas+	0			0	0	0	0	0	0
Europos regioninės plėtros fondas	161892,65			22082,17	29432,08	29432,08	29432,08	29432,08	22082,16
LR valstybės biudžetas	28569,29			3896,85	5193,90	5193,90	5193,90	5193,90	3896,85
Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Privačios lėšos	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Iš viso vietos plėtros strategijai:	1 382 338,96
Europos socialinis fondas +	636 657,64
Europos regioninės plėtros fondas	334 698,29
LR valstybės biudžetas	171 415,75
Savivaldybės biudžeto lėšos	239 567,28
Privačios lėšos	0,00

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

VPS įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną bei BIVP projektus, skirtus VPS įgyvendinti atranką, įgyvendins ir bus atsakingas MVVG vadovas, kuris organizuos darbus, formuos pavedimus VVG darbuotojams, o rezultatus pristatys ir teiks tvirtinti MVVG valdybai (ją sudaro 9 asmenys, deleguoti savivaldybės, NVO ir verslo bei VVG visuotiniam narių susirinkimui pagal kompetenciją). MVVG vadovas atsakingas už:

- 1) VPS administravimą, nediskriminuojančių ir skaidrių BIVP projektų atrankos kriterijų, BIVP projektų atrankos procedūrų parengimą ir patvirtinimą VVG narių visuotiniame susirinkime (arba valdyboje, jei jai bus pavesta ši funkcija);
- 2) kvietimų teikti BIVP projektus pagal VPS nustatytus veiksmus parengimą ir viešą paskelbimą;
- 3) BIVP projektų pareiškėjų konsultavimą ir mokymą;
- 4) BIVP projektų, kurie atitinka VPS tikslus ir uždavinius, atranką, prioritetų suteikimą BIVP projektams, pagal jų indėlį į VPS;
- 5) BIVP priėmimą ir vertinimą, atranką ir paramos sumos nustatymą;
- 6) siūlomų finansuoti BIVP projektų sąrašo sudarymą;
- 7) VPS įgyvendinimo metinių ir galutinės ataskaitų rengimą;
- 8) VPS įgyvendinimo užtikrinimą ir BIVP projektų įgyvendinimo stebėseną;
- 9) MVVG narių, kolegialaus valdymo organo sudėties, priimtų sprendimų, vykdomų BIVP projektų, atrankos kriterijų, BIVP projektų atrankos procedūrų viešinimą.

Organizuojant MVVG veiklą, VPS įgyvendinimo metu bus vadovaujamosi Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklių, patvirtintų 2022 m. spalio 28 d. vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-672, 4.5 papunktyje nurodytais principais:

- 1) partnerystės ir atvirumo – įvairioms socialinėms grupėms suteikiamos vienodos galimybės dalyvauti rengiant ir įgyvendinant vietos plėtros strategiją, siekiama į MVVG veiklą įtraukti naujų narių;
- 2) lyčių lygybės – MVVG ir (arba) jos kolegialaus valdymo organo nariai yra moterys ir vyrai ir nė vienos iš lyčių atstovų nėra daugiau kaip 60 proc.;
- 3) nediskriminavimo – MVVG kolegialaus valdymo organo sudarymo principai, MVVG sprendimų priėmimo tvarka ir kitos MVVG įstatų nuostatos užtikrina, kad MVVG vykdam savo veiklą bus užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitų bruožų ir bus atsižvelgta į jaunimo situaciją bei poreikius; MVVG įstatų nuostatos leidžia juridinio asmens veikloje aktyviai dalyvauti neįgaliesiems, vyresnio amžiaus žmonėms, jaunimui bei kitiems, turintiems mažesnes funkcines galimybes arba dėl socialinių priežasčių mažiau įtrauktiems į jiems aktualių sprendimų priėmimą;

4) jaunimo dalyvavimo – bent vienas kolegialaus valdymo organo narys VPS rengimo metu yra jaunesnis negu 29 metų ir (arba) deleguotas savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos arba savivaldybės jaunimo reikalų tarybos.

VPS įgyvendinimas ir BIVP projektų atranka bus organizuojami vadovaujantis Vidaus reikalų ministerijos patvirtintais teisės aktais ir MVVG patvirtintu BIVP projektų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašu. Nustatytais terminais bus rengiami BIVP projektų atrankos planai ir teikiami atsakingoms institucijoms. MVVG BIVP projektų atranką (kvietimų paskelbimo, vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir vietos plėtros projektų sąrašų sudarymo terminus) planuos ir vykdys atsižvelgdama į VPS nustatytų veiksmų įgyvendinimo terminus taip, kad būtų užtikrinama ne lėtesnė nei dokumentuose nustatyta VPS uždavinių ir veiksmų įgyvendinimo sparta. Bus rengiami ir MVVG valdymo organuose tvirtinami kvietimų teikti BIVP projektus dokumentai. Informacija apie kvietimus viešinama vietos žiniasklaidos priemonėse bei MVVG interneto svetainėje ir socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje. Paskelbus kvietimą, bus organizuojami mokymai ir konsultacijos potencialiems BIVP projektų rengėjams. Pateiktus BIVP projektus vertins MVVG paskirti vertintojai. BIVP projektai bus vertinami remiantis kvietime nustatytais atrankos kriterijais. Vadovaujantis BIVP projektų surinktų balų skaičiumi, bus sudaromi finansuojamų BIVP projektų sąrašai, į kuriuos patekusių projektų vykdytojai turės teisę gauti finansinę paramą.

Už Druskininkų MVVG 2024-2029 m. vietos plėtros strategijos stebėseną atsakinga Druskininkų MVVG. MVVG vadovas užtikrins, kad nuolat už visus kalendorinius metus būtų renkama ir susisteminta informacija apie planuotas ir pasiektas rezultato bei produkto rodiklių reikšmes ir atrinktus finansuoti ir (ar) baigtus įgyvendinti projektus. Koordinavimo ir stebėsenos veiksmų tikslas – užtikrinti strategijos įgyvendinimo efektyvumą ir teigiamą jos poveikį MVVG teritorijos plėtrai. MVVG valdyba atsakinga už savalaikį visų rizikų, susijusių su VPS įgyvendinimu, suvaldymą.

Vykdydama stebėseną MVVG vadovausis Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatytais reikalavimais bei Strategijų įgyvendinimo taisyklėmis ir kitais teisės aktais. Pagrindiniai stebėsenos veiksmų įgyvendinimo etapai nurodyti 16 lentelėje.

Rengiant metines ir galutinę ataskaitą už praėjusius kalendorinius metus Druskininkų MVVG administracijos darbuotojas fiksuos įgyvendinimo pažangą ir problemas, nuolat kaups, apdoros ir susistemins informaciją apie atrinktus finansuoti ir įgyvendintus vietos plėtros projektus, planuotas ir pasiektas rezultato ir produkto rodiklių reikšmes. MVVG įdarbintas asmuo (-enys) lankysis projektų veiklų įgyvendinimo vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per projektų įgyvendinimo laikotarpį.

Metinių ir galutinės ataskaitos rezultatų ir rodiklių viešinimas vyks ne rečiau kaip kartą metuose, skelbiant informaciją Druskininkų MVVG interneto svetainėje: <https://www.druskininkuharmonija.lt/>, MVVG socialiniame tinkle Facebook: <https://www.facebook.com/miestovvgdruskininkuharmonija> bei Druskininkų savivaldybės interneto svetainėje: <https://druskininkusavivaldybe.lt/> sudarant galimybę vietos gyventojams ir visai MVVG teritorijos bendruomenei teikti pastebėjimus/siūlymus.

15 lentelė. Stebėsenos veiksmų įgyvendinimo etapai

Eil. Nr.	Stebėsenos veiksmų etapai	Pateikimo terminai	Rengėjas/Teikėjas	Gavėjas
1.	Komunikacija su vietos plėtros projektų pareiškėjais, projektų vertintojais, konsultacijos su LR Vidaus reikalų ministerija, Centrine projektų valdymo agentūra ir kt.	Visu strategijos rengimo, įgyvendinimo ir atsiskaitymo už rezultatus laikotarpiu, 2024-2029 m.	MVVG vadovas ir (arba) MVVG paskirtas asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos įgyvendinimą ir stebėseną	Vietos plėtros projektų pareiškėjai/ LR Vidaus reikalų ministerija/ CPVA
2.	Metinės/galutinės ataskaitos parengimas	Taisyklėse numatyta tvarka ir terminais. MVVG teritorijos gyventojams ataskaita pristatoma ne rečiau kaip 1 kartą per metus, ne vėliau kaip iki kovo 31 d.	Rengėjas - MVVG įdarbintas/paskirtas asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos įgyvendinimą ir stebėseną.	MVVG vadovas
3.	Metinės/galutinės ataskaitos tvirtinimas	Taisyklėse numatyta tvarka ir terminais, ne vėliau kaip iki kovo 31 d.	Tvirtina MVVG visuotinis narių susirinkimas / kolegialaus valdymo organas (jei visuotinis susirinkimas suteikė tam teisę)	LR Vidaus reikalų ministerija/ CPVA
4.	Metinės/galutinės ataskaitos pateikimas ministerijai	Taisyklėse numatyta tvarka ir terminais, ne vėliau kaip iki balandžio 1 d./ne vėliau kaip per 3 mėn. nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos.	MVVG vadovas ir (arba) MVVG paskirtas asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos įgyvendinimą ir stebėseną	LR Vidaus reikalų ministerija/ CPVA
5.	VPS įgyvendinimo veiklų ir dokumentų viešinimas MVVG interneto svetainėje/ MVVG, Facebook socialiniam tinklė ir kt.	Visu strategijos rengimo, įgyvendinimo ir atsiskaitymo už rezultatus laikotarpiu, 2024-2029 m.	MVVG įdarbintas/ paskirtas asmuo atsakingas už vietos plėtros strategijos įgyvendinimą ir stebėseną	Plati visuomenė ir kiti suinteresuoti asmenys (MVVG nariai, vietos plėtros projektų pareiškėjai, LR Vidaus reikalų ministerija, CPVA ir tt).

VPS keitimas dažniausiai bus atliekamas MVVG iniciatyva (iniciatyvos teisę turės nariai, darbuotojai, kolegialaus valdymo organo nariai). Teisės aktuose nustatytais atvejais VPS keitimą inicijuos Vidaus reikalų ministerija. Inicijuojant VPS pakeitimus, bus vadovaujamasi Vidaus reikalų ministerijos patvirtintuose teisės aktuose nustatytais reikalavimais, įvertinant, ar apskritai strategijos keitimas yra galimas. VPS keitimo procedūra bus vykdoma taip: 1) MVVG gavus pasiūlymą keisti strategiją, atsakingas MVVG darbuotojas įvertins, ar keitimas yra galimas pagal teisės aktus ir neiškreipia VPS turinio ir planuojamų pasiekti rezultatų; 2) pasiūlymas keisti VPS bus svarstomas MVVG visuotiniame narių susirinkime; 3) priėmus sprendimą keisti VPS, teisės aktų nustatyta tvarka, jei yra poreikis – gaunama išvada dėl atitikties Alytaus regiono plėtros planui, gaunamas Druskininkų savivaldybės tarybos pritarimas; 4) VPS pakeitimai teikiami Vidaus reikalų ministerijai.

PRIEDŲ SĄRAŠAS

1. Sprendimo, kuriuo patvirtinta VPS, kopija;
2. Įrodymai apie strategijos pristatymą visuomenei;
3. Alytaus regiono plėtros tarybos išvada;
4. Druskininkų savivaldybės tarybos sprendimas.